

ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOVENSTVO.

WYDÁWÁN

OD

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTORE.

ČTRNÁCTÝ ROČNJ BĚH.)

Swazek třetj.

W PRAZE, 1841.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, u Wácl. Špinky.

Petro summa rerum de pascendis ovibus tradita est; et super ipsum, velut super petram, fundata est ecclesia.

Origenes, in ep. ad Rom.

Ecclesia una est, et super unum, qui et claves ejus accepit, Domini voce fundata est.

Cyprianus, epist. 73.

P o g e d n á n j.

1. O c j r k w i.

Reč swatodušnj sw. Jana Zlatoustého.*)

Od

Jos. W. Kamaryta,

exposity w Klokotech u Tábořa.

Nebem dnes nám gest učiněna země. Ne žeby
hvězdy s nebe na zemi sstaupily, ale že apoštolové

*) Sw. Jan, skrze wýmlownost swau nazwaný Chrysostom t. g. Zlatoustý, narozen okolo roku 344, w městě Antiochii, těch časů weleslawné, z rodičů pohanských ale slowutných. Po skončeném s nejwětšj pochwalau učenj swětském, gehož hlawnj část řečnictwj a mudrcwtj, mnoho přj u sandu šťastně wywáděl. Nenalezage w uměnjch a důstognostech swětských čeho duch geho hledal, w roce 23 wěku swého přiznal se ku křesťanskému náboženstw. Odebral se na pauš; gediné čtenj a rozgjmánj pjsma sw. bylo zde bawenj geho. Odtud se wrátiw a wýborně gsa připrawen, byl k důstognosti kněze, brzy pak pro swůg sw. život a ohniwan wýmlownost we hlásánj Božjho slowa w swém 44. roce, k důstogenstw biskupa Konstantinopolitského powýšen. Nenáwistj mnohých protiwnjků pronásledowanj, zwlastě welcnjm cjsarowny Eudoxie roku 404 wykázán byl do vyhnanstw, w němž po 3 leta mnoho wytrpěw, we spolek nebešťanů wstaupil leta 407, 14. zárj, wěku swého 53. Muž duchem, srdcem, wýmlownostj, ctnostj slowutný, že mu rovněho ztěžka k nalezenj.

nad nebesa wystaupili; gelikož rozlita nad nimi hog-
 ná milost ducha swatého, a weškeren swět učinila
 nebem, nikoli přirozenost proměňugje, ale wůli o-
 prawugje. Nalezlatě Publikána a spůsobila ewan-
 gelistu; nalezla rauhače a učinila apoštolem; nale-
 zla lotra, i uwedla w rág; nalezla smilnici a nad
 panny učinila čistotněgšj; nalezla čaroděgnjky a w
 ewangelisty ge proměnila; zahnała zlost, a uwedla
 ctnost; wyhostila otroctwj, a přiwedla swobodu:
 přinesla milost Božj — proto nebem učiněna gest
 země. Což to za wznešenost gsau takowé hwězdy
 gako apoštolowé? Hwězdy na nebi, apoštolowé nad
 nebesa. „*O věci, kteréž surchu gsau, pečngte.*“ (Kol.
 3, 2.) Kde Kristus na prawici mezi nimi sedj.
 Hwězdy od ohně hmotného: apoštolowé od ohně
 duchownjho; hwězdy w noci swjtj, we dne gasnost
 swau tratj: apoštolowé w noci i we dne swými pa-
 prskami gasně swjtj; hwězdy, když slunce vycházj
 hasnau; apoštolowé když slunce spravedlnosti wy-
 gde swau gasnostj se lesknau; hwězdy při wstánj z
 mrtvých gako listj spadnau: apoštolowé w oblacjch
 do nebe wytrženi budau; mezi hwězdami gedna gme-
 nuge se wečernice, giná dennice: mezi apoštoly
 žádná wečernice, všecky slunce zwěstugjčj dennice.
 A kdobykoliw ge swětly swěta nazýwal, nechybj;
 netoliko když tělem obýwali mezi námi, ano wjce
 geště nynj, an ze žiwota pozemského wystaupili.
 Neboť milost swatých nerozdělj se smrtj, nerušj se
 časem, nerozpadá se w zemi. Skutkowé sami to
 dokazugj. Byliť oni rybářowé, a gako rybářowé

umřeli, gegich však sjtě duchownj dotud aučinkugj; dokazuje to množstwj denně spasených. Byliť oni winařowé, odešli od winice swé, a winice kwětem se ozdobuge, a hrozny wydáwá. Byliť oni winařowé, a rybářowé, a slaupowé, a lékařowé, a wůdcowé, a učitelowé. Slaupowé, neboť na nich sjla ejrkwe spočjwá; přjstawowé, neboť před wlnami bezbožnosti chránili; wůdcowé, neboť swětu cestu do nebe ukázali; pastýřowé, neboť wlky odháněli, a owce spasili; rolnjci, neb oni bodláčj wykořenili, a sjmě nábožnosti rozsjewali; lékařowé, nebo rány naše zahogili.

Bys pak se přeswědčil, že nenj marná moge řeč, uwedu Pawla toto wšecko wykonáwagjejho. Chceš-li geg widěti štěpařem? „*Gá gsem štjpil, Apollo zaléwal, ale Báh dal zrůst!*“ (I. Kor. 3, 6.) Chceš geg widěti stawitelem? „*Gako maudrý stawitel základ gsem založil.*“ (Tit. w 6.) Chceš geg widěti bogownjkem? „*Tak bogugi, ne gako powěťřj rozrážege.*“ (Tit. 9, 26.) „*Nenj bogowánj naše toliko proti tělu a krowi.*“ (Efes. 6, 12.) „*Dobrý bog gsem bogował, wjru gsem zachował.*“ (II. Tim. 4, 7.) Chceš widěti geg behagjejho? „*Tak že gsem od Jerusálema wúkol až k Illirické zemi wšecky ty kraginy naplnil ewangelium Božjm.*“ (Řjm. 15, 19.) Chceš geg widěti wéwodau? „*Stúglež . . , we wšech wěcech berauce štjt wjry, kterýmž byste mohli wšecky šjpy olmiwé nešlechetnjka uhasiti.*“ (Efes. 6, 16.) Chceš-li widěti korunowaného? „*Naposledy složena gest mi koruna sprawedlnosti.*“ (II. Tim. 4, 8.) Gsa pak gediný

wšjm učiněn gest, Pána swého následuge. Neboť i náš Pán gediný gsa bytnost swau nám we wšceko proměnj. Proč we wšceko? Pro naše spasenj. Učijnjš-li se ratolestj — hle, on tobě winným kmenem, gakož sám prawj: „*Gal gsem winný kmen, wy ratolesti.*“ (Jan 1, 5.) Chtěl gsi pokračowati — on byl tobě cestau: „*Gal gsem cestau,*“ mnau kdo wcházj a wycházj pastwu nagde. Byl gsi owcj, on tobě učiněn pastýřem: „*Gal gsem pastýř dobrý; dobrý pastýř život swýj dává za owce své.*“ (Jan 10, 11.) Stal gsi se hřjšnjkem? On tobě byl beránkem: „*Ayhle beránek Božj, který snjmá hřjchy swěta.*“ Žádal gsi pokrmu: On tobě učiněn byl stolem. Tauzils po nápopgi: učinil se ti kalichem: „*Kdož gj mé tělo, a piže mau krew, we mně přebýwá, a gá w něm.*“ (Jan 6, 57.) Chtěl gsi se odjti? On twým oděwem, nebo: „*Kterjžkoli w Kristu pokřtěni gste, Krista gste oblekli.*“ (Gal. 3, 27.) Panny, zasnaubiti gste se chtěly? učiněn wám byl mužem: „*Zasnaubiti gsem zagisté wás, jako čistan pannu oddati jednemu muži, totiž Kristu.*“ (II. Kor. 11, 2.) . . . Ó nowá i podiwná změno wěcj! . . . *I stal se rychle zwuk s nebe, jako přicházejceho wětru prudkého, a naplnil weškeren dům, kdež byli sedjce. I ukázali se jim rozdělenj gazykowé jako oheň.*“ (Skutk. Apošt. 2. kap.) Ne oheň, ale jako oheň. Pročto w ohni Duch swatý se gewil? Pro rychlé pohnutj mysle; wšak negen pro to samé: ale gakož oheň bodláčj spálj, tak i Duch swatý hřjchy rušj. — Spuštěn gest Daniel do gámy lwové, a lwy ukrotil. Rybářowé procházeli swět a na-

lezše geg w neduhu, zdrawing gemu nawrátili; w řj-ceninu giž giž padagjcj w pewnotu gistau ho po-stawili, a hle ani štjtů nezdwichali, ani luků ne-napjnali, ani střely nepauštěli, ani peněz nerozdá-wali, ani na wýmluwnost se nespolehali. I byli sice nazj bez oděwu, však oděni w Krista; byli chudj dle swěta, ale bohatj nad bohatstwj swěta; nauzi měli o penjeze, ale králowstwj nebeské gegich bylo magetnostj; samotni beze společnosti, a však ne bez potěchy: nemagjce lidského potěšenj, měli Pána swého. „*Neboť gá, prawil on, s wámi gsem po wšecky dny až do skonánj swěta.*“ (Mat. 28, 20.) Prošli celý swět, owcemi gsauce u prostřed wlků! Kdo to widěl kdy, kdo to slyšel? *Ay gá posjlám wás gako owce mezi wlky.*“ (Mat. 10. k.) Kterýže pastýř posjlá kdy owce mezi wlky? ano uwidj-li wlků, shromáždj owce. A hle Kristus naopak uči-nil, owce mezi wlky poslal, a poraněni nebyly od šelem; ano wlei w krotkost a tichost owej promě-nili se. A byt neřekli apoštolowé, owce gsme, a posjláš nás na pastwu wlkům, bázeň gegich gediným odegmul slowem. Neprawil totiž: Gděte (neboť neposjlal ge w sje gegich), než prawil: *Gá posjlám wás.* Slabj sice, nemocnj gste wy, ale který posjlá wás, mocný gest. Kdože gsi ty? — Gá gsem, který gsem nebesa roztáhl; který zemi pewně rozložil; který moře sewřel; který pauta smrti rozwázal; který upsánj, genž proti wám swědčilo, na křjž při-bil; který zákon starý změnil; který wás k vlasti pro wás od dáwna určené powolal. Gá mocný ze-

mdljm, a zemdlené zmocnjm. Což mocnějšjho nad moře? Však drobaunký pjsek geho přjwaly odrážj a zdržuge. — Hle, prawj, gá posjlám wás gako owce mezi wlky. A gako zeď postavily se šelmy wůkol proti owcjm, byť ani autěkem žiwota swého uchrániti nemohly. Ó weliká moci posjlagcejho! U prostřed wků owce, wůkol a wůkol wlei! — i změnili se wlei a stali se owcemi. Nebyliť wlei dle narozenj, ale dle wůle. Hle, gá posjlám wás. Což tedy weljš nám? „*Budte opatrnj gako hadowé, a sprostnj gako holubice.*“ (Mat. 10, 16.) Proč prawjš, opatrnj gako hadowé? Had, byťby tisjkráté raněn byl, gen hlawnu když uchránj, celý stane zdráv. Takť i ty, chce-li tobě wzjti zloděg penjze, postup; i kdyby wšecku mohowitost ugmauti usilowal, propust; i kdyby samý žiwot počasný tobě bráti chtěl, neodpjrey: toliko wjru swau chraň a zachowey. Budte opatrnj! zůstane-li wjra neporušena, wše ostatnj přjhody lehké budau k snášenj, a snadné k přemoženj obtjžnosti. Nahý wyšel gsi z žiwota matky twé, a nahý zase wrátjš se. — Ale, snad wyhnán budeš z vlasti? Zwoley: „*Hospodinowat gest země, i plnost gegj.*“ (Žalm 23, 1.) Snad smrt uchwátj tebe? Nenj se gj co báti, anať gest přechod z pauti pozemské. Toliko wjru zachowey, poklad newywážný, bohatstwj wždy trwagjey. — Toho, co mluwjm, blahoslawenj mučedlnjci swědkowé gsau. Neb oni wjru neztratili, a po wykročenj z těla mocnějšjmi žiwých stali se. Proto, prawj On, proto člověkem byl gsem učiněn, proto gsem se přiodil

tělem, abych celý swět w cjrkew obrátil. Welmi gestit milá Bohu cjrkew, ne zdj obkljčená, než wě-
 rau ohražená. Nebo pro cjrkew rozestřeno nebe,
 rozlito moře, roztaženo powětřj, upewněna země,
 wštjpen rág; pro cjrkew diwů mnohých učiněno,
 moře rozdělené opět se zcelilo, skála rozřatá opět
 se spogila, manna deštěm s nebe padala a stůl ne-
 nadálý byl prostřen; pro cjrkew proroci, pro cjr-
 kew apoštolowé, a což wjee řeknu? Pro cjrkew
 gednorozený syn Božj člověkem učiněn a ukřižowán
 gest; gako pjše sw. Pawel: „*Kterýž ani vlastnjho
 syna nešanowal, ale za nás za wšecky wydal geg.*“
 Wlastnjho syna nešanowal, gen aby cjrkew šanowati
 mohl: Krew syna swého wylil pro cjrkew. Tato
 krew zawlažuge cjrkew, pročez sadowé gegj newad-
 nau, ani listj neztratj štěpnice gegj; nepodá se nut-
 nosti času, ani běhu měsjećů nenj podrobena, aby
 přes léto zelenostj se ozdobowala, a w zimě aby
 tu ozdobu složití musela. Nikoliw gakost časů, ale
 Ducha swatého milost gi řjdy, a proto ani nestárne,
 ani nezcházj, ani množstwjm proti nj bogugjećm nebu-
 de potlačena. — Což gich z počátku bogowalo proti
 cjrkwí, když semeno wjry neyprwněgšj se rozesj-
 walo a wšeliká zbraň proti nj se pozdwihla. Wšak
 ějm wjee proti nj bogowáno, tjm slawněgi wynikala.
 Nynjt owšem skrze milost božj králowé nábožnj
 gsau, i wůdcowé i bogownjci, a wšecká země nábo-
 ženstwjm gest oblažena. Ale z počátku, kde cjr-
 kew swatá autlému geště děřátku se podobala, krá-
 lowé byli sluhami bezbožnosti, wéwodowé zlomrawnj

lid ku všelikému zbauřenj náchylný a zlostem podrobený. Rozkazy nad rozkazy vydávali správcowé; na oltářjch plápolal oheň modlám; w powětřj dým a smrad; země zbrocena krvj; zlj duchowé bauřili, panowal dábel; otec odmrštil syna, syn zneuctil otce; přirozenost sama se trhala, však založené náboženstwj nebylo roztrženo. Kdež gest nynj těch, genžby se opowážili wystaupiti proti ejrkwi? Dokud gestě mladičká byla, nikterakž gj ubljženo býti nemohlo: a nynj, kdežto až k nebesům dospěla, myslil by, že možno gj přemoci? Za časů, když gedě nácte bylo apoštolů, žádný překouati ge nemohl: než, několik lidj celý zagalo swět. A nynj, kde země i moře, wšecken obor swěta, wšecky obytné kraginy, wšecky města, wšecky končiny země oswj-ceny gsau náboženstwjm, nynj mysljš-li, žeby ejrkew mohla býti porušena? však nikoli. Neboť Kristus propowěděl: „*Brány pekelné nepřemohau gj.*“ (Mat. 16, 18.) Lehčegi nebe wywráceno býti může, a země pominauti, než aby ejrkew co zhaubného trpěla. Sám Kristus prawj: „*Nebe a země pominau, ale slowa má nepominau.*“ (Mat. 24, 35.) Wýborně, neboť slovo Božj nad samo nebe gest mocněgšj, gelikož nebe djlo gest slova. Řekltě Bůh: *Bud obloha!* a slovo proměněno w skutek. Běh swůg konala přjroda, gj nezadržel nižádný, neboť Pán přjrody welel, kterýž gi stwořil a tutěz změniti mohl. „Gá gsem gi (ejrkew) wystawěl, genž nebe gsem postavil. Wšak skrze nebe newzal gsem na sebe tělo, nedal sem žiwot swůg, abys poznal, žeť

i nad nebe i nad angely i nad weškeré tworstwo dražšj gest muě cjrkew. Proto nebe a země pominau, ale slova má nepominau.“ Což gsau to za slova? Nebe a země pominau, ale *slova má* nepominau; která slova? „*Ty gsi Petr, a na tēl skále wzdělám cjrkew swau, a brány pekelné nepřemohau gj.*“ (Mat. 16, 18.) *Na tēl skále*, neřekl na Petrowi, neboť nikoli na člověku, nýbrž na wjře wzdelal cjrkew swau. Gaká pak byla to wjra? „*Ty gsi Kristus, syn Boha žiwého.*“ — Skalau nazýwal cjrkew, o kterau wlny bigj, a však se nepohne. Nebo mnohá pokušenj dorážegj na cjrkew, než ona stogj nepřemožena. Což znamená to *na skále*? Na wyznánj, na řeči nábožnosti. — Kdyby snad se tázal, přigjmá-li wzdelánj toto kamenj? Nikoli, odwece, nenj to stawenj smyslné. Kdybyť takowé bylo, porušilo by se časem: ale wyznánj nábožnosti ani dāblům ani giným tworům přemoci nelze. Dūkazem toho gsau mučedlnjci, gichžto boky dřeny, však wjra byla nepřetržena. Ó nowé, neslýchané wěci! Zdi se wywracugj a poklad se neodnášj, tělo sekáno a wjra se netrhá! Takowāt mučedlnjků byla udatnost. „*Na této skále wzdělám cjrkew swau, a brány pekelné nepřemohau gj*“ Považte slova tato bedliwě. Brány pekelné gmenuge nebezpečenstwj, která smrt přinášegj. Což tedy do pekel vstupuge, kdo w takowém gest nebezpečenstwj? I owšem, rowně gako skrze brány přicházjme do města, tak skrze nebezpečenstwj kráčjme k smrti. — A pročez meze nepoložj takowýmto pokušenjm? Aby ukázal,

gakan mocj gest cjrkew obdařena. Kdyby žádný proti nj bogowati nemohl, řjkali by protiwnjci: „Oč padlaby, kdybychom se proti nj obořili.“ Pročež powoluge bogowati proti nj, aby pochwala a sláwa wjtězstwj nepřičtala se nedostatku bogugjejech. „A brány pekelné“ — neřekl: násilj činiti nebudau gj, ale: *nepřemohau gj*. W bauři nacházj se cjrkew, a však nepadá; wlny na ni se walj, ale we wlnách se nepotápj; šjpy na ni se sypau, a však gi neprorážj; nástroge k zřjcenj z mnohých stran se přičiňugj, ale wež pewně stogj. Než, co prawjm *cjrkew*? *Gedno slovo* promluwil pastýř, a gako wež trwá ono nepohnutelně. Gacj zuřiwcowé snažili se wyhladiti to slovo, však nemohli: neboť na skále bylo založeno. Předstaw sobě ukrutnjků, zuřiwých králů, naostřených mečů, zubů šelem smrtj hrozcjch, ohniwých pecj, žežawých pánwj, trhagjejech háků, a wšech mučjejech nástrogů pohotowě. Celý swůg taul wyprázdnil-tě dábel, však w neymenšjm neraníl cjrkew. Brány pekelné nepřemohau gj. Gak welicj a mocnj proti nj bogowali, a žádný newjtězil. Ano protiwnjci w umlknutj a zapomenutj swrženi gsau, cjrkew pak den ode dne w moci a sláwě se zmáhá. Kdež nynj Klaudius? Kde Augustus? Kde Tiberius? Holá toliko gména; žádný pochwalně o nich se nezmjnj. Že proti cjrkwj bogowali, památku milau ztratili. Ale cjrkew gasněgi nad slunce swjtj. Kamkoliby přišel, k Indům, k Maurům, k Britanům, k Hispanům, až ku poslednjm země končinám, nalezneš: *Na počátku bylo slovo, a slovo bylo*

u Boha, a Bůh byl slovo. Wšecky kraginy oswě-
cuge náboženstwj: Před tjm ale wše bylo plně bez-
božnosti. Nynj negen města honosj se a kwetau w
Kristowu náboženstwj, i pauště gménem Kristowým
se oslawugj. — Před tjm i w saukromnosti byli
bezbožnjci, za našich časů nábožnj gsau králowé i
národowé. — Zde přjtomen gest cjsař: a *složiw ko-*
runu přijmá křž. . . . Wenku zbraň: zde swatá
tagemstwj; wenku šjtj, zde slawenj swátostj. —
Pročež za všeccko to djky wzdláweyme Bohu, skrze
Krista Pána našeho, genuž budiž sláwa i moc s
Duchem swatým po neskončené wěky wěkůw. Amen.

2. O změněnj gména papežů.

Od

Jakuba Macana,

faráře w Slabcch.

Až posawad nenj, a snad nikdy rozhodnuta
nebude a ukončena mezi ejrkewnji letopiscemi ona
otázka: *w kterém wěku a proč* papežowé začali gmé-
na swá měniti, powyšeni gsauce na stolicí sw. Pe-
tra. Aníž snad mnoho na tom záležj, wyskaumati,
w kterém wěku ten obyčeg wznikl, a který papež
byl neypředněšj, genž přigaw neyvyššj vládu ejr-
kewnj giné gméno na se wzal. Ale užitečnēgi bude
uwažowati, proč asi toho obyčege zachowáwagj.

Co se dotýká času, kdy způsob tento uведен

byl, ay tuť nám *Platina* *) podlé *Martina Polona* **) wyprawuge, že papežem *Serģiem II.*, wywoleným leta Páně 844, počátek položen gest tomu změňowánj gměna, a klade za přjčinu, že se tento papež za swé gméno styděl, anĕ dřjwe slaul *Os porci* aneb dle Itálského překladatale *bocca di porco*, čili w latině *bucca porcina*. Newjm a opět newjm, nade kým se nestranný čtenář této zpráwy wjce horsiti bude, nad Polonem, že se opowázil, takowau bagku wtjratu swětu, čili nad Platinau, že byl wjry tak lehké, a tu nemotornau powjdku za prawdu wyhlásil. Martin Polonus, gako w giných wěcech, tak zvláště giž tau blbau bagkau nehodným se u swěta cjrkwenjho učinil wšj hodnowěrnosti, že podlé *Mariána Skota* ***) ohřjwal náwaru o papežce Johanně. ****) Než deyme tomu; že se *Serģius II.* před swým wywolenjm nazýwal *Os porci*. To bud' geho gméno bylo na křtu sw. obdržené, za kteréž se hanbil a giné přigal; ale tomu uwěřj gen pošetilec, a rodiče geho museliby na rozumu pomateni býti, aby byli synu swému to ohyzdné gméno dali, a kdoby byl ten kněz, genžby byl djtě gegich na to gméno pokřtil, mlějm. Aneb *Os porci* bylo přjgmenj, ale přjgmenj se u papežů neměnj, anobřz pro wznešenau důstognost gegich spjše se pomjgj.

*) Žil w 15tém stoletj, sepsal žiwoty papežů.

**) Žiw byl w 12tém stoletj.

***) Spisowatel w 10tém stoletj.

****) Nerozum této ohyzdné powjdky nad wšecky neyzřegněgi okazuje německý časopis: *Der Katholik* 1821. 7. Heft.

Nerozum a nesmyslnost této smyšlenky geště zgewněgi se před oči klade tjn, že spoluwěký, hodnowěrný swědek *Anastásius*, sw. cjrkwě Řjmské bibliotekář, který za vlády šesti papežů žiw byl, totiž gmenowaného *Sergia II.*, *Leona IV.*, *Benedikta III.*, *Mikuláše I.*, *Adriána II.* a *Jana VIII.*, zmjnký o tom nečinj ani té neymenšj, ano twrdj, že *Sergius II.* giž před swým wywolenjm tak slaul. Ginj a neywjce *Ciakonius* domýšlegj se, že *Marinus* nebo *Martin II.* (wywolen roku 882) gméno swé, anprwé slauti měl Konstantin, neyprwé změnil. Než z listu papežského, gegž mu gakožto wyslanci papežskému *Mikoláš I.* do Konstantinopole odewzdal, widj se, že udánj to neprawé, gešto w témž listu giž *Marinus* sluge. A mezi podpisy osmého sněmu wšeobecného, Konstantinopolitánského čtwrtého, a we východnj cjrkwí poslednjho také se gméno geho nacházj: „*Marinus Diaconus locum tenens sanctissimi Archiepiscopi Urbis Romae.*“

Dle giných zase neyprw *Hadrián III.* (wywolen roku 884), genž prwé slaul Agapetus, a po něm hned zase *Štěpán VI.* (wywolen roku 885), genž se dříjwe Basilius gmenowal, gméno swé změnití měl.

Wedlé swědectwj Baronia *Jan XII.* (wywolen roku 955) swé gméno změnil, anť prwé Oktawián slaul. Bylť syn Alberjka, knjžete Tuškulánského, který Řjmu a stolici papežské mnoho zlého činil, až konečně mocj a lstj syna swého na trůn papežský posadil, gemuž málo ba žádné cti nepřidal.

Saudjť pak ten wysoce učený Kardinál, že

čeho se mu nedostávalo na věku, gešto teprw 17 let stár byl, slawným gmenem „Jan“ buď gako doplniti chtěl, aneb že při swém dosednutj žádostiw byl slyšeti ono poehlebné uwjtánj: *Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes*. Slyšme vlastuj slowa toho znamenitého annalisty cjrkewnjho: *Ut in nomine saltem bene posset audire in adulatoriis adclamationibus, quibus male usurpatum proferri soleret sacrum illud elogium: Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes*. Nebť byl tehďáz způsob, každého papeže, Jana gmenem, ouěmi slowy z Ewangelium sw. Jana uwjtati.

Zatjm však 15 potomnjch papežů zase obdrželi prwnj swé swátostuj gméno, až *Sergius IV.* při swém wolenj r. 1009 toto gméno přigal, gešto řeholnjm gmenem Petr se gmenowal. To pak učinil z pokory a z uctiwosti k prwnjmu náměstku Kristowu sw. Petru, za nehodného se pokládage, aby co nástupce geho, Petr slaul. A tento *Sergius* prwnj se wůbec mezi papeži powážuge, gehož příkladu snad pro tu hlubokau pokoru geho, a pak pro welikan swatost žiwota geho, potomnj náměstkové všiekní, kromě *Jana XXI.* (wywolen r. 1276), *Hadríana VI.* (wywolen r. 1522) a *Marcella II.* (wywolen r. 1555) následowali, gméno swé prwotnj, powýšení gsauce k neywyššj wládě cjrkewnj, změníwše. Možno však, ano i k wjře podobno, že neywyššj ředitelé cjrke sw. poslaupným časem z náboženských, swatých ohledů puzeni byli a až posawade gsau, giné gméno si wywoliti. Neyprwé

znali tito z neywětšj částky oswjcenj mužowé, že změněnj gména pjsmu sw. nenj na odpor. Wizme letopisů wywoleného národu Božjho prwnj knihu Mogž. kap. 17. A kterak tam čteme? Až do werše 5té kapitoly ustawičně se arciolec národu Israelského nazýwá Abram, t. g. otec wysosti, neboli otec wznešený. Ale hned po učiněné mezi Bohem a gjm smlauwě nazwáno gest gméno geho Abraham, t. g. otec množstwj, protože otcem welikého národu ustanowen byl. Ano po té slawné smlauwě Hospodin gméno manželky geho Sárai proměnil w Sára, t. g. matka mnohých národů. I ten muž, co zápasil s Jakubem celau noc, ale geg přemoci nemohl, proměnil gméno geho w Israel, což tolik znj gako potýkage se s Bohem. A pozděgi sám Bůh Jakubowi řekl: *Nebudeš wjce slauti Jakob, ale Israel bude gméno twé.* (I. Mogž. 35, 10.) Též Mogžjš wywoliw na rozkaz Božj Ozea, syna Nun za wůdce lidu Israelského změnil gméno geho w Josue, gakoby řekl: Hospodin spomůže. (IV. Mogž. 13. 17.)

Zpytugeme-li nowý zákon: ay, tuž hned prwnjho náměstka Kristowa widjme s změněným gmenem. Simon, syn Jonášů, slawné swědectwj o Kristu wydal řka: *Ty gsi Kristus, Syn Boha žiwého.* (Mat. 16, 16.) A Pán, gакž mu byl připowěděl, powolaw ho k apoštolstwj: *Ty slauti budeš Cěfas, genž se wykládá Petr,* (Jan 1, 42.) slawné mu také gméno dal, když u přjtomnosti všech apoštolů k němu promluwil: *I gáf prawjm tobě, že gsi ty Petr.* Sw. Jan Zlatoustý se domnjwá, že Šawel po swém zázračném

obrácenj a powołánj k apoštolstwju od samého Boha přigal gméno Pawel. Ano negsme bez přjkladů, že i biskupové gméno swé změnili. Dle swědectwj Suria *Willibrod* byw posvěcen na biskupstwju w Utrechtu, přigal gméno *Klement*. *Winfriid* byw učiněn biskupem, nazwal se *Bonifác*, gegž Němci swým apoštolem nazýwagj. A proč pak náš milý patron sw. Wogtěch změnil gméno swé a přigal gméno Adalbert? wděčnost a láska k Děwjnskému arcibiskupu Adalbertowi, genuž gsa geště pachole, na wychowánj dán byl, ho k tomu pobodla; geg si wywolil za gasný přjklad, chtěge býti následownjkem geho w etnostném žiwotě.

A potom když wcházjme do společenstwju wěřejch, když se s námi w swátosti křtu děge dušewnj změna, gsauce skrze slovo Božj gako nové stwořenj učiněni: ay tuť ponecprw gméno některého Swatého přigjmáme, abychom tak měli, gehož šlépěj bychom následowati mohli. A když w swátosti biřmowánj k bogi pro wjru posilněni býwáme: opět nové gméno se nám uděluje, aby ten swatý, gehož gméno gsme přigali, swým přjkladem stále nám swjtil. — I ty osoby, které w řeholi něgakau wstupugj, a sliby řeholnjmi se Bohu zawazugj, od swého wrechňho gména přigjmagj, aby přjmluwau toho Swatého, gehož gméno gim dáno, na wrech dokonalosti řeholnj wystaupiti mohli. I pročby nepřjslušelo nevyššjm náměstkům Kristowým, papežům Řjmským, aby gméno swé změnili, gelikož toho ze slepé následownosti nečinj, gakoby vyššjch a swětěgšjch dů-

wodů neměli; aneb žeby se za své gméno na křtu sw. přigaté styděli, a tak dokona té swátosti se odřjkali, kteraužto blbost celému světu do očí strkat se nehanbj oni powěstnj centuriatorowé Děwnštj! — Ale nechť mluwj a saudj kdo chce a gak chce a gak se mu ljbj, gistá zůstane věčně ta věc, že w tom starobylém, giž přes 800 let trwagjcjm způsobu, wedlé kteréhož papežowé při wywolenj swém giné gméno přigjmagj, šlechetný, wznešený, ano swatý se zawjrá ohled a smysl. A ten gest? — Papež wywolený považuge, w swaté bázni pohřžzen gsa, břjmě své, kteréž Pán na ramena geho klade; představuge si neyvyššj důstognost, ku kteréž gest powyšcen; rozgjmá si tu welikau změnu, která se s njm má státi, totiž že mu nástává péče o *wšecky cjrkw* (I. Kor. 11. 28.); že přigjmá pod swau stráž a ochranu weliké stádo Kristowo; že s Petrem pásti má beránky i owce neyvyššjho pastýře Krista Jezjše; že řjdiť bude a spravowati lodičku Petrowu w bouřech protiwenstwj a nátisků nepřátelských; že se stane přednostau bogugcej cjrkw a mjstodržjcjm newiditelné hlavy gegj, genž slowe Kristus; že z prostřed obecnjch wěřjcjch wzat gest, aby byl otcem a hlawau wšech wěřjcjch; že z prostřed stawu kněžského wywolen gest, aby byl wůdcem a hlawau a rádcem biskupů a kněžj; slowem, wywolený papež uvažuge věci, které se s njm zběhly, a ty, které mu nástawagj; nie newidj, než *mnohonásobnj důležitau změnu*, změnu w oděwu, změnu w stawu, změnu w důstognosti, změnu w auřadu, změnu w

powinnostech; widj a gasně uznáwá, že zvláště on dle napomenutj sw. Pawla *starého člověka složití má, a obleci nového člověka podle Boha stvořeného, w sprawedlnosti a swatosti prawdy*, (Efez. 4, 22. 24.) anť na swjcen cjrkwě postawen bude, aby učenjm a obcowánjm swým všecku cjrkwě oswěcował, proto a gako na znamenj weliké změny, která se s njm děge, a s sedjcjm na stolici sw. Petra teprw duchownj státi má, měnj též gméno swé, tak že se na každého wywoleného papeže trefně wztáhnauti mohau slowa francauzského biskupa Sidonia řkau-cjho: *Novo ideo nomine vocantur ob nova studia, novum vitae institutum, et novam vel certe renovatam sanctitatis professionem?* (*Epistolarum lib. 4. ep. 13*)

Owšem se swatj otcowé řjmašj nikdy neprohlašuj, proč při swém powyšenj práwě to neb ono gméno přigjmagj, to zůstáwá wždy rauškau negistoty přikryto, — a kdo ge smj nutiti, aby zgewili celému světu swé skrytě učiněné a toliko všewědaucjmu na wysosti powědomé ohledy, z kterých gméno swé změnili? — Nicméně domejšleti se můžeme, že ohledy tyto u rozličných papežů owšem také rozličné, ale u všech dobré gsau, a s duchem Kristowým se srownáwagj. Gistě si toho Swatého, gehož gmenem se nowý papež ozdobuge, beře za wzor swatosti, a za patrona pobožně wolj, aby na geho orodovánj mu Bůh udělil s wysosti swé sjly a pomoci, aby cjrkwě Božj maudře spravowati mohl. Aneb si neyoblíbenějšjho ze swých wznešených předchůdců wystawuge za příklad, gehož maudrost, opa-

truost, dobročinnost, pobožnost, stálost a vytrvalost w dobrém následowati chce. —

Náš slawně panujcej náměstek Kristůw přigal gméno *Řehoř*. Ach! gak mnozj diwili ano děsili se na počátku toho gména, ano gim pro swatého *Řehoře VII.* tak odporuě gest, co sůl w očjch!! — mnozj hledali domakati se přjčiny, proč asi práwě toto gméno přigal, gešto ejrkew sw. od *Řehoře XV.* (wyw. r. 1621.) 19 papežů toho gména neměla.

Wy wěrnj synowé ejrkwe sw. se nediwjte, anť widjte, že gest w prawém smyslu gména swého *Gregorius*, t. g. opatruý, siluý bditel, hagitel. Magjt negedni za to, že proto přigal gméno *Řehoř*, poněwadž klášter řehole geho Kamalduenské u swat. Řehoře se gmenuge. — Snad si ale také za přjklad wywoliti chtěl wšecky předešlédce swé toho gména, anť wšickni Řehořowé, kromě snad *VII.*, té neywyššj ejrkewnj důstognosti wysoce hodni se prokázali. Snad — ale nač zkaumánj naše srdce lidského? Radugme se, že Kristus ejrkwi swé wzbudil hagitele a obrance žmužilého a neohroženého, a pomáheyme mu wěrně na swých modlitbách; potrebuget gich zagisté, nebo owčinec Kristůw obklopen gest wlky hltawými, ano — ach! — ze stáda samého onde a onde powstávajj mři, gež mluwj přewrácené věci, aby obrátili uřednjky po sobě, (Skut. Ap. 20, 30.) před kterými se ejrkew šetřiti, a na pozoru mjti musj! (Sir. 32, 26.)

3. Spis o padlých, swat. Cypriána, biskupa Karthaginského.

Od

Jana Nep. Stárka,

doktora bohoslawj, a prof. n.orálky w Králowé Hradci.

Wznik a powstánj, též i obsah spisu přjtomného.

Wtu dobu, co cjsař Decius křestany pronásledowal, shledaloť se mezi nimi nemálo od swé wjry poběhlců. Tito po swém odpadu, ač na ty, swatowládu jim dané, kagjej předpisy nebrubě dbali, předce gako ginj neodštjenci, mateřskau ochranu ejrkwe Kristowy zlowážně sobě osobili. Felicissimus, a negedni z kněžstwa karthaginského, swatých práv biskupských odbúgei, kladli odpor proti řádu starobylé kážně ejrkewnj; a změkčilými zásadami swými na ni dorywagjce, mezi negednoho druhu odpadljký, hogně staupenců zjskali, a k swé straně gich potahowali.

Cyprián mezi tjm, a sice tudjž po swém roku 251. do Karthaginy návratu, s ginými w Africe biskupy, padljkům, dle stupňů auhony a winy gegich, podal za pokánj přjměrný úkol, aby gako s Bohem, tak i s geho ejrkwj skutečně se usmjřili. Na konec pak ted' uwedeného roku zhotowil spis přjtomný, gegž začjná s nabjzenjm ke chwále Pána Boha, mjr swé Cjrkwi opět propůgčiwšjho. — Wedlé domyslu Cypriánowa Bůh to kruté pronásledowánj nedopustil, leč pro negedny mezi křestanstwem wady a

úhony. — Příluulost prý k zbožjm tohoto swěta nemalau zawdala k odpadenj přjčinu. — Potom pokáraw kněžů lehkowážných, a těch, gešto padljům nekagjcjm nadržugjce, sami na Cjrkew, aby změkčilosti gegich průchod dala, drzostně doráželi: — wykládat i to, seč gen býti mohau zásluhy mučednické a wyzna- wačské, týkagje se totiž i promjgenj i zmjrnovánj kázně kagjej, padljům za pokutu potřebné. — Tresee též pro odpad všecky libellatiky, uběhlé w trest nehrubě menšj od onoho, s njmž se potkali w Cjrkwi, kdož gsau koli modlám na obět pernaté neb wonné pálili. — Z druhé strany chwalně mluwj o giných, kdož, ačkoli ani neobětowali, ani ohradnjch upsánj sobě nezgednali, předce však že aukradně po nich bažili, to swé hrjšué baženj we zpovědi nedlauho potom odkryli; až i lued za to uložený trest mjti chtěli. — Konečně nabjzj hrjšnjkůw, aby marných rozkošj se odřeknauce, uraženému Bohu činili za dost.

I. Plésánj nad křesťany wúbec, gešto za Decia na swé wjře k auhoně nepřišli.

Bratřj rozmilj! Mjr,*) cyhle! ejrkwi znowa gest nawrácen! A co se newěrcům onehdy nesnadné, co zrádcům nemožné býti zdálo: myť giž tau vyššj pomocj, a tjm provedenjm pomsty Božj w bezpečj swém zase gsme ustawěny. Weselo se wraej

*) *Mjr.* Totiž onen pokog, genž nastal w ejrkwi po amrtj Deciwu, na konec r. 251., i za prwnjho léta panovánj cjsaře Galla, kterýž pak i sám na křesťanstwo w řjši swé a zvláště na kněžstwo bič pronásledovánj pustil.

w srdce naše; mrakohustá i hnětliwá bauře tatě giž rozehnána; wše se opět utišilo, a čistě wybralo! Chwála Bohu za dary a za milosti geho! djky mu od nás a sláwa, i tauto dobau, ač gsme i gindy za času pronásledowánj gemu děkowati nemeškali! S tolik zagisto nepřjtel býti nemůž, aby nám, genžto z celého srdce, z celé duše, a ze wšj sjly Pána milugeme, aby nám, řku, ty milosti a sláwu geho powždy a wšudy chwalně welebiti zahágil.

I totě ten den wůbec taužebně žádaný! Po dáwnjch, strašných a čirých tmách nočnjch, nowým Božjm bleskem swět se wygasnil! Myť weselým okem zjráme tu na wyznawače Páně, chwalnau powěstj wzácné, a čackostj swau, i wěrau osloněné. Myť k swatému gich poljbenj šjge swé sklánjme, a když gsme u welikém roztauženj giž dáwno po nich bažili, teď gim do náručj padáme. —

Ayhle ten stkwaucj zástup wogjnů Kristowých, kteřj do žaláře gjti odhodláni, proti hrůzám smrti ozbrojeni, doskočnému pronásledowánj a sršlawé zuřiwosti s neuchylným odolali odporem! — Nu tedy, statně gste se zpřjčili swětu; slawné gste uchystali diwadlo nebesům, bratřjm, nástupcům swým, dáni gste na přjklad! Zbožnj rtowé waši ohlašowali Krista, w něgžto giž i prwé wjru wyznali gsau. Čacké rámě waše, gen božskému přiwyklé úkoln, zepřelo se žertwám prokatým. Dásně waše, potrawau nebeskau, tělem a krwj Páně*) posvěcené neswatých týkancůw a zbytků modlárských okusiti nechtěly.

*) *Tělem a krwj Páně.* Po čtyřikrát we přjtomném spisu mluwj podobnými wýznamy o tagemstwj těla a krwe Páně.

Temen vašich ani nedotknul ten propadený a prožluklý zázvog, gjmžto se zatjraly tam těch otrocké hlaviska obětjnkůw. — Čelo čistonité, známkau Božj *) znamenáné, umklo gest před korunau dábelkau, i progádřilo se pro korunu Páně. — Ó! s gakauto radostj přigjmá wás cjrkew, matka waše; wás z bogiště se wracegjejech! Ó! s gakým žehnánjm, s gakým plésánjm brány swé wám otwjrá, byste w geduo slančenými wcházeli řadami, nesauce těch wjtěžných, tam w pútce wrahům odňatých praporů! Tuť u wjtěžosláwě wracegj se s muži i ty ženy waše; ty gešto w zápasu se swětem i křehkost swého pohlawj gsau překonaly. Podál gdeť také obor panen, gjmžtě i bog gegich sláwu zdwognásobil. Dle oněch i ti, přes autlý wěk swůg w čestné zdrželiwosti wyniklj ginoši, za nimi pak ostatnj u wjře wytrwalci a sláwy wašj řewnitelé, i we cti wám neyblížšj, i chwalným znakem ogasněnj bratřj hrnau se za wámi.**)

Gednatě to upřjmnost i gegich i wašeho srdce; gedna gestiť to waše i gegich wjra. Oněch rowně gako vašich osob, w učenj nebeské hluboce wniklých i w něm wkořeněných, a w tradicj upewně-

*) *Známka Božj atd.* Narážj nepochybně na znamenj kříže, které se wtiskowalo čelu na křtu swatém.

Korunau dábelkau mjnj onu, kterauž bud' božiska, aneb popowé i ginj modlochowalci, a slibů bohům přiččených konatelé dostawali. Cfr. Virgil. Aeneid. 3.

**) Co tuto sw. biskup k slawným wyznawačům promlauwá, to po něm weleb. Beda (serm. 18. de Sanctis) na miláčky Božj, giž do nebe přestěhowané obrátil. Cfr. Brev. Romau. pars auctum. 2. Nov

ných, ani wyřknutá na ně wyhnanstwj, ani uchystané muky, ani ztráta statkůw, ani tělesné trápenj nepředsily gsau. I gim byli určeni dnowé, aby bylo zkušeno wjry gegich. A však o dnech zde určitých nic newj onen, kdo se swěta odřekl; gakož i ten, kdo čeká blahé wěčnosti od Pána, pozemským časem wýměrem nic se nebawj.

Bratřj rozmilj! nikdo neztenčug sláwy této, nikdo nebud' zlobiwým utrhačem, a lehčitelem té bezúhonné stálosti křestanů wytrwalých. Minul-tě den k zapjránj (wjry) odhodlaný; a kdo se koli zatjm proti wjře neprohlásil, wyznal se býti křestanem. Předuj čest wjtěžná gestit to, stal-li se kdos, ač od pohanstwa uwězněný, wyznawačem Páně; druhá, a sice na wyššjm stupni ona gest, úchylkem-li kdos opatrným Kristu na žiwě se zachowal. Tamto wyznánj weřegné, toto pak saukromné gest. Onenno wjtěžj nad saudecem swětským: tento s Bohem, gakožto saudecem, spokogen, nosj a chowá srdce i swědomj čisté. Tamto udatnost srdnatěgšj, tuto starostliwost bezpečněgšj. Onenno při wypadagjej hodině gižtě dospělcem učiněn: tento po chwjli na giný čas odložen: gelikož wjru zapřjti nechtěl, a zanechaw zbožj swých, úchranu nalezl; ginák bylby se stal i wyznawačem, byl-liby uchopen byl.

II. Saužalost nad strastmi, z bauře Declowy powstalými.

A však, co ty nebeské koruny mučedlnické, co tu duchownj wyznawačskau, co ty wšecky přewznešené a wýborné ctnosti u bratřj setrwalých za-

sloňuge, gestiř to gediné a truchliwé upamatowánj, že nepřjtel odčeslau z útroby našj částku násilně urwati se pokusil, a w náramné porážce gj o zem udeřiti se opowázil. — Což sobě tu počjti, bratřj rozmilj! a w tom wrtkánj a wrěnj mysli což i kterak řjci? Gestřj slzj, a ne slow k výrazu bolesti třeba. Slzeti gest nad aurazem těla našeho, i nad tolikerau ztrátau lidu gindá bezčjslného. I kdožby byl tak nečily a oceliwý, kdo lásky bratrské tak nepamětliwý, anby při tolikeré we swogatech porážce, při tak žalostně zohyzděných lidu ostatcích od pláče se zdržel? kdožby slzám wyřinauti se bránil, a ne do wzlykotu prwé, než do howoru se pauštel?

Rmautjm, rmautjm se s wámi, bratřj mogj! a gešto tau samau wěrnému stádu zadanau, ba geště hlubšj ranau i pastýř geho raněn býwá: tedy mé vlastnj zdrawj a ten osobnj neúraz nenjř s to, bolu mého ulehčiti. Toť ta slaučenost mého i vašeho srdce, toť ten podjl můg s wámi w těžkém swjzeli a hoři smrtném! — Gát nařjkám s nařjkagjejmí, a plači s plačjejmí, a s těmi podrjceenci i sám sebe mnjm podrjceného. Střelami krutého nepřjtele gsaut i mogi audowé zraněni: ljtj mečowé i mau proklali útrobu. Nebyloť mi lze necjtiti těch nápastj onoho pronásledowánj. Ta moge s bratry o zem danými spogenost i mnau o zem dala!

III. Auhony a wady mezi wěřjejmí, giž druhdy Bohem kárané.

A však buď co buď, bratřj rozmilj! uwažowati to slušj z hledistě prawého. I nesmjř se wě-

řiti, žeby ta náramuá mrákota vraždného pronásledovánj cit a smysl náš tak byla zaslepila, aby w něm nic neostalo swětla a zraku k nahlédnutj ustanowenj a přikazů Božjch. Pozná-li se přjčina neduhů, tuť wynagdem i léků proti nim. I ráčiltě Pán pozkusiti čeled' swau, a gelikožtě prodlaužený mjř*) u nj tu kázeň božskau porušil, nebeštj saudowé powzwednuli zwrtntau, nebo, ať lépe djm, ospalau wjru.

A gěsto my za hřjchy swé wjce trpěti zasluhugeme, Pán přelaskawý zmjrniltě to všeccko w tom způsobu, že co se koli až posawáde dáo, spjše zkaušenjm, než pronásledovánjm býti se zdá. Před tjm byl gedenkáždý pilen namnožiti nábytku swého, a (nepamětliw, co gsau wěřjcej za apoštolůw činili, a co by dosawad činiti měli) pauze w nahrabaném gměnj tkwěl, a nad mjru po něm bažil. Kněžstwu scházel wznešený cit náboženský: sluhům oltářnjm chyběla wjra nezměnná; i nebyloť skutečné autrpnosti, ani kázně w mrawjch. Wyšñořeným wau-siskem hyzdilo se mužské, a ljčidlem pohlawj ženské. Djlo rukau božských dostalo giné oči, giné wlasý. Ku přelstěnj dušj prostých zchýtralosti se obmejšlely, a na oklamánj bratřj zlowolnost se odhodlávala.

Sňatků manželských s pohany uzavjráno: au-

*) *Prodlaužený mjř*; ten, co trwal po 38 let, od cjsaře Severa pořád až na časy Deciovy; t. od r. 211 — 249; anoť, co propuklo za Maximiána, pronásledovánj, dle Sulpicia Sewera všech končin nezasáhlo.

důw Kristowých wšelikau pljsnj pohanskau przněno; negen z būhdarma, ale i křiwe přisaháno, správce cirkwe hrdě pomjtáno, gazyky gjzliwými we-
spolek zlořečjno; z nelásky urputně w zágem wál-
čeno. Od biskupů, gesto giným i napomjnkau i
přjkladnostj swau slaužiti magj, od biskupů řku gá,
na mnoze biskupowánjm božským o zem dáno, a za
swětáctwjn chozeno; stolic učitelských opuštěno,
lidu zanedbáno, po eizowlastech těkáno; po wýno-
su z ročnjch trhů baženo, audům cirkwe lačněgj-
ejm nepřispjwáno; ginák týž po střjbře stále lak-
wěno, statkůw, tagným wydřených úkladem owlast-
něno, auročnjm zbožjm auroků sháněno. —

Ó, čehož bychom nezasluhowali trpěti pro hřj-
chy takowé, anoť spravedliwý Bůh gjž ode dáwna
přednapomenul, řka: „*Gestližeby opustili zákon můj, a
w saudech mých nechodili: gestližeby spravedlnostj mých
poskuwnili a přikázanj mých neostrjžhali: tedy nawštjwjn
metlau nepravosti gegich, a ranami hřjchy gegich.* (Žalm
88, 31 — 33.) — To wše nám předzwěstowáno i
předpowědjno. A však pro nepamět na ten daný
zákon, i na vyplněnj ho, tam gsme se pro swau
hřjšnost zabrali, že dáwagjee o zem i těmi rozkazy
Páně, k naprawenj hřjchů swých a ke zkušenj wjry,
gestě do přjkřegšj gsme se ocjtli kázně. Myť ani
to, když se bylo gjž opozdilo, k Bohu se neobrá-
tili, abychom tudy trest a swau zkaušku před njm
trpěliwě a stále podnikali. I hned na prwnj sau-
peřem danau pohrůžku sjla wěřejech nad wjrau zra-

dilo, a nenjť gimi dáno o zem od ljtých pronásledowačů, ale od té kleslé wůle, gžžto gsau oni sami wládli. —

Medle, cožť se zběhlo neslýchaného a nowého přitom, anť gako u wěcech neznalých, nenadálých, bylo slepým nerozumem také křiowopřisahy na Kristu spácháno. Nebylo-liž to drjwe od prorokůw, a dále i od Apoštolů předpowědjno? Nebyly-liž nátisky sprawedliwých a pohanská pronásledowánj od mužů Duchem swatým plných předzwěstowány? Nenj-liž to z textu swatého wzato, co wjru naši stále ozbroguge, a sluby Božj ustawičně sjlj, když čteme: „*Pánu Bohu swému klaněti se budeš, a genu samému slaužiti budeš.*“ (Mat. 4, 10.) A okazugje tu na prechliwost Božj, a hrozný trest připomjnagje, nežehrá-liž opěť Pjsmo řkancj: *Djlu, kteréž učinili prstowé a ruce gegich, klaněti se. A naklonil se člowěk, a ponjžil se muž: protož neodpustjm gim.*“ (Isai. 2, 8. 9.) A zase: (Exod. 22, 20.) „*Kdo, prj, obětuje Bohům kromě Hospodinu samému, zamordowán bude.*“ —

Zdali nepředzwěstowal Pán, gakožto učitel slowa i plaitel geho; — kterýžto w tom, co činiti třeba, sám našjm byl mistrem, i obwodem swého učenj se řjdl, — zdali nepředzwěstowal we swém ewangelium, že co se koli w tuto dobu děge, gešťe se i potom djti bude? Neurčil-liž zapjragjcm geg pomstu wěčnau, a wyznawatelům swým odměnu nikdy neskonalau? Než (ó tu wěčnau nečest!) některým to wše wypadlo, a z paměti wyšlo. Aspoň nečekali gsau, ažby zgjmáni byli, ažby řada na ně

přišla, zodpowjdati se z wjry swé. Mnozy před porážkau poraženi, a bez bogowánj padše, ani té cti sobě nezamjnili, aby se zdálo, žeby bezděčně modlám byli obětowali. Samochtě chwátali do saudnice, samoděk kwapili wstřje: gakoby ona gim byla dáwno wjtana, gakoby byli po nj, co po té wždy žádané přležitosti bažili byli. —

A však ó! koliko gich bylo mezi tjm, coby noc přešla, auřadně na zegtrj odloženo! Koliko gich i žádalo za urychlenj konečného ortele swého! A kteréhožto násilj lze předstjrat pro očistěnj se z úhony tomu, an samoděk připjil, aby wzal za swé? Medle proč se newiklaly nohy, proč se nekalily oči, proč se nechwělo srdce, proč mu obě neupadly ruce, anť sám od sebe do kapitolium wstaupil, a dobrowolně tak mrzké ohawnosti spáchat si přispj-sil? I pročtě mu cit neztrnul, gazyk nezmrtwěl, řeč newyhasla? Slauha-liž Kristůw, anto se odřekl swěta i satanáše, octnauti se mohl na mjstě takowém, a tam promluwiti, a Krista odřjei se? Obětnice, k njžto sobě gen pro smrt přistaupil, ta-liž smrtnau proň nebyla hranicj? Neměl-liž đasowa obětniska tu hnusným dýmem páchnaucjho hroziti se, a gakoby té swé rakwe i těch swého žitj požárů pryč utjkati? —

Bjdnjče! K čemus bral žertwu s sebau? I čemuž to kadidlo a ta úcta? Sám gsi k obětnisku přišel, býti žertwau i záplem. Právě tam to bylo, kdež ten neswatý oheň blaho twé a wjru i naděgi twau stráwil! — A však, nemálo bylo gich, gimžto ne-

postačowała záhuba vlastnj: Obapolným swodem byltě i lid we stegнау pohřjzen záhubu. Smrt byla gakoby w čjši podáwana. I aby k dowršenj ohawy nie nechybělo, rodičowé djtky swé tu w náručj nosili, tu tam za sebau wlekli; a tak maličej potratili to hned w prwajch hodinách, co gsau zde přigali. *) Medle, zdaž newzwolagj tito w den saudný, řkauce: Myt nečinili zlého, aniž chwátali k neswěceninám, pominauce pokrmu a kalicha Páně. **) Cizj pronewěrau zhynuli gsme: vlastnj rodičowé duchowně nás usmrtili; oni zapřewše wjru, wyrwali nás ejrkwi, matce našj, a Bohu našemu. Myt byli neplnoletj a nerozumnj, ani netušjce wěci té tak mrzuté. Gen tau cizj přewrhlostj, a cizjm auskokem k ztracenj gsme přišli. —

A nastogte! nenjt platné a dostatečné přjčiny, kterážby omluwila výstpek ten takowý. Bylotě arci zanechati otčinu, a potratiti gměnj swého! Než narodil-liž se kdy smrtedlnjk, genuž umjragcejmu nebyloby než domow a nábytek opustiti? — Bogmež se o spásu a wěčné obydlj swé, bychom nikdy neopustili Krista. Wolát, hle, sám Duch swatý skrze proroka řkaucejho: „*Odegděte, odegděte, wygděte odtud, a nečistého nedotýkajte se: wygděte z prostředku jeho, odstrante se, kteřjž nosjte nádobj Hospodinowo.*“ (Isai.

*) Tu giž wizme, že djtky, geště z nemluwenstwj newyšedše, sw. křest přigjaly. Může býti, že za propuklým pronásledowánjm udělowánj té swátosti ani při maličkých se neodkládalo.

**) Starodáwnjm w Cjrkwi obyčegem bylot i pokřtěnátkům podgedna, a pokudž možná také pod obogj u stolu Páně podáwano.

52, 11.) A předce newycházegj z prostředku ti, co gsau nádobj Páně a chrámowé Božj, aby nebyli nutkáni toho, co nečistého gest, dotýkati, a záhubným abrž morným pokrmem znečistiti a poskwrniti sebe. — Gindy zase slyšeti bylo hlas s nebe, coby slu-hům Božjm konati bylo, welegcej takto: (Zgew. 18, 4.) „*Wygděte z něho lid můg, abyste nebyli účastni hřjchu geho, abyste z geho ran nepřigali.*“ — Kdo vycházj a wstupuge, ten nesaučastňuje se wýstup-ků. Kdo ale gest co sandruh neprawosti shledán, tenť i sám s pokutau se potkává. Protož i Pán welel austup i útěk za času pronásledowánj. Aby pak se to i konalo, sámť byl, čemu učil, skutečně naplnil. Nebo pocházj-li mučedlnictwj z milosti Božj, a nepřigjmá-li se, leč w dobu určitau: tedy nezapjráť wjru ten, co zatjm ústupu hledá, a pobuda w Kristu, určitau chwjli očekává. Onen ale zůstá-wá odpadljkem, gešto že pryč neustaupil, swé wjry se strhnul.

IV. Přílnulost ke zbožj časnému.

Bratřj! nepokrýwejme se prawdan, netagjee tu ani ran swých, ani gegich přjčin. Nemálo gich podwedeno bowaduým milowánjm statků čas-ných. I nebyloť gich s to, ugjti a pryč prehnauti; protože swými důchody, co wazbau, opautáni byli. Toť gsau byly okowy na ty, co neutekli: toť byly kruhy, gešto ctnost okulhawily, wjru potiskaly, mysl spautaly, a ducha zaužily tak, že ti lidé, co k zemi přílnuli, onomu hadu za kořist se dostali, gegšto

Pán k gedenj země odsaudil. Tudyť i Kristus, dobrý učitel, daltě, ne bez předpomenutj a rady na budaucnost, nám poučenj toto : (Mat. 19, 21.) „*Chceš-li dokonatým býti, gdiž, a prodey, co máš, a rozdey chudým : a budeš mjtí poklad w nebi : a pogd, následug mne.*“

W ten-li by způsob boháči pokračowali, nebyloť by gím pro gich zbožj zádawu trpěti. Oni skládajce sobě poklad swůg w nebi, neměli by soka a rušitele mjru na zemi : a srdcem, duchem i smyslem by lpěli w nebi, kdyby i poklad gegich w nebi byl. Nebylť by tu nikdo swětem překonán, kdyby na swětě ničjm newládł, čjm by se překonati mohl. Swobodně i nezáwadně Pána následowali by, gakož gsau Apoštolé, a za časů gegich, i pozděgšj dobu, negedni geg následowali, ať wšech statků, i těch rodičů swých opustiwše, s Kristem nerozwjžitedlně se snaubili.

Než medle, gakž mohau Krista následowati, kdož otčiznau swogj takměř spautáni gsau? Kteraktě možná wzněsti, a na ten nevyššj wrech, i až knebi dostati se těm, kdožkoli břemenem pochoťj zemských stjženi gsau? Oni se kladau za wládce zbožj, gež magj, kde spjše toto gimi obwládá. Toť gsau statků a peněz swých spjše sluhowé a otroci, nežli pánowé.

Nu, totě ten čas, totě ten lid, na něgžto ejlj apoštol, řka : „*Ti pak, kterj chłěgj zbohatnauti, upadajj w pokušenj, a w osidlo ďáblowo, a žádosti mnohé neužitečné i škodliwé, kteréž pohřžugj lidi w zahynutj*

a zatracenj. Kořen sagisté wšeho zlého gest žálost: gžž někteřj puzeni gsauce, poblaudili od wjry, a uwedli se w bolesti mnohé.“ (I. Timot. 6, 9. 10.)

Než co naproti klade za odměny Pán, aby nás powzbudil k newšjmáuj sobě statkůw, otěžnau nám připadlých? I cožtě to za mzdu, gižť on za chatrnanu ztrátu podati obmeyslj? — „Žádného nenj — reet on — gesto by opustil dům, neb pole, neb rodiče, nebo bratřj, nebo manželku, nebo syny pro králowstwj Božj, aby newzal sedmnásobně tolik, w času tomto, a w budaucjm šiwot wěčný.“ (Mar. 10, 29. 30.)

My tedy znagjee to, a z prawdiwé přjpowědi Božj o tom přeswědčeni gsauce, negen nie strachowati se nechtěgme, nobrž i z takowé swé ztráty se radugme. Sám zas Kristus k tomu nábjjz, když wece: „Blahoslawenj budete, když wás pronásledowati budau, a když wás oddělť, a wyšenau, a wywrhan gméno waše jakožto zlé, pro Syna člověka. Radugte se w ten den, a weselte se. Nebo, ay! odplata waše mnohá gest w nebi.“ (Luk. 6, 22. 23.)

Což ale přišlo-li tu giž k samé mučjrně, a všem-li bezděčně zápasjcjm ukrutné nastáwaly muky? Třebas! Koho však trýzeň překonala, ten-liž na trýzeň nařjkati se opowážuge? Čili sám swým bolem omlauwati se smj, kdožkoli bolem přemožen byl? Anebo-liž takému s prosbau wzwolatilze takto: „Gál arcí statně bogowati chtěl, a přjsahy swé pamětliv, pancjř wjry a zbožnosti oblekl gsem; a wšak u prostřed boge to tak rozličné trápenj, to mučenj mnohodennj, to mně odolalo. Mysl moge byla neuchylná,

wjra silná, a geště dlauho nezklátitehuj duch s mučnými nástrogi zápasil. Když ale toho zkamenělého sandce nowá wsteklость popadla, a mne giž uteyraného katané tu na ostré dudky brali, tu kygmi stlaukali, tu skřipcem mučili, tu klesťemi trhali, tu ohněm upalowali: toť tělo moje, strhši se mne, zkola od boge pustilo; a nebyl to duch můj, genž bolu podpadnul, ale gen tělo mé to bylo.“ — Řeč takowá dáváť tu arci výmluwě průchod! Takowá obrana můžeť arci wzbuditi autrpných srdcj. A taktě w té křehkosti, podobně Kastowi a Aemiliowi*) Pán druhdy prominul: taktě on z nich obau dwau, w gednuom potisknutj swým sokům postaupiwšjch, w druhé s nimi pátce, wjtězy učinil. Zprwu nebyliť gsau s to, ohniwým odolati mukám, potom však silau i nad oheň wynikli, práwě tau cestau swjtěziwše, kteraužto prwé byli překonáni. Oniť o milost, ne však s slzawým okem, ales gjzwami na těle a modřinami prosbu wzkládali. Na mjstě, co ginj cedili slzami, krew tu kanula z klaubů gegieh, z klaubů od polu ožehnutých.

A giž w tu dobu, s kterými ranami, s kterými po těle úrazy, a katowských auprků známkami wykáž se nám oni nowopřemoženci, u nichžto wjra ne tam w tuhé trýzni pohromu wzala, ale pronewěra samu trýzeň předstihla gest? Dogista, kde ú-

*) W starém cirkewnjm kalendáři, od Mabillona wydaném, čte-me takto: *XI. Calendas Junias Sanctorum Casti et Aemili.* A w onom Weleb. Bedy: *In Africa Casti et Aemiliani, qui per ignem passionis martyrium consumarunt.* —

hona chodj následkem prozwolnosti, tuť ona z domnělého přinucenj nikdy se newyměřj.

V. Biskupowo na tu lehkowážnost žehránj, z které nedokonalých padljků k spolku cirkewujsmu připauštjno.

Leč anť to s bratry mými tak vypadá, nechciť gá na ně z přjkra dorážeti, nobrž k modlitbě a k dosti činěnj nabjzeti gich. A gelikož psáno gest: „*Kterj wás blahoslawenými prawj, ti wás klamajj, a cestu noh wašich rozptyluggj.*“ (Isa. 3, 12) — Tedy kdožkoli hřešjejo geště aulisně hladj, teuť podněty hřjchu klade; tentě nestjrá lidské wady, ale nadržuge gim. Ten pak, gešto bratra swého za statečněgšjm tresce i okřikuge ohledem, gestiť mu ke spáse nápomocen, gakož i Pán wolá řka: „*Gá ty, kterěz milugi, káram a tresci.*“ (Zgew. 3, 19.) W tom způsobu i kněz Božj gednati má. Nechtěgž on pochlebným šáliti kohos wděku činěnjm, ale ke zdrawj geho přjměrných obstaráweyž léků. Tentě nezbehlým lékařem, kdož i těch z těla čněgjcjch nežitů šetrně obkládá, a gedu hluboko wězjecjmu propuknauti nedada, geště wjee ho naplozuge. Nežit nožjkem prodjti, ránu od hnisu očistiti, a rázněgšjch zkaušeti lékůw, toť potřebno gest. Nedužiwec w bolesti gsa netrpěliwý, nechť si gečj, nechť powykuge a skuhrá; dogista po čase buda uzdrawen wděčným se prokáže. —

Bratřj rozmilj! záhubné neřesti giného druhu wyrogily se tuto, a gakoby byl wíchr pronásledowánj dosti se newysápal, za zástěrau milosrdj při-

kradla se ke mnoha giným i giná nápast šalebná i pohroma lahodiwá. — Duchu ewangelium a zákonu Božmu zpřjma naproti, negedni odwážliwei usnadňugj nesmyslnjkům to s ejrkwj obecenstwj. Marnýt to gisté a lichý mjr; mjr-tě to tu nebezpečný podáwagjejm, tu neprospěšný beraucejm geg. Onit nehledagj ani zdrawj w uměnj trpěliwosti, ani prawého léku w zadosti činěnj. Žalost nad hřjchy gest tatam, a nepamět náramné zlopášnosti máť giž ten swůg neynezbedněgšj průchod. Tu zraněnj umjragjejh pokrýwáno, tu baulj mornjch, genž se hluboko zakořeněly, beze wšeho gich, a předece powinného drážděnj, spokogowáno. Po návratu swém od obětniska dábelského, s tau prawiej, co hnusem i čadem páchne, tuto k swátosti Páně se zblížugj. Ach! až posud řjhá se gim žrádlem tjm smrtonošným? i ted' geště wychrkugj nečest gjenem propadeným a prožluklinau páchnaucejm: a wedlé toho sahagj hurtem po Tělu Páně, anť se gim Pjsmo na odpor stawj, řkaucj: *Kdož bude číst, gjsti bude s masa. A kdožby gedl s masa oběti pokogné, kteráž gest Hospodinowa, a poskwrna geho byla by na něm samém, zahyneť on s lidu swého,*“ (Levit. 7, 19. 20.) Dokládáť se toho i Apoštol, když prawj: „*Nemůžete kalicha Páně pjti, a kalicha démonů. Nemůžete stolu Páně účastnjei býti, i stolu démonů.*“ (I. Korint. 10, 20. 21.) A tentýž Apoštol urputnjkům i twrdohlawcům těmito pohrožuge slowy: „*Kdokoli bude gjsti chléb tento, neb s kalicha Páně pjti nechodně: winen bude tělen i kraj Páně.*“ (I. Kor. 11, 27.)

Ti tedy to všeecko s pohrdánjm zamjtagjee dříw než se hřjchu dokáli, dříw než se ze zločinů swých wyzpowjdali, *) dříw než swědomj swé skrz obět a skrze ruku kněžskau očistili, dříw než se s uraženým a pomstau vyhrožugjejm Pánem usmjřili: sahagjt oni co násilnjci na tělo a krew geho, a práwě tjm rukama i ústama swýma na Pána hřjšněgi se potrhugj, než prwé když gsau geg zapřeli. Kladau též za obecenstwj s cjrkwj to, což onino šalebně gim tlachagj. Zatjm gestit tu brogenj proti cjrkwí, ne pak s nj obecenstwj; a kdo se od ewangelium lauěj, tenť dogista s cjrkwj se negednotj.

I proč tomu bezpráwj dobroděgstwj přezdjwagj? Čemuž té bezbožnosti názew bohoctěnj dáwagj? Čemužtě pláč kagjejm přerýwati, a twářiti se gim, gakoby giž ke smjru s cjrkwj byli přišli, gešto stále slzeti, a ku Pánu swému modliti se magj? — Zagisté, co lednaté kraupy obrodám, co bauřliwé nepočasj stromům, co náказа dobytěj stádům, co zhaubná wichřice lodjm: toť gsau i oni padljákům takowým. Připrawugjt ge o těšitelnau wěcného zbožj naděgi; stromů z kořen wywracugj, řečj prožluklau i smrtнау k nakaženj gich se příkrádagj, a lodku, aby ani k břehu nepřišla, w zápas s auskaljm wgjtj přičiňugj.

Takowáto powlownost nedáwá smjru, ale pře-

*) Nenjt možné, aby slowo: „*Exomologesis*“, gakž nekatoljci wýznam geho překrucowati chtěgj, tuto značilo tolik, gako: „wyznáňj chwály.“ Wygáduget ono dle kontextu *zpowěd*, po njž swědomj hřjšnjkowo skrz obět a ruku kněze se očišćowalo.

rušageť geg: nodařjt ona obecenstwjm s cjrkwj, nobřz i té spáse w cestu se klade. Ona gest druhé gakési pronásledowánj a pokušenj; neboť tudy nepřjtel subtilný s tagným pleněnjm žene na padljký, by gich powálčil, a gim ten kagcej nářek přetrhl, aby se bolest ukladla, zlosynstwj z paměti pryč wymizelo, aby wzdechy srdečné se spotiskaly, oči od slzj oschly, a dlauhé i úplné pokánj těžce uraženého neusmjřilo Pána. *) A předece psáno gest: „*Pomni odkud ysi wypadl, a čii pokánj.*“ (Zgew. 2, 5.)

VI. O tom, seč zásluhy mučedlnictwj při prosbě za umjrněnj trestů kagjejch býti mohou.

Nechť se tedy nikdo nešálj, nikdo neklame! Pán gediný, tentě pomilowati, tentě gediný, co proti němu zawiněno, prominauti mocen; gelikož hřjchy naše sám nesl, a pro nás trpěl; gegž Bůh vydal za hřjchy naše. Člowěk nenj s to, wyniknauti nad Boha, a sluha sám nenj w stawu zlosynstwa proti Pánu ztropeného snjti a smazati. **) Sic ginák pad-

*) *Nec Domine graviter offensum longa et plena poenitentia deprecetur.* — Swatj otcowé cjrkewnj w tom se shodugj, že pokánj *prodlaužným* a k wywedenj brozně *obtjžným* i *trpkým* úkolem gest. Trpkým — *gedno* z těch sebe ochuzowánj, a na pláč oddánj, gimizto se duch kagjejch nezjzdka za drahně let progáďřiti musjwal; *potom* za tuhým proti hřjchu zápasem, kterýžto práwě to byl, co těch bolných, a prodlaužných sebe samého ochuzowánj a zapjránj požadowal. Porow. Pastor Hermae Similit. 7. Clem. Alex. Strom. IV. pag. 634. n. 24. Tertull. de Poenit. c. 6. 9. — Tudy u sw. Otců slowe pokánj: *baptizmus laboriosus*, gelikož křtem dorowaná *novitas et integritas* w sw. pokánj *sine magnis nostris fletibus et laboribus* dočjřiti se nemůže. Trid. Sess. XIV. c. II.

**) Rozuměg: Nenj-li k tomu sluha od samého Pána zpluomoc-

Ijk nowým hřjch swůg zweličuge wýstupkem, newšjmá-li sobě hlasu řkauejho: „Zlořečený člověk, kterýž daufá w člověka.“ (Jerem. 17, 5.) Pána tedy prositi, Pána zadosti činěnjm vlastnjm umjřiti dlužno; který dle wýroku swého, i dle gemu samému udělené od Otce neyvyššj moci, při saudu zapře toho, kdož by geg zapřel.

Myť arci wěřjme, že zásluhy mučedlnické a skutky sprawedliwých u Saudce přemnoho platj: leč nastane to teprwa w den saudný, když po zaniknutj wěku i swěta tohoto před saudnau stolicj Kristowau lid geho státi bude. Však ale kdo sobě do hlavy wzal, žeby komukoli před časem i nakwap odpuštěnj hřjchů dáti mohl; aneb kdo se osměluje rušiti rozkazů Páně, tenť negen že padlým nenj na plat, ale i k škodě gim slaužj. Totě k hněwu drážditi, ne pak předpisů ostrjhati, ani k slitownosti Božj s prosbau se utjkati, ale Pánem zhrzeti, a na sebe přjliš se spolébatí. —

Pod oltářem duše usmrcených mučedlnjků welikým wolagj hlasem, a dj: „*Aż dotud Pane swa-ty a prawy nesaudyś a nemyśś krwe našj nad těmi, kteřjś přebýwagj na zemi?*“ (Zgew. 6, 10.) A předce dlužnoť gim geště i stišiti se i maličko postrpěti. Zdažby tedy kdo tušil, žeby proti wůli Saudcowě při tom promjgenj a smazowánj hřjchů dobře gednal,

něn. Na týž rozum něco njže w přjtomném spisu položená (Nro. IX.) slowa dlužno wykládati. — Pán totiž skrze swé kněžstwo hřjchy odpaušj, kterémuž tuto moc udělil.

anebo pokud nad samým mstěno nenj, sám-li by o
giné se zasazowati směl? —

Leč wznášegj-li tu mučedlnjci prosbu na ně?
— Třebas! A však ta prosba budiž prawá, dowo-
lená, i bez uraženj Boha, kněžstwu Páně k vypl-
něnj možná! I budiž ona s přiwoleňm nebezděčným
i snadným i s prosebnjkowau swědomitostj i mjrno-
stj spogena. — Tedy kladau mučedlnjci prosby za
ně? Třebas! Nenj-li však prosba gegich na roz-
kazu Páně založena, tutě prwé wypátrati, na Bobu-
li se doprosili, oč žádagj, a pak teprwa k prosbě
gegich státi dlužno. Aníž tak hnedle seznať lze,
Bohem-li k tomu přiwoleno, cožtě gen pauze člo-
wěkem sljbeno. Wždyť i Mogžjš ač za hrjšný lid
swůg prosil, předce však swau k němu prosbau hrj-
chůw odpustěnj nedocjlil. „*Prosjm, Pane — djt on*
— zhřešili gest lid tento hrjchem přewelikým, a udělali
sobě bohy zlaté: a nynj odpauštjš-li, odpust jim tuto
winu; anebo nečinjš-li toho, wymaž mne z knihy swé,
literauž gsi napsal. Gemuž odpowéděl Hospodin. Hře-
šil-li by kdo proti mně, toho wymaži z knihy swé.“ (II.
Mogž. 32, 31 — 33.) Mogžjš tedy, tento přjtel
Božj, s Pánem z úst w ústa mluwjej, nebyl mo-
cen, oč žádal proraziti, aníž Pána, pro uraženj k
lněwu popuzeného, k smjru přiwedl gest. I Jere-
miáše Hospodin welikau zwelebuge chwalau takto:
Dřjwe nežli gsem tě způsobil w žiwotě, znal gsem
tebe: a dřjwe nežlis wyšel z žiwota, poswětil gsem tě,
a za proroka w národech dal gsem tebe.“ (Jer. 1, 5.)
A předce i tomuto muži, za hrjšný lid prosjwagjcmu,

Bůh těmito slovy odpovídá, řka: „*Protož ty nemodli se za lid tento, aniž žádey za ně w prosbě a moditbě: nebo newyslyšjm tě w čas, když mne budou wšgřati w čas sauženj swého.* *)

A kdožtě byl sprawedliwěgšj nad Noema, tohoto gediného sprawedliwce, w čas ten, když byla země neprawostmi naplněna? Kdož byl slowútněgšj nad Daniele, toho reka w odvažowánj se k mučedlnictwj, wěrau neúchylného, a z Božj milosti nad giné blaženěgšjho; gešto tolikráte i na zápasišti co wjtěz dostál, i pokaždé wjtězstw swé přečkal gest? Kdož byl nad Joba i ke skutkům lásky ochotněgšj, i w pokušenj udatněgšj, i při bolestech trpěliwěgšj, i při zbožnosti pokorněgšj, i u wjře stálegšj? Leč i o těchto dokládá Bůh, že se gim u wyslyšenj gich nepropúgěj. Anť pak Ezechiel za lid hrěšný k Hospodinu se utíkal, dostal za odpověď slova tato: „*Kterakoli země zhřešila by proti mně, dopauštěgje se přestaupenj, wstáhnú ruku swau na ni, a setru podporu chleba gegjho, a wpustjm na ni hlad, a zabigi z nj člověka i howada. A byt byli třj muži tito uprostřed nj, Stor, a Daniel, a Job, newyswobodj synů, ani deer; ale oni sami wyswobozeni budou.*“ (Ezech. 14, 13. 14.**) Takť hle, nepřicházjt při wyslyšenj prosby na podgaté zdánj prosebnjkowo, ale skoro gen na libowolnost dárcowu; a ničemně příkládá i oswoguge sobě moc působiwau saud lidský, nenj-li

*) Jer. 11, 14. Čtenj latinské, gež sw. Otec tuto obljbil, ani půwodajm textem ani wýkladem 70ti wšeligak se nesrownáwá.

**) Wiz poznamenánj předešlé.

těž i Bůh sám s tju srozuměly. Pán mluwj w ewangelium, řka: „*Každý kdož by koli wyznal mne před lidmi, i gá wyznámí geg před Otcem svým, kterýž w nebesjch gest. A kdožby koli mne zapřel, i gá zapřjím ho.*“ (Luk. 12, 8. 9.)

Giž pak nezapjrá-li těch, kdož ho zapjragj, tedy ani newyzná těch, kdož geg wyznagj! — Anoť však ewangelium gednak prawdau, gednak neprawdau býti nemůže: tuť nelze než aby ono buďto s obau stran prawdau, anebo neprawdau bylo. Gestliže tedy zapjrači nepotkagj se s trestem za břjch, tuť ani wyznawači za etnost odměnění nebudau; a wjra-li, genž zwjtězila, uhonj tam korunu, tedy i ta pronewěra, co přewjtězena gest, s pokutau potkati se musj. Mučedlnjci tedy, možná-li rušiti ewangelium, anebo prach nie činiti nemohau, anebo ge-li ewangelium nerušitelně, všickni, gežto ewangelium k mučedlnictwj pěstuge, na odpor ewangelium gednati uesměj.

Protož však, bratřj rozmilj! nečiňmež nie k neúčtě wážnému mučedlnictwu, a nikdy k zněwáženj sláwy a korun geho na ně nedorýweyme. Týž i týž gestiť onomu celistwá u wjře nepokalené sjla; ano-hrž ten ani slowem, ani skutkem Kristu na odpor klásti se nemůže, kdož koliw i naděgi i wjru, i mužnost, i wšecku swau sláwu na Kristu zakládá. Ti tedy, kdož sami zachowáwali zákon Božj, ó, tito nikdy w stawu nebudau biskupůw namluwiti k přestaupenj zákona toho! I sám-liž tu kdo swau welikostj a láskau nad Boha tak wyniká, žeby přál,

budto těch wěcj gako nestalých, kteréž se z dopuštěnj Božjho staly; aneb gakoby Bohu k obhágenj swé ejrkwe moc nestačila, sám, lidskau pomocj swau, nám ke spáse potřebna se býti saudil? Čiliž gsau se wěci takowé bez wědomj Božjho zběhly, anebo se bez gehu tu dopuštěnj wšecky tak, a ne gináč staly? Ó, takť dogista neučj Pjsmo Božj, takť newede těch lidj neučeliwých a nepamětliwých, když dokládá řkauc: „*Kdo wydal w rozchwatánj Jakuba, a Izmaela zhaubcům gehu? Zdali ne Hospodin sám, proti němaž zhřešili, a nechtěli po cestách gehu choditi, aniž poslauchati zákona gehu? A wylil na ně rozhněwánj prchliwosti swé.*“ (Isai. 42, 24, 25.) A zase swěděj totěž pjsmo, a dj: „*Geliž ukrácena ruka Hospodinowa, aby spasiti nemohla? Ale neprawosti vaše rozdělily mezi wámi a Bohem, a pro hřjchy vaše odwracj twář swau od wás, aby se neslitowal nad wámi.*“ (Isai. 59, 1. 2.)

Nuž tedy, w mysli raděgi hřjchy swé si rozbjreyme, a skutky i skreyše srdce přemjtagjee oswědoměnanu zásluhu swau w uwáženj beřme. Budmež i pamětliwi toho, že gsme po cestách Páně nechodili, zákonem Božjm powrhli, a k rozkazům i spásitedlným napomjnkám gehu nikdy nechtěli státi.

I čehotě se nadjtí, na gakau zbožnost, na gakau wjru lze pomysliť u toho, gegž hrůza naprawiti nemohla, gegž pronásledowánj k lepšjmu nepřiwedlo? Ouť ani po swém úrazu tu wztýčenau hrdau šjgi nepodhýbá, nobrž ani po té porážce wypnutý duch gehu té nádhery swé nenechává. Tam raněný pad-

ljk pohrážj nepadljům, i wěrným wyznawačům, a swatokrádcem gsa, na kněžj se potrbáwá, že do nečistých rukau tělo Páně hned nepřijmá, že do út prozluklých krew Páně k pitj nedostává!

Giž tedy, ó šljenče! ty ses nad mjru smyslem pominul! Ty se wztékáš proti tomu, genž pomstu božskau snažně odwracj od tebe; ty pohrázjš swému u milosti Božj za tebe orodownjku; tomu, genž twau ránu čige, kterau sám nečigeš, a slzy, kterých ty snad neronjš, sám za tě ronj! Až posud winy na winy množjš, a geštos neudobřitelný k přednostům w cirkwi, a kněžjm Páně, medle s Bohem-liž se udobřiti daufáš? Ó, wezmiž pak na úwahu tuto řeč naši! Proč pak gsi tak ohlech! k učenj spásy, gež poskytáme tobě? I proč gsi tak slepý, a na stezku pokánj, tobě ukázanau, kaukati nechceš? Čemuž to twé nesmělé a newrlé srdce wáhá chopiti se prostředků těch, kteréž my z nebeských pjsem i bře-me i wúbec podáváme? —

VII. Výstraha všem nehodně přístupujcjm k sw. přijmánj.

Leč ona-li pro newěree strašná budaucnost, na srdce negedno hrubě neaučinkuge, nechť aspoň nyuěgšek k ostrachu gim slaužj. Hle, gacj to saudowé Božj, s nimiž padljej gižgiž se potkali! Ó, gak smutný wzali gsau konec! Toť giž zde, před nastalým duem pomsty; nemohauť s pokutau se minauti. Zatjm trestáno bylo negedněch, aby ostatnj gimi se káli, a w tom utrýzněnj některých magjt výstrahu všickni. —

Geden z těch, genž odpadnauti chtěge, sám od sebe do kapitolium chwátal, po zapřenj Krista hnedle oněměl gest. *) Uběhlť tedy i w hrjch zároweň i w pomstu, a co zprwu slowem kuspáse swé newymáhal, o to pak ani prositi nemohl.

Giné osobě ginák nescházelo, leč na tom hrjchu a wýstupku, aby spasnau milostj křestnj o zem dala, a pak i s družstwem w láznjch se ocjtnula. Tu nešwárnice ta, nešwárným popadena duchem, sama si gazyk rozhryzla; gežto se buď nectně krmil, aneb ruhačně otjral. Tadyť ona po přigetj té prožluklé oběti, sama se co zuřiwá lotryně na smrt odsaudila, a tudjž při náramné bolesti w útrobach za swé wzala. —

Poslyšte také, co gá na swé oči widěl a zkusil. Byli gedni rodičowé, co z uleknutj na útěku gsauce, swau malau holčičku pěstauce na zdařbůh doma zanechali. Z rozkazu mjstné wrechnosti, gjžto djtko z chůwina uáručj bylo podáno, (žet ono krmj masitých dosawáde požjwati nemohlo), tu kde se lid scházel, wprawili gsau do něho chleba u wjně omočeného, cožtě zbylo z oběťj smrtných.

Zatjm matka wrátila se k djtku swému, genž gj to nešlechetenstwj, s kterým se potkalo, wygádríti a pronesti nemohlo; abrž ani toho netušje zepřjti se

*) Dkt. Semler, nazawjrage tuto ze slowce „Kapitolium“, rádby přjtomnému spisu té přesnoti upřel, w které se nám do rukau dostal. Wěc to podiwná! Gakoby gen Řjm (a ne i Karthagina, gakož Kapua, Verona, Trewir, Koljn a mnohá giná města) swé Kapitolum byl měl!

neumělo. I událoť se, že náhodau s tjm djtkem matka do kostela přišla, kdež gsme slawili obět. W tom zástupu swatých djtku, při prosbě našj a modlitbě žehnacj zmrzlému, bylote tu wzlykati, tu wnitřnj palčiwostj sebau wrtětí a házeti. A tak su-rowau dušinkau geho, gakoby na skřjpec wzatau, co ona gen w nezletilosti mohla, ty udalosti gegj wyzrazeny byly. — Po doslawenj swaté oběti, tu když gáhen kalichem přísluhuge, mezi přigjmagjejmí u djtka se ocjtnul, ouo z tagného wnuknutj Božjho twář odwrátilo, a ústka stiskši, z kalicha pjti nechtělo. — Leč gáhen neminul ho, a i přes moc trošku ze swatého kalicha do úst mu wprawil; z čehož pak zlykot i wýwratek následowal.

W tom tedy těle a zneswěćeném hrdélku, ewcharistii dljti lze nebylo, a swatý nápoj w krvi Páně z neswatého orudj zažjwacjho rychle se wyřinul. Hle, takowátě moc a welebnost Páně! Swětlem geho proniknuto gest tagemstwj neywětšj, a knězi Božjmu i ty skrytosti srdce nezgewny nezůstaly. — A tolik o djtku, kteréž pro swau nezletilost ten na sobě zpáchaný cizj hřjch zřegmě osvědčiti nemohlo. —

Gakási giná, giž dospělých a rozumných let ženština, wkradši se do swatyně, mezi slawenjmi oběti mjsto potrawy gen ljtý ged přigala sobě. I gakoby po napitj se neyltěgšjho gedu, celá bolestj sewřená skrautila se a giž gedwa ducha popadala. Nikoli giž břjmě onoho pronásledowánj utrpěla gest, nobrž

swým swědomjm sewřená, i celá trnaucej bez sebe padla. Pro tagiwost křiwého swědomj s pomstau nad nj nebylo prodleno, a ta ošemetnice lidj, w pomstu Božj uběhla gest. —

Giná zas osoba, když rukau pokálenau skřjnkj se swátostj Páně pootewřjti se odwážila, w tom wybuehnutjm ohně gsauc přestrašena, wje ani dotknauti se gj nechtěla. —

Giný též takowý zawinilec, po slawné oběti kněžské, swau částečku s ginými přigaw, pryč se s nj vykrásti osmělil. I nemohlť on tu swátost Božj ani k ústům přičiniti, ani do druhé přendati ruky. Potom ruku otwjrage nic krom popela na dlani neměl; a tak ten chléb umknutjm poswátnosti swé zpopelel gest; cožťe nemalým důkazem, že Pán opauštj zapjragcejeh geg, a že ta potrawa u takowých k spáse nenj. —

A koliko, hle těch nekagileůw, a swých wědomých hřjchů newyznatelůw den co den nečistými duchy posedáno, gak muoho gich až všech smyslů zbaweno, a takměř wztekem pochwáceno býwá! I netřebatě tu oznamowati o skonu gednotliwěů, zagisté při tom nyněgšjm swěta na kusy porauchánj, gest také ten saud na hřjchy rozličný, rowněž jako rozličný gest zawinileů počet. Beřmež gen w uwáženj, ne co gsau ginj utrpěli, ale co každý sám trpěti zasluhge. I nemysliž si nikdo, že pomsty ušel, pakli s nj odloženo; leč bogiž se wje té káragcej pokuty, gižto prechliwý sandce božský zanechal sobě.

**VIII. Že libellatické, gako každé glné, dosawad
neoželené od wjry odpadenj, s pomstan Božj
se nemjgj.**

Nechť pak ani ti sobě samým w nekagienosti nikdy nelahodj, kdož ruce swé oběťj modlářskau sice nepokáleli, a však listy průchodnjmi swědomj swé poskwrnili gsau. Neboť i ono pjsemné pod rukau swědectwj páchne pronewěrau. Libellatik *) pjsemně prohlásil se býti toho činitelem, což druhý kdosi skutečně naplnil. A poněwadž psáno stogj (Mat. 6, 24.) „*Nemůžete dvěma pánům slaužiti:*“ — tedy ten slaužil giž pánu swětskému, kterýž uposlechl wyřčenj geho, a giž mnohem wjce rozkazůw lidských než božských plniti hleděl. Třebas že buď nad tau úhonau aneb neprawostj geho méně se lid pozastawuge: však saudei božskému neumkne a nenteče nikdy; gakož Duch swatý w Žalmu (138, 16.) naswědčuge řka: „*Nedokonalého mne widěly oči twé, a w knize twé wsickni zapsáni gsau.*“ Též w I. Král.

*) Biskupským starostem tolik hoře odnikad přimjšeno nebylo, gako od tak nazwaných libellatiků, to gest, od těch nesmělých křesťanů, anto před státnjm auřadem buď osobně, buď prostředně, wůbec pronesli, že gim w tom zabráněno, aby se na poklonu s kadiďdem, neb ginau oběťj k řjšským přiblížili bůžkům. Negedni tedy z nich, od uplacených saudeů, dali sobě úpisů zhotowiti, anebo gmen swých do registřků zaznamenati, gakoby rozkazu Deciowa byli uposlechl; ač gsau ginák s modlářským kněžstwem, a s oběťmi geho w skutku nikdy se nezprjznili. I gsauce tak pjsemně před tau lidu Kristowu zahroženau trýznj zcela ohrazení, u sawěkých spisowatelů s gakausi přjhanau libellatici wůbec se gmeungj. Křesťané to lžcoměrnj, anč swatau prawdu, lžemi sobě kaupenými urážeti se nehrozili, a tu twářnost si dávali, gakoby Synu Božjmu wjc nenáleželi.

16, 7. prawj: „*Člowěk widj, co zewnitř gest, Hospodin pak hledj k srdci.*“ — I sám Pán předpomjná, a každé newěře cestu zamezue, anť wece: „*I zwědjť wšecky cjrkwě, že gsem gá zpytatel ledwj i srdcej.*“ (Zgew. 2, 23.) Widjť on skryté, tagné, a neznámé wěci. Nikdo nemůže umknauti tomu zraku Boha řkaucjho: „*Gá gsem Bůh zbljzka, a ne Bůh zdaleka. Zdaž se ukryje muž: a gá ho neužřjm? Zdalíž nebe i země gá nenaplňugi?*“ (Jer. 23, 23.) — Prozjrať on srdce i myšlenj lidská; onť gako saudce negen skutky a řeči, nobrž i myšlénky naše sauditi bude; onť w neyzawřitěgšj srdce našeho skryše, až i w ten zárodek wšeho myšlenj a chtěnj nahlédá.

IX. Že i saukromná zpowěd giž w prwněgšjch stoletjch cjrkewnjch byla w užjwánj.

Ó, gaktě wětšj u wjře pewnota, oč dokonalegšj zbožnost těch, kdož sice ani obětj modlářskau, ani průchodnjm listem w hřjch nezabředli; že wšak gím to gen na mysl tanulo, i ze srdečného tanutj toho u kněžj Božjch skrauseně a upřjmě se wyznáwagj, se zlým swědomj se wykládagj, to hnětaucj břjmě s sebe swrhugj, proti swým ranám, ač maličkým a nepatr-ným, lékũ hledagj, *) rozpomjnjagje se na Pjsmo, řkaucj: „*Bůh nebýwá posmjwán.*“ (Gal. 6, 7.) Dogista, posměšně a lsiwě s Bohem nakládati nelze;

*) Sektáři w náboženstwě! medle, zdali nad tento gasněgšjho stáwá textu, an by tě poučil, že saukromná swátostná zpowěd, až i z neytagněgšjch myšlenj a žádostj, giž hned za prwněgšjch wěků křesťanských w užjwánj hyla? —

ani gakausi chytrostj obelstěn býti nemůže. Ba i k tomu těžšj hřjeh má, kdožkoli zacházj s Bohem tak gako s člověkem, a co tagný zlopášnj pomstě geho vyhnutí mñnj. —

Kristus u výkladu swém dj: „*Kdož by se koli za mne styděl, i Syn člověka stydět se bude za něj.*“ (Mar. 8, 38.) — Nu tedy, tašj-li ten, že by byl křesťanem, kdož se budťo stydj, aneb i bogj křesťanstwj swé wyznáwati? Medle, může-liž býti s Kristem, kdo se aneb rdj, aneb strachuge přináležeti Kristu? Máť on hřjeh owšem menšj, gelikož ani modly newiděl, ani tu před očima stogjejeh a rauhačských lidj swaté wjry nerušil, ani rukau swých smrtné oběti konánjm, ani úst swých gjdlem prožluklým nezkálel a nepošpinil. Toť owšem winu o něco njže sázj; a však nečinj geg bezúhonného. Nechať výstupek geho gest prominutelněšj, nenjť on předce než výstupcem prawým. Ať tedy neodkládá s pokánjm, a úpj k milosrdenstwj Božjmu, aby co hřjeh w swém způsobu odpustitelného má, to skrze prodlěwánj s kagjcjm žiwotem ztěženo nebylo. —

Rozmilj bratřj! Gedenkaždý z hřjchu swého se zpowjdeyme, dokudž nás co hřjšnjků na swětě stáwá, dokudž se zpovědi průchod dáwá, dokudž geště k dostičiněnj a udělowanému skrze kněžstwo odpuštěnj u Pána se přiwoługe.*)

*) Lidé co gsau hbitěšjho gazyka nekatolického, ti ku prospěchu čistého (?) ewangelium, pro nic a za nic, ty výrazy latinského

Tedy obraťme se ku Pánu celau dušj swau, a prawým zelem cit swé kagienosti wyrażegjee, k miłosrdenstwj Božjmu se utjkeyme. Duch náš ležiž rozprostřen před Pánem, srdce zkormaucené činiž mu zadost, a wšecká naděge naše podpjrey se na něho. Onť sám uěj, gak sobě počjnati máme, řka: „*Obraťte se ke mně celým srdcem svým, s postem, a s pláčem, i s kwjlenjm. A roztrhněte srdce vaše, a ne raucha vaše.*“ (Joel 2, 12. 13.) Nawraťmež se tedy ku Pánu celým srdcem swým, a gak on tomu chce, hněw geho pro hřjch náš umiřme postem, pláčem a kwjlenjm.

X. Že marnostem wýhost dán, i uraženému Bohu zadost člněno býti má.

Než, medle, tušjme-li, že celým srdcem nad sebau nařjká, že s postem, pláčem a kwjlenjm k Bobu úpj onen, co od času spáchané zlosti, den co den s ženštinami weřegně se kaupá; ten, co nadhyt krmenjm ztučnělý a wytýlý geště na zegtrj krmy nestrawné wyřjhá, i w gjdle a pitj swóm s trpjcej chudobau se nezdjlj? Ten-liž nad swau duchownj smrtj hořekuge, kdo s radostnau twářj všem na odiw se nese; i anť psáno gest: „*Nezohawjte brady wašj,*“ (Lev. 19, 27.) — přede bradu sobě holj, a strogený obličeg nosj? A ten co se Bohu nelbj, zdaž lidem wdek přigde? Čilitě tu gakého wzlykotu, kde žena

originálu newčasně stjragjee, způsobem welmi gednoduchým ze zpowědi kagienost, z biskupa dozorce, z kněze kazatele atd. dělati uměgj! —

w drahém rauše chodj, a ztráty raucha Kristowa ani si newšjmá, kde stkwostné ozdoby a mistrně udělané zápony sobě na hrdlo wěšj, nad ztrátau pak Boha i nebeského klenotu nic netruchlj? — Ó, tys při swém cizomodném i hedbáwném krogi předce gen čistonitá! Tys při těch perlách, při tom zlatě a drahém kamenj swém, bez okrasy Kristowy, předce gen škarednice! Ty, genž sobě wlasj barwjš, teď aspoň wšeho ožel! ty co brwy sobě černidlem natjraš, teď aspoň slzami gich wymýwey! Kdyby z twých kochánek gednoho smrt tobě wyrwala, tybys těžce vzdychala, úpěla i nařkala; ty smutje se po něm, nechala bys šperků, tybys s oděwem nešperkowným, s hlawau prostowlasau, s postawau zasmušilau, twářj k zemi swěšenau se okazowala!

Ty bjdačko! tys o zem dala dušj swau, a duchowně gsauc mrtwa přečkáwáš sama sebe; ty k vlastnjmu pohřbu swému po zemi se wlečeš! A medle, geště-li nekwjľš, geště-li neúpjš? Ty-li pro ugij hanby a pro pokračowánj w kagjejch slzách sama se netagjš? — Hle, to zabřednutj w hřjch a to té zabředlosti neželenj gest geu horšj geště auhonu brátj, a winy přitěžowati!

Statečnj a ušlechtilj ginoši, Ananiáš, Azariáš a Misael, i u prostřed plamenu a ohně z peci plápolagjejho, wyznáwali se Bohu z hřjchů swých. *) I ač dobře sobě byli swědomi, a pro swau wjru i

*) Gakož swrchu čjslo V. tak ani tuto ten řecký výraz: „*Exomologesis*“ giného smyslu nepřipaušťj, leč „hřjchů wyznánj.“ Daniel takowé hřjchů wyznánj předeslaw, pak teprw chwálu pège.

bázeň Božj na Pánu nemálo sobě zaslauli: předce s ustawičnau pokorau, při slawném a mučedlnickém pro swau etnost bogowánj, Pánu zadost činiti nepřestáwali gsau. Toť osvědčuje Pjsmo swaté řkau-
ej: „*A stoge Azariáš modlil se, a otevřew ústa swá u prostřed ohně, s tovaryši swými z hřjchů swých Bohu se wyznal.*“ (Dan. 3.)

I Daniel negináče na to se wynaložil. Když geg byl Pán pro wjru a newinu gehu, swau štedrau milostj nadělil, a etnostj i chwal gehu negednau připomenul: tu geště ten muž Božj tuhými posty Boha sobě nakloniti hleděl. Onť w žjni a popeli gsa rozprostřen, skraušené hřjchů wyznánj w tato učinil slova: „*Pane Bože weliký, silný a hrozný, ostrjhagjej smlauwy a milosrdenstwj k těm, kterýž tě miluj, a ostrjhagj přikázanj twých. Zhřešiliť gsme, nepravost gsme činili, bezbožně gsme páchali, a odstau-
pili gsme, a uchýlili gsme se od přikázanj twých a sauli twých. Neposlauchali gsme služebnjků, twých proroků, kterýž mluvili we gměnu twém králům našim, otcům našim, i všemu lidu země. Tobě, ó Pane, sprawedl-
nost, nám pak zahanbenj twáři.*“ (Daniel 9, 4 — 7.)

Takť počjnali sobě ti pokornj, ti prostj a bezauhonj mužowé, k nakloněnj sobě welikého Boha rukau swých wztahugjee. A teď hle, i ti, kdož Pána zapřeli, zadost činiti a Boha prositi se zbraňugj.

Medle, bratřj mogi! libugte sobě léků spasi-
telných, dáwcyte průchod lepšjm poradám, směšugte slzy swé s našimi slzami, a úpěnj swoge s úpěnjm našjm. Myt wás prosjme proto, abychom i Boha

za wás prositi mohli. K wámť se obraej přjzei i ta prosba naše, s kterauž my k Bohu, aby se smilowal nad wámi, snažně úpjme. Měgtež se k celému pokánj, dáweyte důkazy truchlosti, a úpěgjejo i skraušěného srdce. Necht wám w tom ani ten beznáhledný blud, ani ta galowá necitnost několika lidj nic nepřekážj, gešto, ač těžšj obtjžily ge neprawosti, na zraku poražení gsau tak, že k poznánj a oželenj gich nepřicházegj.

Totě ta těžšj pomsta Boha rozhuěwaného, ga-kož psáno gest: „*Dal jim Bůh ducha skormaucenj.*“ (Řjm. 11, 8.) A opět: „*Lásky prawdy nepřigali, aby spaseni byli. Protož pošle jim Bůh působenj bludu, aby wěřili lži, aby tak odsauzeni byli všickni, kterjž newěřili prawdě, ale powolowali neprawosti.*“ (II. Tes. 2, 10 — 12.) Lidé sobě neprawost oblibugje, w přewráceném i nemaudrém smyslu swém rozkazy Páně pohrdagj, sebe léčiti zanedbáwagj, a sobě usmyskiti nechtj. Před swým zlým dočiněnjm byli neobezřelj, a po zločiněnj neustupnj, aniž zprwu pewnj, aniž pak w prosbě pokornj. Tu, co měli dostáti, giž sebau o zem dali; tu, co před Bohem sebau o zem dáti magj, sami dostáti hodlagj. Samiř oswogugj sobě moc nad gednotau s Cjrkwj. Lichým slibowánjm swozowáno gich, tak že we spřeži odpadců a pronewěrců lež za prawdu berau. I schwalugjť gednotu s těmi, kdož žádnau s cjrkwj gednotu nemagj, a tak geště newěřj Bohu ohledně na lidi, wěřj lidem bez ohledu na Boha.

Gakž gen můžete, střežte se lidj takowých

straňte se co neybedliwěgi towaryšiti s těmi, co gsau w záhube spřeži gegich. „*Ďeč gegich gako rak roz-gjda se,*“ (II. Tim. 2, 17.) gako mornj hljza plazj se howor gegich, škodný a gedowatý gazyk gegich nade wše pronásledowánj hůře potjrá. Onda přede geště zůstáwá pokánj a dostičiněnj: tutotě i s tau kagienostj w konejch, bez njžto žádného nestáwá dostičiněnj. Že pak pro řeč několika drzomluwců neprawé blaho buď sljbeno, buď wěreno bylo, tedy i ta k spáse čáka odňata gest. *)

Wy však, rozmilj bratřj! genž dosawad bázeň Božj w srdci nosjte, a po úpadku duchownjm to rozpoloženj swé uwažugete, ó, zpytugte swé hřjchy s žalostj a skrausenostj, uznáweyte, ten neytěžšj wýstpek swůg, zotwjreyte zraků srdce swého, byste widěli úhonu swau. I ani nezaufejte nad milosrdenstwjm Páně, ani hnedle giž milosti gehu sobě osobugte. Gakož Bůh, gsa dobrým otcem, wždy laskawě promjgi a odpauštj, tak též co saudce wellebný, strachu uahánj. Tedy dle stupně hřjchů swých postupugmež i w kagienosti. Gizwa hluboká nechť se nemine s pilným a dlouhým hogenjm. Tu pokánj a hřjch nic sobě neodewzdáwey. —

Ty-liž za snadné kladeš, s tjm záhy se usmjřiti Pánem, genuž ses zprnewěřil? nad něgž otčiznu nadsaditi ses opowázil, gehožto chrám swatokrádežnjm zlehčil gsi způsobem? Hodláš-li snadno degjti milosti u toho, gegžto gsi za swého newy-

*) Sw. spisowatel wystřjhá wšecky prawowěrné od sekty, gižto tehďáz Nowat a Nowatián od swého gměna zarazili gsau.

znal? Ó potřebj gest modliti se, a snažně prositi, celé dny úpěnjm, noci pak bděnjm a pláčem trá-witi, ustawičně slzeti a hořekowati, na holé zemi se klásti, w popeli, w žjni a w strastné trwati psotě! Potřebj gest, raucha-li Kristowa pozbyto, po giněm, cizjm ani se nesháněti; krmj-li ďábelských okušeno: na postech trwati, a skutkům sprawedliwým se oddati, kterýmž hřjchowé se shlazugj, a w podporowánj chudoby setrwati, čjmžto duše od smrti se oswobozugj.

Co byl koli protiwnjk pobral, toť má dostati Kristus. I nesmjmeť s tjm zbožjm, gjmž gsme slauzeni a překonáni byli, skaupě se držeti aniž ho pěstowati. Chraňmež a warugme se ho, co nepřjtele a zákeřnjka. Štitme se zbožj toho, co dýka a ged pánu swěmu škodjejho. A coby zbýwalo, to pou-žito budiž k vyplacenj se od hřjchu a pokuty geho. Bez přestánj štědregi buď chudým poskytowáno, wšeho důchodu na zhogenj ran wynaloženo, ze wšj mohowitosti našj Pánu, přjštjmu saudci našemu, na úrok pŭgčowáno.

Takowái panowala wjra za Apoštolůw. Taktě zástup wěřejch w cjrkwí prwotnj přjkazů Páně o-strjhal. I byliť ochotnj, štědřj, i ač gim nebylo z takowých se vypláceti hřjchů, předce wše, co měli, na almužnu mezi chudé apoštolům přinášeli. Srd-cem-li celým se modljme, w duchu-li kagienosti k Bohu úpjme a vzdýcháme, a w skutejch-li sprawe-dliwých trwagjce, Pána k odpustěnj hřjchu sobě nakloňugeme: ó! tožť mocen gest smilowati se, aní

swého milosrdenstwěj oswědčil řka: „*Gestliže obrátě se zalkáš, tedy zachován budeš, a zvrjš, na čem gsi byl.*“ (Ezech. 18.) A opět čteme: „*Nechci smrti bezbožného, prawj Pán, ale aby se obrátil a živ byl.*“ (Ezech. 33, 11.) Abrž z wnuknutj Páně prorok Joel lásku Hospodinowu doličuge, a dj: „*Obrátte se k Hospodinu Bohu swému: nebo dobrotiwý a milosrdný gest, trpělivý a mnohého milosrdenstwěj, kterýž lituga polut na zlosti uwděných.*“ (Joel 2, 13.)

Ó, mocen gest Hospodin promiauti, a swého káragcejho pozměniti saudu; mocenť gest, kagcejmu, sprawedliwému a proszejmu hrjšnjku laskawě odpustiti; mocenť gest, i všemu přiwoliti, čehož onomu buď mučedlnictwo wyžádalo aneb kněžstwo proň způsobilo. Anobrž pakli kdo swým pokánjm wolněgšj k němu přjstup našel, a geg pro urážku, k hněwu a prehliwosti popuzeného, řádnau prosbau ukrotil: ó! tuť on aby přemožence k bogi uschoptil, znowa mu i zbraň dáwá, i sjlu gehu doceluge a tužj, tak že i wjra w něm zase ožjwá. Bogownjk s nowau odwahau w poli státi, a swau minulau strastj k bogi zesjlený nepřjtele na sebe wyzýwati bude. A kdo Bohu w ten způsob zadost učinj, kdo ze zardelosti nad zlobau swau, w sjle a wjře wzrůst bráti započne: tenť dowolaw se pomoci Páně, i tu cjrkw, gižto byl zarmautil, zase obraduge; a bohda negeu s hrjchů odpustěnjm, ale i s mučedlnickau potká se korunau.

4. O perikopách liturgických.

Od

Karla Bor. Cjsaře,

faráře we Wosowě.

(Pokračovánj.)

Dřjwe nežli k dalšjmu rozvodu liturgických perikop přjstup učinjme: nebude od našeho předsewzetj seestné, o *proroctwých*, kteráž na welikau (bjlau) Sobotu odějtána býwagj, stručné kteraké nawrženj zde položitj.

Gménem proroctwj za přjčinau liturgie w sobotu swatau neb w předwečer welikonočnj užjwaných nerozumj se, dle obyčejge a smyslu Cjrkwe, proroctwj w dobře wzatém mjněnj, w kterýchžto uložena gsau předpowěděnj budaucjch wěcj: aniž tjmto liturgickým výrazem mjnj se výhradně kteraká stránka z samých kněh prorockých obraná: nobrž prostě powšechné swaté čtenj z kterékoli kanonické knihy *staré úmluwy* wzaté. Widj se z toho, že při nadgmenowaných proroctwých negedna čtenj z rozličných knih *Mogzjšowých* gsauc wážena se pokládagj. *Genes. cap. I. V. XXII, Exod. cap. XII. XIV. Deuteron. XXXI.*

Dwanáctero proroctwj (*Prophetiae*) nástiny o Messiášowi nazwjce zdržugj, a patřj toliko k samým čekancům křtu swatého (*ad catechumenos*), rovněž gako stránky epištolnj zřj toliko k samým wěřjcjm (*ad fideles*). Gsať pak z knih *staré úmluwy* wážena

proto, poněwadź čtenj pjsem starozákonnjch katechumenům leč od Židů leč od národů pošlým, k vzdělánj a přesvědčenj na wysost prospjwá. Gešto Židé, pjsmům starozákonnjm plnau wjru dáwagjce, a co w nich gest wyřčeno za prawdu ugjmagjce, skrze tatáž k wjře w Ježše Krista na základ prorocký založené, mohauť býti zjskáni. Na swědectwj toho dotýkám řeči apoštolské, kterauž držel swatý Pawel k Aǵrippowi řka: „*S pomocj Božj až do dnešnjho dne stojm wydávaje swědectwj malému i welikému, nic giného newyprawuje, než to, co gsau proroci zwiěstowali budaucjho, a Mojžš; že měl Kristus trpěti, a že wstaw z mrtwých prawnj — — Wjt zagisté o těch wěcech král, k němuž i swobodně mluwjm: nebo mám za to, že ho z těch wěcj nic tagno nenj. Nebo ničehož toho pokautně se nedálo. Wěrjš-li králi Aǵrippa prorokům? Wjm že wěrjš. Tedy Aǵrippa k Pawlowi: Poněkud mne nakloňuješ, abych byl křesťanem.*“ (Skut. apošt. 26, 22 — 28.) Čekancům křtu swatého z národů pošlým, genž prorokům newěrj, neprostředně pjsma swatá nemuho gsau prospěšna; než za pomocj Židů, starodáwnostj swých spisů se honosjcech, a hodnowěrnost knih prorockých neupjratelně doswědčugjcech, k spasitelnému vzdělánj slaužj; tak že skrze ně k přesvědčenj a snadnému uwěřenj býwagj pohnuti, ginák-li k poznánj gich usilugjce, upřjmně a s pokorau k nim přistupugj, anot gim nelze, proti božským swědectwj rozumně se spjratí. Obrácenj komornjka králowny Candaces slaužj tomu nezapřelým důka-

zem. Skutk. ap. 8, 27 — 38. Připomenauti též přj-
hodno a slušno, kterak i sw. Petr w den přjchodu
swatého Ducha walnému sboru z Židů i pohanů
shromážděnému řečj žiwau a ohniwau proroctwj o
Kristu progewená na srdce wkládal, přiwodě gim
swědectwj Joelowo i giných prorokůw s tak weli-
kým působenjm a prospěchem, že wětšj gich strana
bez prodlenj a welmi hbitě žádala křtu swatého.
(Skut. ap. 2, 14.)

Zagisté příkladowé títo postačitelně poučugj
nás, že neydřewnějšj Cjrkew apoštolských šlepěj w
tom následowati uspěla, když nowáčkům swým, gež
byla ze wšech národů k sobě přiwolala, před udě-
lenjm křtu swatého prorocká pjsma předkládala, pro-
hlédagje netoliko k gegich k wjře křesťanské při-
kloněnj, než i w též wjře utwrzenj. Rowně i no-
wějšj Cjrkew těchže stop křesťanské starodáwnosti
zanecháwagje, pjsma božská z knih starozákonnjch
wážená a tagemstwj o Kristu zawinutě w sobě zdr-
žugjej, nowospasencům přečjtati káže, ubezpečje se,
že gim w užitek přicházeti, a ku wzdělánj hogně
prospjwati budau. Chtěli-li bychom zwlášt oněch bi-
blických wýňatkůw pod názvem proroctwj na bjlaui
sobotu položených pozorněgi šetřiti, a bedliwěgi o-
hledáwati, byloby nám diwiti se welemaudrým náhle-
dům, gakýchže Cjrkew při gegich obránj na gewo-
dala; i našli bychom, že wesměs ke křtu cok aučelu
wlastnjmu směřugj a wztahugj se, gakož se to z
učiněných njže krátkých nawrženj swětle rozwigj.

Půwodnj Cjrkew měla za to, žeby k udělenj

swátosti křtu nebylo přiležitějšho a swětějšho po-
chwjlj toho, kteréž mezi smrtj a slawným Páně z
mrtwých wstánjm přeběhlo, gjmže onen weleblahý a
přewelmi slawný přestup z smrti do žiwota uslech-
tile naobrazen a wyljčen. Zagisté křest netoliko
duchownj smrtj, ale i duchownjm powstánjm gest.
W něm netoliko umořili gsme prawý neswatý žiwot
Adama starého, antě i s tělem hřcha na křjži zka-
žen; (gclikož dle apoštolské wýpowědi, kterjžkoli
pokřtěni gsau w Kristu, w smrti geho pokřtěni gsau,
Řjm. 6, 3.) abrž s Kristem w smrt geho pohřbeni gsau-
ce, starého člowěka zahrabali gsme, a tudjž z duchownj
mrtwosti powstawše, uspodobňugeme na sobě nynj
Krista k sláwě a nesmrtelnosti z hrobu powstalého.

Leč přihledněme bljže k gednotliwému čtenj,
zawřeného w něm tagemstwj krátce, pokud k wěci
našj náležj, dotýkagjee. Stwořenj žiwelnjho swěta
tohoto w prwnjm čtenj Gen. 1. wypsané, zřegmo
poukazuje k nowému duchownjmu swěta stwořenj,
k nowému zrozenj a obnowenj člowěka skrze swá-
tost křtu swatého stalému. Druhé čtenj Gen. 5.
Swět skrze potopu čistěný zawinutě zawjrá w so-
bě tagemstwj obmýwaného skrze křest a usmjrně-
ného rodu lidského. Wůbee děg potopy mno-
honásobně duchowněti dá se, a negedno podoben-
stwj w něm zahrnuto. Koráb slaužj cjrkwi Božj
za obraz, do njž skrze křest weháj se. Gako krom
archy nebylo než zhauby, spausty a smrti; rovně
mimo cjrkew Božj wykaupenj a spásy nadjti se ne-
lze, neb bez Krista nikdo nepřicháj k Oci. Giž

swatý Petr apoštol spomjná toho w listu swém prwnjm (3, 20.) že wodau, kteráž při onom potopy náwalu rodinu Noemowu zachowala, obžiwugjej woda křtu swatého nápodobuěná a wyznamenaná. — Čtenj III. Genes. 22. Isák dle těla synu Abrahámůw, Hospodinu w ljběznau žertwu wydán: křesťané skrze křest z nowu zrozenými syny zasljběj gsauce učineni, dle ducha sebe samých w přjgemnau Pánu obět přinášěj, mrtwenjm na wšecký den gedowatých těla swého žádostj, a skrocovánjm odbogných náraziwostj. — Čtenj IV. Exod. 14. 15. Wywedenjm synů Israelských z Egypta skrze moře rudé wyswobozenj wěřjjej z poroby hřjcha spomenuto skrze pohřženj u wodě křtitelné stalé. Namjtá toho Apoštol tjm powědenjm: že otcowé staré úmluwy všickni pod oblakem byli, a všickni moře přešli, a všickni w oblace a w moři na Mogžjše gako pokřtěni gsau. (I. Kor. 10, 1. 2.) Owšem toto dj w způsobu ginotagitelném potahmo na náš křest. — Čtenj V. Isai. 55. Zawjrá wzbuzovánj k powolnému přigetj křtu swatého. Cjrkew slowy prorockými pozýwá wšecky národy k otewřené studuici křtitelné, w njžby, gsauce ukáleni hřjchy, pohřžžili se, a tudž duchownjho očišćenj swého došedše, ubezpečili se neuwadiým dědictwjm Páně, w nebesjch wšechněm sluhám Božjm připraweným. — Čtenj VI. Baruch 3. W tomto čtenj dar wtělené maudrosti, porozeným we křtu zdjlený, zřetelně nastjněn. Prorok welegasně zwěstuge wtělenj a widitelné obgewenj oné wěčné a s nebe poslé maudrosti; dáwage lidu

swěmu k srozuměnj, že proto pode ghem mnohotwárných tjšot a manstwjm se shýbá, poněwadž cesty prawě maudrosti gest opustil. Tanto maudrostj, z njžto přicházegj djtkám Božjm skrze křest na milost přigatým wšecky wěci dobré spolu, darował Bůh Cjrkew choť swau, když mu zaljbilo se, obge-
witi se na zemi, a s lidmi obcowati. — Čtenj VII. Ezechiel 37. Wzkříšeňjm tel, a ožiwenjm kostj uschlých, ducha nemagjejch, probuzenj a powstáuj dušj z mrtwosti hřjchů, skrze swátost křtu stalé, uslechtile wymaləwáno a prorokowáno. Děsný onen diw tel z prachu země wzbuzených, a z hrobových mrákot k swětlu slunečnjmu gasně se paprskugjejmu wywedených, wšechněm we křtu narozeným znamenj gest, že z temnostj bludů a newěry k nowému w swětle wjry chozenj a obcowánj, gakož i z smrti hřjchu k žiwotu milosti a osprawedlaěnj gsau nawnawrăceni. — Čtenj VIII. Isař. 4. Sedmi ženami, od nichžto odgato pohaněnj gich neplodnosti, též i deerami Sionskými, z nichžto spláknuty gsau nečistoty, wyznamenané gsau duše pokřtěné, kteréž slo-
žiwše w kaupeli poswátne duchownj swé skwrny, nynj co rogné něgaké a úrodné štipenj na březjch praudu křtitelného wzrůstajge welebný plod etnosti, a přeozdobné owoce swatosti přinášegj. — Čtenj IX. Exod. 12. Kdožkoli skrze křest připogen gsa k společnosti swatých tela Páně duchownjho audem se stáwá, milostj tauže ugjmá práwo k welebným tagemstwjm Božjm přistupowati, nýbrž i za stolem Páně hodowati. Odtud w prwotnj Cjrkwi w obyčeg

weslo, pokřtěným hned po udjlenj swátosti křtu welebnau oltářnj Swátost rozdávati. Cjrkew dřewná co něgaká lahodná máteř o to se snažila, by nowáčkům swým na důwod něžné lásky swé, kterauž k nim měla, chléb žiwota, kterýmž stogj duše naše, w účastnost a ku požjwánj podala. W připomenutém čtenj obgewugj se tedy poswátná tagemstwj oběti nowozákonnj, a pospolu i wečeře swaté, kteráž druhdy nikomu z pokřtěnců zawřena nebyla. Owšem Ježš Kristus opravdowý gestiř beránek welikonočnj, genž na oltări křjže stal se obětj za nás, a w přeswaté wečeři k požjwánj se nám dává. — Čtenj X. Jon. 3. Pracného, krušného a násilného křtu, gakýž se děge pláčem a kagicjch slz wyléwánjm potřebj těm, gešto podané we křtu milosti, a dosažené skrze tauž newiny, pozbyli. Za tauř přjčinau i pokánj nazwáno gest křtem nesnadným „*baptisma laboriosum*“; poněwadž nám to bez práce, snažnosti a truchlosti ducha nepřigde, abychom se z břjchů zwykem zatwřených wyrazili. W připomenutém pjsmě pokřtěncům pokánj Niniwitských Kristem Pánem wyhlášené za přjklad položeno a wystaweno, ne sie gakoby podstatnau bylo nowozrozenj gegich wýmjnau, abřž by gím slaužilo k wystraze, aby šetrjce swé newiny křestnj, a stále pamětliwi gsauce swého powstánj a obnowenj, swémyslně z dobyté swobody newypadli w službu hřjchů, z njžto wydobyti se zase nesnadno a tuze těžko přicházj. — W předposlednjm čtenj Deuteron. 31. zawřenj Synažogy, a rozšjřenj skrze tagemstwj křtu Cjrkwe swaté nawrženo a ukázáno, že po wyzdwi-

ženém a zrušeném rozdílu mezi Židy a pohany, daleko široko rozlehlj národové milosti we křtu připravené, a lásky Božj účastni učiněni býti magj. Naposledy w čtenj XII. Daniel. 3. wyswobozenjm třj mládenců z peci ohniwé owšem wyproštěnj pokřtěných z plápolů wěčných wypodobněno. —

Z tohoto krátkého přehledu zgewně se spatřuje, že w počátečnj Cjrkwi čjtána býwala katechumenům pjsma prorocká, dřjwe nežli gim křtem bylo posluhowáno, aby tudjž tjm snadněgi nawedeni byli k wjře Kristowě, a k důstognému swátosti křtu přigjmánj se hotowili.

Giz gde potaz, proč i podnes Cjrkew dočtená proroctwj z starozákonnjch knih wážená, w předwečer welikonočnj welj odčjtati, gešto křest w maličkosti času se podává, a starý řád k proměně přišel? Pochybné nenj, že se to děge netoliko pro zanechánj sledů dáwnj liturgie, než i pro ukázánj wěřejm toho, že Ježjš Kristus gest skutečně wšeho předobrazného wykonánj, a wšechněch pro roctwj naplněnj: tak žeby sprostá slepotau poražen býti musil, kdoby tak gasného a zřegmého splněnj znamenati nechtěl. Gešto pjsma starozákonnj za proroctwj slaužj i našim časům: nemůž chybiti, aby w tagemných oněchto obrazech Krista ukrytého netušil a nezračil, kdo w duchownj gich smysl wníkatí se byl naučil: abrž swětle duchownj oné věci bude moci poznati, k nimž starý zákon toliko temně a tělesně wedl. Než uložená pogueduánj tomuto mjra na giné perikopy přegjti nás nabjzj. —

Na den Božj welikonočnj, na němž uložila Cjrkew den neyslawněšj, prawé Ewangelium neboli neyutěšeněšj zpráva o přeslawném Krista Páně z mrtwých wstánj, wěrjećm se zwěstuge a předkládá. (Marek 16.) A což náležitěšjho můž a přjměšjho býti, než aby w důstogný den ten Božj wěrjećm přednášjua a na srdce wkładána byla weleblahá ona událost, na njžto, gako na nepowyklatelném zákładu prawost powšechného zgewenj božského stogj, a kol nj se otáčj? Perikopa tato tak welikau činj moc a wážnost, že gedinké powěděnj „*Wstali gest!*“ druhdy Andělem, nynj sluhau Božjm pronešené, sto gest, wšecken křesťanů sbor walně u wjře stwrditi, w naděgi upewniti, nowý brž i žiwot a dýchánj, přesné plesy a kochánj do wšech údůw Kristowých wléwati, a ge k wděčným chwalám podněcowati. Žiwé toto osvědčenj, žiwým swědkem wěrjećm mluwené, ke wšechněm prostupuge a próniká srdecjm, a swatau w nich zplozuge radost; žiwé toto swědecťw o Kristu žiwém, nad njmž smrt panowati nebude wjee, ohlašowáno a připomenuto bude plynutjm wšechněch wěků, dokawad střepiny střjskaného swěta tohoto gedny o druhé lámati se nepočnau, a w náhle nepřigde onen prworozený z mrtwých, aby zgewný triumf slawil s wywolenými swými, ano budau gemu w třpytjećch se těljch wstřje wychwáceni.

Epistolnj perikopa zawjrá w sobě nawedenj k důstognému, požehnanému, a Bohu libému swěcenj slawných hodů welikonočnjch; (1. Korin. 5, 7.) gakož i k wjře podobné, že swatý Pawel to psanj, z

něhož dočtený wyňatek wážen, okolo welikonoci psal. Poněwadž Beránek náš welikonočnj obětowan gest za nás Kristus, a k nowému opět powstal žitj; odtud důwod weče apoštol, žeť i wěrný lid křesťanský, wšelikau zlost a nešlechtnost skládage, swátek wykaupenj swého w duchownjm powstánj, w newině žiwota slawiti, a k požjwánj opravdowého Beránka welikonočnjho wázně a šetrně strogiti se má; protože swatý ten a bez poškrwny za nás obětowaný Beránek w kwasu zlosti a nešlechtnosti geden býti nemůže.

Aby pak welikomocnost wzkrjšenj Kristowa w srdech dowěrných působenj swé měla: welj Cjrkew na wšeccky dny téhodne welikonočnjho nowý důwod nowého žitj Ježjšowa z Ewangelium přečjtati. Mařj Maġdaléna, miłowánjm ku Pánu se lnaucj, ho widj; dvě učedlnjku cestau do Emaus se beraucjch u podiwenj naň patřj, Šimon Petr, Tomáš a ostatnj apoštolowé ho spatřugj, a wěřj. Sám pak wévoda žiwota, Kristus, nesmrtelnosti sláwau oswjcený, patrné důwody swého z mrtwých wstánj diwuým obgowovánjm swým prokazuge; anť swým Apoštolům dotýkati se dáwá, pokrmů s nimi přigjmá, s nimi rozmławá, ge těšj a z strachu wywozuge. A toť apoštolů u wjře posilowánj gest i wěřjch w též wjře a geho z mrtwých wstánj utwrzenj. A komu medle by tato osvědčenj k srdci nešla? Berauce wěrnj křesťané ze čtenj dočtených ewangelických perikop u wjře pogištěnj a spewněnj, k wůdci swému a wjtězi nad smrtj taužebně lhaui se a winau,

od něhožto prýšťej se nowá nesmrtelnosti záře na wšecky se rozplýwá. Při této záři uschopněni gsau gasně poznati, že i gim Kristus po wybogowané smrti přjstupu k žiwotu wěčnému otewřel, a že i oni smj od něho blahau nesmrtelnost daufati.

Na každý den téhož téhodne welikonočnjho předkládagj se wěřejm nowj důwodowé žiwého a w těle neporušitelném wzkrjšeného Ježjše w skutech a listech apoštolů položenj, by tjm žiwěgi moc z mrtwých wstánj Páně w srdecjch swých pocjtili. (Skutk. Ap. 10, 37 — 43. 13, 26 — 33, 3, 12 — 19. I. Petr 3. a t. d.) Petr, Pawel, Filip za swědky se postavugj, moej welikau wydáwagjce wyswěděcnj o wzkrjšenj Pána Ježjše Krista, a ohlašugjce ho Židům i pohanům, bljzkým i dalekým. Wážnostj oněchno dwau nadgmenowaných apoštolů, gichžto rtowé božskau dšťj wýmluwnostj, onen přewelmi slawný účinek božské welebnosti, plného nabýwá swětla a obgasněnj.

Wážjme-li promýšlený dobrý výbor perikop ted' epištolnjch ted' ewangelických, zgewně gest nám zračiti a poznati hlawnj záměr Cjrkwe swaté při oněchno značných stránkách biblických, genž gest auplné wygasněnj a spewněnj oné čelnj náboženské prawdy, že Kristus wstaw z mrtwých, k wěčného žiwota sláwě, anať se we wzkrjšenj gehu zaswjtila, udiwitelně opěť nás nawrátíl. Tento do oěj padný směr Cjrkwe zgewně znamenati gest netoliko w perikopách na hody welikonočnj, abrž i na ostatnj neděle po welikonoci položených, a neyspanilegšj

wyobrazenj *žiwého Spasitele* za předmět magjčejch. Tak w ewangelium na II. neděli po welikonoci, gak wykládá zwěčnělý Sailer, wzágemně označuje Cjrkew Ježjše co pastýře dobrého, kterýž duši swan pokládage za owce swé, dává jim žiwot wěčný. W skutku nemohl Pán různěgi plnost swrchowané lásky swé, kterauž všech zwolenců obgjmá, wygá-dřiti, než onjm powěděnjm: „*Gá gsem pastýř do-brýj.*“ *) Na III. neděli po welikonoci gestit Ježjš autlým přjtelem swých zmilených, genž k Otcí gde, by jim wedlé swého přjbytku stkwělého, potěšené a zůstawagjej mjsto připrawil. Ewangelium na neděli IV. po welikonoci odznačuje Spasitele Krista co laskawého těšitele, an uředlnjky swé opustiti mage, božského jim zástupce na mjstě swém zaslibuge. Na neděli V. po welikonoci gestit Ježjš milo-stiwým odhalitelem tagemstwí, kterýž swým milým přátelům záhadku přjchodu a wýchodu swého rozlu-štuje. „*Wyšel gsem od Otce, a přišel gsem na swět: opauštjm swět a gdu k Otcí.*“ (Jan 16, 23 — 30.) Dá pak se o dočtených perikopách všeobecná úwa-ha činiti, že se welmi přjpadně hodj k přjtomnému času welikonočnjmu, s časem garnjm splynaučjm w gedno. Nebo gako z přibljženj se ljbezného a gemného času garnjho zemdlené tělo naše přjrodně

*) Bylatč to zamilovaná myšlénka hluboké dřewnosti, milého Spasitele u podobenstwí pastýře, ztracenau owečku na ramenau swých nesaučjho, wykresliti a wyobraziti; gakož na pozůstalých z dáwnosti pomnjkách, na hrobkách, dlabaninách a řezbách polowypuk-
lých dosti ušlechtilé gest zřjti.

okřjwá, k nové sje přicházej. a předešlé swožesti nabýwá: tak i Cjrkew w radostném času welikonoč-njm wzájemně přistrogila duchu našemu vysoké občerstwenj, wynjmagje z Ewangeliam miláčká Páně (kap. 16. 17.) stránky neyutěšenějšjch Kristowých řečj, gakowěž wábnostj a něžnostj swau srdce naše hluboce zaujmajj. —

(Dokončenj.)

5. Slovo o swatých hodinkách.

Od

Jakuba Němečka,

kuže cjrkewnjho a wychowatele u hraběte Černjua.

Před časy se žádná apologie swatých hodiněk nepsaly, aniž se psáti potřebowaly, protože každý duchownj tuto swau powinnost swědomitě a ochotně wykonáwal. Tenkráté panowalo tolik uctiwosti k cjrkwi a ke všemu, což přikazuje, že si nikdo nedowolil, toto gegj ustanowenj zameškati; tenkráté panowalo tolik cjrkewnjho smyslu, že se nikomu onen duch, který w tomto cjrkewnjm obyčegi włádne, nezprotiwowal. Pozděgi ale nastaupilo na mjsto býwalé uctiwosti u mnohých pohrdánj cjrkwj a všemi cjrkewnjmi ustanowenjmi, a na mjsto cjrkewnjho smyslu duch takowý, kterému byly všeecky cjrkewnj obyčege na odpor.

Tu si mnozj duchownj začali také swaté hodinky zlehčowati a zoškliwowati, a mjsto nich buď

ginau pobožnost si předpisowati aneb všeho modle-
nj necháwati. Tu arci nastala potřeba, gaké gindy
nebylo, totiž aby se obrany swatých hodiněk psaly.
Od toho času také mnohé dobré spisy toho druhu
na swětlo vyšly. *) Po těchto spisech nebude naše práce
zbytečna, poněwadž my z giného stanovistě, než o-
statnj obrancowé, swůg předmět považugeme. Oni
osprawedlňugj swaté hodinky ze zákonů cirkewnjh,
aneb ze zwyků giž předejrkewnjh, nebo z obyčegů
a výroků mužů swatých: — my pak chceme gich
odwéstí a osprawedlniti z *podstaty lidské*; my chce-
me o nich dokázati, že gsau člowěčenstwu pro geho
přirozenau powahu a pro geho přirozený poměr ku
Kristu potřebny a přiměřeny. Oni nám podáwagj o
swatých hodinkách pagednánj wjce *historické*: —
my chceme k tomu přidati pagednánj *wědecké*. Snad
že se nám z našeho hlediště podařj, na mnohé dů-
ležitě otázky dostatečněgi odpowědětí; a snadže
naše wědecké rozgjmánj k mnohé mysli dřjwe přj-
stupu nagde; — pak bychom se owšem o tuto prá-
ci byli nadarmo nepokusili. — A však přikročme
giž k wěci samé.

Každý člowěk gest zwláštnj bytostj a gako

*) Mezi neylepšj spisy toho obsahu patj: der geweihten oder
kanonischen Stunden Alter, Geist und Wesen. Landshut 1835. — a
pak: Über das Brewier etc. von Schwinghaimb. Linz 1838. — Též
užitečný gest práwě vycházegjegj spis: Die Psalmen erläutert, ein
Beitrag zur Apologie des Brewiers von Handschuh, 1—3 Th. Wien
1840 — pouěwadž se tu přednásj smysl žalmu negan historický, ale i
cirkewnj.

swětem pro sebe; on však patřj spolu k ginému wěšjmu celku, lidskému pokolenj. Tento weliký celek, ku kterému počjtáme wšecky lidi, co gich kdy na zemi bylo, gest a bude, gest gednotau, gakoliw nesrostlau, nieméně ale podstatně spogenau. Podstatnjm swazkem gest tu obecný wšech půwod z Adama a z Krista — z Adama totiž dle těla, a z Krista dle duchownjho pořádku. A widitelným této spogenosti obgewenjgm gest w lidské společnosti mnohonásobné gedněch na druhé působenj a wzágemná wšech od sebe odwislost. Onen newiditelný swazek weškeré člowěčenstwo geště nerozlučitelnegi w gedno pogj, nežli u stromu kmen geho rozličné částky, nebo nežli trup u lidského těla ostatnj geho andy. Nebo může přestati wětew býti částj stromu, když gi od něho odsekneme; může přestati hlawa, ruka atd. býti částj těla, když gi od něho odlaučjme; — ale nemůže přestati nižádný člowěk býti tělesným potomkem Adama a duchownjm Synem Krista, byt-bychom cokoliw s njm počali. Gest tedy weškeré člowěčenstwo tak dobře skutečnau gednostj, tak dobře *skutečným ústrogjm* čili organismem, gako gest gjm strom nebo lidské tělo.*)

Toto weliké ústrogj člowěčenstwa žige také swüg *ústrogný* čili *celostnj život*, ohromný to postup (process) weškerého děgstwa. Ten celostnj život

*) Takowau nesrostlau a předce skutečnau gednotau gest také každý wěelnj rog, nebo naše slunečnj saustawa. Wiz o tom předmětu Adam und Christus v. H. Pabst. Wien 1855. str. 40—56.

záležj negen ze žiwotů wšech gednotliwých lidj, gako žiwot celého stromu ze žiwotů wšech geho částek; ale on se také skládá z mnohých nestegných děgů, gako žiwot lidského těla z mnohých nestegných zábywů, kterj však tam gako tu harmonicky w gedno splýwagj. Takowými gednotliwými děgi w celostnjm žiwotě člověčenstwa, které tu bez přestánj swůg průchod magj, gsau k.p. provozovánj orby a řemesel, gakoby zažjwacj process w onom welikém těle — provozovánj wšelikého obchodu, takměř oběh krwe w pokolennjm ústrogj — přestovánj wěd a uměnj, gakoby neyvyšlechtilegšj tu účinnost nerwowá — a mnohé giné děge, kterých organism lidského pokolenj k swému zachovánj neméně potřebuge, nežli giný organism wšech swých zábywů k swému uhágenj mjtj musj.

O těchto gednotliwých děgjjch pokolennjho žiwota káže potřeba, abychom zde napowěděli tolik: Oni magj — též, gako zábywy giných organismů — swé zvláštnj orgány — rozličné to stawy w lidské společnosti — od kterých zdárněgi a wýhodněgi wykonáwání býwagj, než kdyby se od celého pokolennjho ústrogj odbýwali. Oni však nieméně ostáwagj děgowé celého pokolenj, čili děgowé pokolennj, poněwadž celé pokolenj ty orgány ze sebe wywinuge, žiwj a ušlechtluge, a gegich účinnost we swůg užitek obracj. — Oni pokolennj děgowé gsau k stegnorodým děgům, gacj se w žiwotě gednotliwých lidj nalezagj, w takowém poměru, že tito w oněch co we swém základu docela tkwj, a bez nich na-

skrze mjsta nemagj; my k. p. nehledáme pěstowánj wěd a uměnj u gednotliwého diwocha, poněwadž tento zábyw w celostnjm žiwotě geho národu scházj. — Oni pak se od těchto děgů gednotliwých osob rozeznáwagj negen tjm, že weškeré ústrogj čłowěčenstwa na gegich uzpůsobenj a na gegich wýhodách podjlu béře, a že oni tu po wšecky časy, po celý totiž žiwot onoho ústrogj trwagj, ale také tjm, že u nich, gako ku p. u sbornj hudby, panuge naskrze odměřeněgšj určitosť a přjsněgšj pořádek. Protože geprowozowánj řemesel pokolenujm děgem, proto se každý gednotliwý řemeslnjk u swé práce co neypřjsněgi podlé pokolennjho obyčege sprawuge; a wůbec každý člowěk wšecko swé gednánj, pokud do pokolennjho žiwota zasáhá a geho gest částkau, zewrubně dle pokolennjch forem zřizuge.

Poněwadž gest čłowěčenstwo skutečným ústrogjm, musegj u něho platiti wšecky podstatnj a hlawnj zákony, kterými se každé giné ústrogj sprawuge. O čłowěčenstwu musj platiti mezi ginými ten zákon: *že kdykoliv něgáká zewnitřnj přjčina na celé toto ústrogj působj, musj také ono celé na to působenj odpůsobiti přjslušným celostnjm děgem, tak asi gako odpůsobj lidské tělo na působenj léků aneb gedů přjslušným postupem, tu k smrti, tam ku zdrawj se schylugjejm.*

Takowau zewnitřnj přjčinau pro čłowěčenstwo gest *Kristus*, o němžto wyznati slušj, že má důležitau platnost negen pro gednotliwé lidi, ale že weškeren organism lidského pokolenj gest postawen

pod jeho blahoděgné působení. On gest původce celého člověčenstwa, ať by se bez něho Adam nikdy byl v pokolení nerozstaupil, alebržby se byla musela hned v okamžení spáchaného hříchu splniti počáteční pohružka: „*IV* který den budeš gjsti se stromu toho, smrtí zemřeš.“*) On gest jediný pravý opráwce všech lidí a tjm samým celého pokolení, gelikož co náš nevyšší kněz winu gednoho každého udělením své zásluhy napravuge, duchowní smrt udělením Ducha swatého ruší, a tělesnou smrt udělením svého těla co pokrmu a budacím wzkrjšením zahlazuje. On gest opráwcem celého pokolení a všeho weřegného žiwota také tjm, že co náš král a poswátný wládař do weřegného žiwota všeliké swaté obyčeje uwádí a těmi ho zaswęcuge. On gest opráwcem celého pokolení také tjm, že co náš weliký prorok a učitel weškerému swětu blahodárné swětlo své swaté prawdy poskytuje, a tjmto darem negen swému spasení, ale i všem giným wěcem na swětě rozuměti nás učí, a všeliký zhabný blud ze společnosti lidské wypuzuge. On gest opráwcem celého pokolení tjm, že pomocí všech swých darů do weřegného žiwota na mjsto swéwole a všelikého násilí uwádí šetření práwa a sprawedlnosti, že do domácího žiwota na mjsto všeliké nepřirozenosti a hnusnosti uwádí poswátnou počestnost, že do wšj lidské společnosti na mjsto weřeg-

*) Wiz: Vorschule zur spekulativen Theologie des positiven Christenthums von Ant. Günther. Wien 1820. 2. Th. str. 295 — pak: Süd- und Nordlichter od téhož spisowatele, str. 191 —

ného a zákonného bezprávj a bezmrawj uwádj ušlechtilé a swaté zákony, že wšecky mysle odpadlých žádostj pozdwihuge k wyššjm snahám, k uměnj, wědám, lásce a wšj spanilosti. — On konečně má pro celé člowěčenstwo také tu důležitau platnost, že ge někdy co slawné pokolenj wzkršj, aby s njm na wěky u newyslowitelné blaženosti přebýwal widitedlně, gako s njm dosawáde přebýwá newiditedlně. — On gest pro člowěčenstwo ne takzewnitřnj přjčinau, gako celého pokolennjho ústrogj podstatnjm a neyhlawněgšjm audem, bez kterého by ono nikterak obstáti nemohlo; a geho žiwot a působenj gest w celostnjm žiwotě weškerého člowěčenstwa, u welikém to postupu wšeswětného děgstwa, neyhlawněgšjm celostnjm děgem, který wšecky ostatnj děge, který celé děgstwo podpjrá, pořádá a k slawnému cjlj wede. On gest prawým sluncem sprawedlnosti, které na celé pokolenj co swau přjslušnau planetu wšecken znik a wšecko blaho wyléwá. On gest pro toto weliké tělo skutečně diwotworným lékem, gjmž gemu od ranné smrti pomozeno, gjmž gediné geho choroba se léčj, a někdy w auplné zdrawj a blahý žiwot se obrátj.

Na toto působenj Kristowo musj owšem také celé pokolenj odpůsobiti přjslušným celostnjm děgem. A w čem má toto přjslušné odpůsobenj, ten celostnj děg záležeti? — Předě wšjm bude třeba, když Kristus člowěčenstwu swé spasenj podává, aby ono si ho žádalo, z něho se radovalo, a ge ochotně přigjmalo. Onen odpůsobjej děg musj

pokolennj tanhau po Kristu a geho spasitelné pomoci, čili pokolennjm wyznáwánjm vlastnj bjdy a zkázy, t. g. pokolennjm sebe zapjránjm, čili *weřegným postem*; — ono musj býti pokolennj radostj z Kristowy přjtomnosti a z geho přewzácných darů, čili weřegným Krista a geho wykonaného djla *slawenjm*; — ono musj býti ochotným geho pomoci užjwánjm, čili weřegným swatých *swátostj přigjmánjm* — slowem, ono musj býti, tjm, co se našemi cirkewnji přikázanji nařizuge. Ge-li celé pokolenj lidské takořka gednjm hřjšným publikánem, tedy musj také we wšj swé celosti kagjeně před Pánem na kolena padati a neustalými posty na prsa se bjti, gakoby chtělo taužebně wolati: „*Pane, buď milostiw mně hřjšnému.*“ Ge-li ono celé, gako někdy třj apoštolowé na hoře Tábořské, než gednjm swědkem slawné a blahoděgné přjtomnosti Páně, tedy musj také we wšj swé celosti rádo na wšecko giné zapomjnati, swé wšednj zaměstknánj odkládati, u swátečnj radosti při Kristu meškati a se srdečným plesánjm na geho sláwu patřiti, gakoby chtělo řjci: „*Pane, zde gest nám blaze býti.*“ Ge-li pokolenj lidské onjm Zacheem, u kterého chce Pán se swým spasenjm ostati, musj také ono s ochotnostj geho osobu a geho milosti do swého přjbytku přigjmati, tu s uctiwau opatrnostj přechowáwati, a k welikým slibům a skutkům hotowo býti. Toto chowánj gest pro člowěčenstwo docela přirozené a přjslušné, an na působenj Kristowo samodek a skoro nutně následuge. — A wšak totěz pokolennj odpůsobenj,

tentýž celostnj děg pokolennjho žiwota, gest také na neyweyš potřebný, a to sice tak dobře pro celý organism lidského pokolenj, gako pro gednotliwé geho audy. Nebo bez tohoto odpůsobenj také působenj Kristowo nemá mjsta. Kde si daru Kristowých nikdo newážj, tam Kristus ge také nemůže rozdávati, ano kde se Kristus žiwotem newyznává, nýbrž upjrá, tam se upře také wěrau, tam se obrátj přjslušné odpůsobenj w odporné protipůsobenj, a Kristowo působenj gest tu naprosto nemožné. On tu nemůže působiti w prospěch celku, poněwadž celek geho wplyw k sobě nepřipauštj a gemu odpjrá; a on tu nemůže působiti w prospěch gednotliwce, poněwadž ten, u všeobecné newěře a zpaře proti Kristu gsa wychowán, též geho pomoc nepřigme. Gestli žeby ale Kristowo působenj z pokolennjho žiwota vyhynulo a geho děgem wjce nebylo, tedy weškeren tento žiwot u weliký a strastný nepořádek ubjhá, gak to zřegmě widěti gest na všech pohanských národech, ano i na křesťanských obcej, genž, odřekše se Krista, tudjž všemu šetřenj sprawedlnosti, práwa a wyššjch důležitostj wýhost daly, a všecko zřenj k tělesným wýhodám a rozkošjm obracj a weškeren weřegný řád násilně rušiti se neostýchagj. Nemá-li člowěčenstwo w takowý nepořádek a w podobné strast uběhnauti, nesmj připustiti, aby blahoděgné působenj Kristowo děgem w geho celostnjm žiwotě býti přestalo, a k tomu konci musj na toto přewzácné působenj také bez přestánj přjslušné odpůsobiti celostnjm děgem swých

weřegných postů, weřegných slavnostj, a weřegného swátostj přigjmánj.

K tomuto prwnjmu děgi musj ale přistaupiti geště druhý, totiž prwnjho děge *oswědoměnj a oslowenj*. Nebo nenj člověk bytostj bezwědomau, aby něco činiti mohl, čehoby si nebyl w mysli powědom; ani nenj bytostj němau, aby čeho činil, co by se mu hned a gako samoděk w slova nepřiodělo. A musj-li giž gednotliwý člověk wšecko, co se w geho žiwotě děge, sobě oswědomiti, a u oswědoměnj slowem wygádřiti, tedy musj tjm wjce pokolenj — w gehožto žiwotě wšecko geště rázněgi a určitegi na gewo wystupage — swé zbožné odpůsobenj na působenj Kristowo si oswědomowati a řádnau řečj obgewowati: tak to s sebau přinášj lidská powaha wůbee a powaba lidského pokolenj zvláště. — Ano poněwadž w člověčenstwu každé působenj hyne a přestává, gestliže se stále neoswědomuge a neoslowuge, tedy musj člověčenstwo nadzmjněného oswědomenj a oslowenj býti pilné také proto, aby geho wyše wyspanému odpůsobenj na potřebné potravě nescházelo, a aby s tjmto odpůsobenjm také působenj Kristowo w pokolenj nepřestalo a všeliký geho prospěck newyhynul. Musj tedy pokolennj tauha po Kristu a po geho spasenj čili weřegné posty prowázeny býti přjhodnými prosbami; musj pokolennj radost z Kristowy přítomnosti a z geho hotowého djla, čili weřegné swátky prowázeny býti přiměřenými chwalozpěwy; musj pokolennj ku Kristu a k geho darům ochotnost, čili weřegné geho swátost-

njch milostj přigjmánj a požjwánj prowázeno býti přjslušným djkůčiněnjm. Ge-li člowěčenstwo hřjsným a skraušěným publikánem, genž před Kristem w prachu klečj a swými kagjeymi posty gakoby na prsa se bige, musj také wýslovně ku Kristu wolati: „*Pane, buď milostiw mně hřjsnému.*“ Ge-li ono geho horliwým učednjkem, genž swými slawnostmi gakoby na horu Táorskau k blaženému spatřenj Kristowy sláwy se powznášj, musj také ku Kristu wýslovně wolati: „*Pane, zde gest nám blaze býti.*“ Ge-li ono přešťastným Zacheem, genž Krista a geho spasenj do přjbytku přigjmá, musj také swau wděčnost wýslovnými sliby osvědčowati. Musj tedy k prwnjmu pokolennjmu odpůsobenj, gakým člowěčenstwo na působenj Kristowo odpowjdá, přigjti geště druhé, které gest prwnjho nutným výrazem a potřebným podnětem; musj k oné prwnj wýkonné pobožnosti přigjti geště druhá myslnj a slownj pobožnost, kteraužto člowěčenstwo, gakoby hlasitým vzdychánj, na Kristu potřebnau pomoc platně wymáhá, a kterau gakoby hlasitým plesem, geho slušně za ni welebj; musj tu býti skutečná *pokolennj modlitba*, která w celostnjm žiwotě pokolennjho ústrogj tak gistě gest podstatnjm děgem, gako gjm gsau weřegně posty, slawnosti a swátostj přigjmánj, a gako gjm gest Kristowo spásitelné w člowěčenstwu působenj samo. —

Kdybychom chtěli powahu této pokolennj modlitby zewrubněgi wypsati, museli bychom o nj přede wšjm uwesti, že gegjm obsahem musj býti *Kristus*

a geħo přewzácné *spasenj*. Ona totiž nenj než odpůsobenjm, kterým ělowěćenstwo na působenj Kristowo odpowjďá; ona nenj než wěrným oslowenjm pokolennj po Kristu a po geħo *spasenj* tauhy, pokolennj z Krista z geħo hotowěħo djla radosti, pokolennj ku Kristu a k geħo darům ochotnosti; ona tedy se musj ku Kristu a k geħo *spasenj*, eo k swěmu přednjmu a hlawnjmu předmětu wztahowati. A sice, poněwadź tento gegj předmět gest na neyweyš důstogný, musj také ona býti pobožnostj přewraucj, přeradostnau, wšelikěħo nadšenj a plesu plnau, neywznešeněgšjmi myšlěnkami a city oplýwagj, pobožnostj w neywyššj mjře a w neyprawěgšjm smyslu básnickau — pobožnostj, gakau snad si ělowěćenstwo, anoť po wšecky wěky swé zřenj ku Kristu a k geħo *spasenj* obraceti muselo, za swé básnické doby we zwláštnj poswátné pjsně ěili žalmy na wšecky a pro wšecky budaucj ěasy uložilo; — ona musj býti pobožnostj, která se, mimo giné ětenj a modlenj, hlawně z těchto odwěkých a dowěkých chwalozpěwů Krista skládá. A wšak gegjm obsahem musj mimo to geště býti *neyswětěgšj Trogice Božj*; negen protože troggediný Bůħ gest vlastně předmětem každěħo modlenj, anoť nenj než budaucjħo přeblaženěħo obcowánj s neyswětěgšj Trogicj prozatjmnj náhradau; ale také proto, že gest trogosobný Bůħ půwodcem wšeho *spasenj*, genž nám Wykupitele usandil a poslal, a spolu wšeho *spasenj* ějlem, ku kterému nás Kristus swým *spasenjm* wede, řádně s njm smjřenj a spogenj nám

zgednávage. W modlitbě, kde weleběj člowěčenstwo swé spasenj, nemůže se neozýwati také: *Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu swatému, gakož byla na počátku, i nynj i wždycky i na wěky wěkůw!* to gest chwála od celého pokolenj neyswětějšj Trogici vzdáwaná; ano tu přjslušno, aby, gako wšeecko welebené spasenj od Boha pocházj a k Bohu wede, také wšeecko geho welebenj onau chwálau se končilo — aby alespoň zápal každého žalmu do téhož chwalozpěwu co do swého přirozeného ohniska se srážel. — Pak musegj našj pokolennj modlitby obsahem a předmětem býti také *swatj a swětice Božj*. Nebo oni gsau blaženj společnjci neyswětějšj Trogice a Spasitele Krista; oni gsau účastnjci Kristowy auplné sláwy a spásy; oni gsau magitelowé welikých zásluh a spoluaudowé našeho pokolenj, gemužto podjl na oné gegich přewzácné magetnosti přináležj; — nemůžet člowěčenstwo neyswětějšj Trogici, Krista a geho spasenj oslawowati, aby si newšjmalo gegich domácejch a ančastnjků Kristowa plného spasenj, aby si newšjmalo gegich přjkladných žiwotů, a aby se neucházelo o gegich hogné zásluhy; ono nemůže na cjl swé pauti, na Boha a Krista pamatowati, aby nepamatowalo spolu na swé spoluaudy, genž toho giž ejle došli. — Konečně musegj býti našj pokolennj modlitby předmětem a obsahem také *wěrné duše* w očistei. Nemůže totiž člowěčenstwo spasenj Kristowo welebiti, aby nepamatowalo na ty, gimž se plnost téhož spasenj geště nedostává; nemůže dobrý skutek této modlitby wykonáwati, aby gegj zásluhu ne-

přenášelo spolu na ty, gimž tento podjl přináležj a gimž gest ho také potřeba; ono se nemůže ucházeti o přijmluwn swých oslawených spoluaudů, aby spolu neorodowalo za swé kagjej spoluaudy w očistei — byt by se toto orodowánj proslušnou skromnost a nedůwěru we vlastnj zásluhy i dosti zkrátka a zřjďka dělo. — Obsah našj pěkolennj modlitby musj tedy býti takowý, že ona se nám progewuge co řádné obcowánj se všemi nebeštany a wěrnými služebnjky Božjmi — že se nám obgewuge co čtwerá aneb co trogj pobožnost, z nichžto však gedna na druhau přirozeně přecházj, gi budj, s nj w gedno splýwá, w nj gako dwogj smysl w gedné řeči se tagj a ozýwá — že se nám musj zdáti co weliký akkord, kde tré neb čtvero wážných hlasů brzo pospolu, brzo po sobě sauzwučně zawznjwá.

Dále smjme o této pěkolennj modlitbě twrditi, že ona se musj *bez přestánj* w ělowěčenstwu odbywati. Gestliže ona gest podstatnjm děgem w celostnjm žiwotě pěkolennjho organismu, tedy nesmj nikdy přestati, gako w nřádném ústrogj nesmj nigaký podstatnj zábyw kdy zastawen býti bez weliké pohromy. Gestliže ona gest přjslušným odpůsobenjm, kterým ělowěčenstwo na blahoděgné působenj Kristowo odpowjďá, tedy nesmj nikdy přestati, gako Kristus w ělowěčenstwu nikdy působiti nepřestáwá. Gestliže gest slušným wšjmánjm geho nebeských dobrodinců a nawštiwitelů, Krista totiž, neyswětějšj Trojice a Swatých, kterj též s Kristem gakoby na zem sestupujj, aby s ělowěčenstwem blahodárně ob-

cowali a všeliké dobré tu působili, tedy nesmj nikdy přestati, gako si gakýchkoli dobrodineů, kteřj nás se swými dary nawštěwugj, wšjmati nepřestáwáme, dokud u nás ostáwagj. Gestliže ona gest giného poswátného a důležitého děge w pokolennjm žiwotě, weřegných totiž postů, slawnostj a swátostnjho s Kristem obcowánj nutným výrazem a potřebným podnětem, tedy nesmj nikdy přestati, gako tyto nikdy nepřestáwagj, alebrž musj negináče, než ty wšecky časy prostupowati a naplňowati, a po každé se obnowowati, kdykoliw se gaký přirozený časowý oddjl obnowuge. Ano gestliže ona gest osvědčenjm a oslawenjm pokolennj tauhy po Kristu a po geho spasenj, pokolennj radosti z Kristowy přjtomnosti a pomoci, pokolennj ochotnosti ku Kristu a geho darům, tedy nesmj ona ani w takowé dni umlknauti, w které člowěčenstwo nemůže onu swau tauhu, radost a ochotnost weřegnými posty, swátky a swátých swátostj přigjmánjm prokazowati; alebrž ona musj od gednoho postu k druhému, od gednoho swátku k druhému, od gedné zpowědi a swátého přigjmánj k druhému gakoby doznjwati a každým dnem a každau hodinau se obnowiti, gakože zagisté dotčená tauha, radost a ochotnost z lidských myslj a srdecj na něgaké okamženj wybynauti nesmj! — A mimo to gestliže ona gest swatau důležitostj celého pokolenj, přjslušným celého člowěčenstwa ku Kristu zřenjm a wolánjm, tedy musj rowně tak po wšecky wěky w pokolenj trwati, a wšecky weliké doby člowěčenstwa naplňowati — musj od prwnjho

se zgewenj zbožného Enocha, vážného wynálezce weřegného modlenj, až k druhému gehu před saudným dnem přjštj, musj od počátku pokolennjho čili weřegného žiwota až k gehu zaniknutj odbywána býti, gako i wšecky drobné částky našeho času na zemi slušně a nutně proniká a naplňuje. Ona se nám w tom ohledu progewuge co wěčná zápalnj oběť, we swatyni Páně, w zasvěceném přjtomnostj Kristowau člowěčenstwu, zůatá, genž bez přestánj a po wšecky wěky swau ljbeznau wůni k nebi wysjlá.

K powaze této pokolennj modlitby také patrj: že gi člowěčenstwo samo w celé swé weškerosti neodbywá, ale že gi musj odbywat skrze zvláštnj *zástupce*, a to sice negen proto, že ge mnohau ginau pracj newyhnutelně zaměstknáno, pro kterau nemůže stále a bez přestánj se modliti, ale také proto, že ona modlitba gest zvláštnjm děgem w celostnjm žiwotě pokoleunjho organismu, kterýžto děg rovně tak, gako každý giný děg w gakémkoliw žiwém ústrogj na swé zdárněgšj odbywánj zvláštnjch orgánů potřebuge. Gsau pak přirozenými orgány toho poswátného děge, přirozenými w té přjčině zástupci ostatnjho člowěčenstwa mimo giné schwálně k tomu konci zřjzené sbory a společnosti, — *wšickni kněžj*. Oni gsan prostřednjci Kristowi, skrze které on swé spasenj w člowěčenstwu působj: oni budte i prostřednjci a zástupcowé člowěčenstwa, skrze které ono Kristu swau taubu po gehu dobrodinj, swau radost z gehu přjtomnosti,

swau ochotnost k přijetj geho wzácnych darů oswědčuje. Oni gsau poslowé, které Bůh a Kristus k pokolenj se swými dary poslá: oni budte i poslowé člowěčenstwa, skrze které ono musau wděčnost a wůbec swé smeyšlenj w přjčině těch darů wzkazuje. Oni gsau Kristowa spasenj znalj wykladači a ocenitelové: oni také budte téhož spasenj horliwj welebitelé a wraucj žadatelé. Skrze ně Kristus w člowěčenstwu włádne, a pokolennj žiwot zvláštně uspořádává, aby byl na geho spasitelné působenj přjslušným odpůsobenj: oni budte také toho odpůsobenj w člowěčenstwu stálj oswědomowatelé a ožiwowatelé. Oni gsau gako powolaným Mogžjšem, skrze kterého Pán swůg wywolený lid ze země duchownjho otroctwj a všeliké bjdy a potupy do zasljbené země duchownj swobody a všelikého blaha uwádj: oni budte i tjm horliwým a swatým Mogžjšem, genž swau ljbeznaau modlitbau hněw Páně na zprnewěřilý lid krotj, aneb za tento zápascej a s četným nepřjtelem bogugcej lid swé rámě k nebi pozdwlhugé.

Ona modlitba — ač gen w ústech a srdech kněžstwa a zvláštnjch sborů se nacházj — nieměně ostává modlitbau celého pokolenj, ostává modlitbau přjsně *pokolennj*. Nebo ona gest w celostnjm žiwote pokolennjho ústrogj děgem, který ačkoliw od zvláštnjho orgánu se odbýwá, předce k žiwotu celého ústrogj patřj, pro který weškeré ústrogj přjslušné orgány ze sebe tvořj, zušlechtuge a žiwj, a který opět celé ústrogj we swůg užitek obracj. Ona

totiž gest půwodně powinnostj celého člowěčenstwa, a nemůže také po swém přenešenj na kněze, který gi wždy gen co zástupcowé ostatnjho člowěčenstwa wykonáwagj, přestati pokolennj powinnostj býti, tak asi, gako králowská moc, třebas po swém přenešenj na králowy náměstjky, nepřestáwá býti mocj králowskau. Ona gest pobožnostj, k gegjmužto stálému a řádnému odbywánj celé člowěčenstwo přispjwá, anoť swé pokolennj audy za gegj odbywatele dáwá, anoť ge žiwj, giného nepřjhodného zaměstknánj zbawuge, anoť gim zwláštnj bedliwěgšj wychowánj zgěduáwá, a k řádnému wykonáwánj gegich poswátného auřadu schopné ge činj. Ona gest pobožnostj, na gegjžto výhodách také celé člowěčenstwo podjlu béře, gelikož Kristus a Bůh stálé a wrauej přjmluwy geho horliwých orodownjků mile rád wyslýchá, a gelikož mimo to swatá horliwost, neustálým modlenjm u kněžj žiwená, na ostatnj pokolenj u mnohonásobném obcowánj nutně přecházj. Ona tedy gest celého pokolenj wěčnau powinnostj, wěčným aučinkem, a wěčnau výhodau; a proto také wěčně za modlitbu pokolennj se pokládati musj. Ona se nám zgěwuge w tom ohledu co poswátný oheň, který gest toliko na některých mjstech našeho pozemského bydliště wzdelán, proto ale předce weškeru prostoru pozemskau oswěcuge; ona se nám zgěwuge co zápalnj obět, která we welikém chrámě Pánu zaswěceného člowěčenstwa před oltářem gen od kněžj — a však we gměnu weškerého shromážděnj — se přinášj, a s gegjžto ljbezuau wánj myslí

wšechněch k Hospodinu se pozdwiħuj; ona se nám zgewuge co poswátná harmonie, co kosteluj ěudba, která se gen od něķterých zwláště k tomu wyučenných umělců prowozuge, proto wšak předce celý chrám swau sláwau a swým wáźným aučinkem naplňuje.

Tato modlitba, poněwadź wždy pokolennj po-boźnostj ostáwá, musj také wždy zewnitř *pokolennj formu* na sobě pronášeti. Ona proto musj, pokud možná, od sborů odbywána býti, poněwadź tito lépe lidské pokolenj představugj, než gednotliwé osoby. Ona se musj nahlas a střjdawě konati, poněwadź to při pospolitém gednánj pokolennj wjcerosti gest přirozeným obyčegem. Ona se musj w množném počtu odrějkáwati, — (leč-by snad w pjsnjch a žalmých podlé básnického způsobu množný počet gednotliwým se dosazowal,) — poněwadź pokaždě celé ělowěčenstwo se tu wyrozumjwá. Ona se slušněgi we chrámech, než kde ginde odbywá, poněwadź tu u přjtomnosti Krista shromážděnj welebitelé a wzywatelé lépe weškeru cjrķew, ěili zaswěcené přjtomnostj Krista ělowěčenstwo představugj, které práwe pro tuto přjtomnost k onomu welebenj a wzywánj zawázáno gest. Ona se musj, gako každý giný celostnj děg, w přjśněgšjm pořádku a w určitégšjm způsobu wykonáwati, pro gegj odbywánj musj se ustanowiti wšem stegný čas, aupně stegný obsah, stegná forma, stegný gazyk, stegná slowa, stegné přednášenj, poněwadź wšech působenj má splýwati w gedn harmonický celek pokolennjho děge. A

wšecken tento pořádek a způsob má se, pokud možná, zachowati i tenkrát, když se od gednotliwých kněžj o samosě odbýwá, poněwadž také w té příjpadnosti pokolenj modlitbau ostává a co takowá se twářiti musj. Ona se nám z té strany progewuge co mohútný sbornj zpěw, na gehožto prowozovánj gest ohromný sbor po celé zemi rozestawen, a který mimo swůg rázný aučinek také tu vlastiwost sbornj hudby do sebe má, že zde působenj gednotliwých zpěwců co neypřjsněgi gest uspořádáno a co neyurčítěgi odměřeno, aby w zdárnau celostnj harmonii splýwalo.

Konečně se dá podlé toho, co gsme dosawade o powaze našj pokolenj modlitby powědeli, také uhodnanti, *z gakiých asi zvláštnjch částj, a gakiým způsobem musj býti sestawena*. Předě wšjm, máli ona wšecky časy naplňowati a zaswěcowati, skrze které se žiwot člowěčenstwa ku předu pohybuge, musj obsahowati na každý den *zvláštnj poswátnj úkol*, (každodennj swaté officium). — Pak, má-li také tolikráte za den se obnowiti, kolikrát se přirozenj oddjlowé dennjho času obnowugj, musj každodennj úkol záležeti ze *sedni menšjch částj*: ze čtyř dennjch, totiž na zaswěcenj čtyř přirozených čtvrtj, na které si člowěčenstwo od gakžiwa den oddělilo; z gedné *nočnj* čili *giltřnj částky*, kterau bude třeba předdennj čas zaswětiti; z gedné *wečernj*, která zas wečernj zaswětj; a z gedné, kterau se musj celodennj pobožnost slušně uzawřjti, a která gest celého poswátného úkolu nutným *doplňkem*. Negináče tedy, než od gak-

žiwa každý den rozpadal na čtyři přirozené části, a dělil se na čtyry tak nazvané hlavní hodiny, musj se děliti celodennj úkol, tento posvátný dennj čas, we všem na sedm přirozených částj, na sedm to posvátných hodin, (swatých hodiněk) — kteréžto rozvrženj se negen welmi přirozeně a nutně, ale také welmi přjhodně a význačně děge, poněwadž tak rozdělený posvátný den zauplna se podobá ginému časowému oddjlu, prošlému od hrjchu Adama až ku přjštj Krista, onomu welikému dni, který též ze sedmi ohromných hodin, ze sedmkrát sedm slunečnjch roků záležel. *) — Tyto menšj části celodennj posvátné úlohy musegj se zase skládati: předně ze *žalmů*, které co odvěké a dowěké chwalospěwy ke eti Spasitele, gak giž powědjno, naskrze ostáwagj hlavníjm obsahem pokolennj modlitby, — ač tu i giné *hymny*, t. g. pozděgšj posvátné zpěwy na oslawenj pozděgšjch skutků Kristowých pozděgi wyhotowené, chyběti nesměgj. Po každém žalmu musj se klásti pokolennj *pochwala neyswětěgšj Trojice*, gak gsme též giž byli podotkli. Před žalm ale bude třeba stawěti přjslušný *předzpěw*, genžby téhož žalmu wšecobecný smysl s významem práwě připadagjej slawnosti w saublasj uwáděl, a genžby, co začátečnj thema k následugjejmu zpěwu, welmi přjhodně i na

*) Slunečnj rok gest ten, w kterém poslednj planeta, uranus, swůg oběh okolo slunce wykoná. Takowých slunečnjch roků uplynulo od Adama až ku Kristu 49 čili 7×7 , tak že přjštj Páně glž do padesátého padá. Wiz: Die heiligen Berge von E. M. Veith. Wien 1835. djl druký, stránka 82.

geho konci se opětoval. — K žalmům slušně se přidá přiměřené *prosaické čtení*, rozličné to zprávy a výklady o spasení Kristově, tu očekávaném, tu se zgewiwsjm, tu na swatých provedeném. Na začátku každého čtení bylyby příhodny, na způsob žalmových nápěvů, rozličné *žehnací průpovědi*, kterýmiby se ono takměř k pobožnosti náležitě zasvětilo aneb raděgi, kterými bychom my se k pobožnému čtení zasvětili. A na konci téhož čtení byloby příhodné rozličné *děkůčinné a dobrořečené*, gežby tu bylo tjm, čjm ge po žalmech doxologie, gežby nebylo než taže doxologie, genže w giné raucht přioděná.*)— Ony žalmy se swými předzpěwy a dopěwy, a tato čtení se swými nápovědmi musejí býti hlawním obsahem všech těch sedmi částí, z kterých se každodenní posvátný úkol skládá. Před tímto hlawním obsahem, na začátku každé té části, nesmí nikdy chyběti dotčená *doxologie*, anať, gak giž powědjno, gest přirozeným východištěm všeho slavení

*) O tomto děkůčinném a dobrořečeném, které se má po každém prosaickém čtení klásti, třeba připomenouti, že ge nesmíme rovnati k posledním průpovědím právě odbytého čtení, nýbrž že ge musíme wztahovati vždy k hlawní a základní myšlence, která celodenní officium anebo weškeru pobožnost pokolení modlitby proniká. Gakoby se w prvním případě začasť zdálo nepřijodné, tak zagisté wypadá w druhém případě na neyweš přiměřené. Takby se ku p. obliženě w cirkwi: „*Deo gratias!*“ na poslední slova předešlého čtení wždycky dobře nehodilo; ale se základní myšlénkou pokolení modlitby, s myšlénkou o našem spasení, welmi dobře se srownává, — pročež se onomu: „*Deo gratias!*“ welmi přijodně též w cirkwi obliženě: „*Tu autem Domine miserere nobis!*“ časťgi předešle, kterým se tato základní myšlénka wygádruje.

Krista a geho djla. — A poněwadž nemůže neyswětěgšj Trogici náležitě dobrořečiti než ten, genuž gest k tomu pomocj Wšemohaucjho přispěno, nehude od mjsta, aby před tjmto začátečnjm dobrořečenjm *Božj pomoc se wzýwala*. — Pak nebude od mjsta, gestliže u každé té částky ze všeho začátku se položj *modlitba Páně*, tento neyzdařilegšj wzor a hlawnj thema všeho modlenj, ku kterému má byti tato následugjcj část celodennjho poswátného úkolu takměř nápodobugjej wariacj. Nebude dále od mjsta, gestliže se k modlitbě Páně připogj *pozdravenj angelské*, které mysl křesťanská po Otčenáši tak neráda wynechává, gako nesnadno si mysliti může syna panny bez matky panny. — A nebude od mjsta, gestliže k obogjmu časem se přidá *apostolské wyznánj wjry*, tento neystručněgšj a neyzdařilegšj přehled všeho toho, co o neyswětěgšj Trogici a zwláště o spasenj Kristowě nám powědomo. Ano vše to tré tu negen na začátku swého přjhdného mjsta nagde, ale může tak, gako nadzmjněná doxologie, částěgi i u prostřed, i na konci všech částek každodennjho poswátného úkolu umjstěno býti. A gako na začátku každé té části co hlawnj thema a co východiště následugjej pobožnosti se klade modlitba, gjžto se člowěčenstwo od Krista naučilo, tak ku konci slušně se položj, co ohnisko, kamby se všecka wraucnost předešlého modlenj srážela, modlitba ta, které se pokolenj od Ducha swatého naučilo, t. g. *modlitba cjrkewnj*, gjž se na ten den cjrkew také u mše swaté modlj. — Ko-

nečně pak, poněwadž w pokolennj modlitbě člowě-
 čenstwo také se všemi swatými obcuge, musj se,
 alespoň u některých částj každodennjho úkolu, při-
 dati také pozdrawenj a wzywánj těchto weškerých
 oslawených služebnjků Božjeh, anebo zegména úcta
 a modlitba takových swatých, kteřj dle swé dů-
 stognosti gákoby všecky ostatnj zastupugj, ku př.
 ku královně nebeské *Marii Panně*, ke knjžatům
 mezi apoštoly a swatými, sw. *Petru a Pawlu*, k wy-
 woleným *patronům* našj vlasti, diécesj neb osady;
 což se owšem nestane na slawnosti Páně, aneb na
 slawnosti wjtězných swatých, poněwadž Kristus a
 tito ostatnj swaté giž dostatečně zastupugj. — To
 gsau podrobné a neymenšj djly, z kterých musegj
 býti všecky wětšj části každodennjho poswátneho
 úkolu složený. Mezi těmi ostáwagj owšem (mimo
 čtenj) žalmy hlawnjm obsahem a takměř gádrem
 každé oné wětšj části. Powstáwá giž otázka: kolik
 těch žalmů na každau část přigde? gaké-hy se měly
 pokaždé vybrati? Z ohledu počtu dá se bez těž-
 kosti uhodnauti, že gich cjrkw, pokud možná, wšu-
 de *po třech* aneb *po pěti* klásti bude, poněwadž ona
 při swé welké účtě k neyswětěgšj Trogici Božj, a
 k pěti ranám Krista Pána, (ke způsobu, kterým
 lidské spasenj zgednáno,) neyraděgi této mjry při u-
 stanowenj poswátných čjsel w počtu užjwá. Co pak
 se týče gakosti žalmů, třeba připomenauti, že gsau
 wesměs dwogjho druhu: gedni se wztahugj na djlo
 Kristowo, kterým lidské spasenj zgednáno, a gedni
 na naše vlastnj přičiněnj, kterým musjme Kristem

zgednané spasenj zjskati. Pro některé části každodennjho poswátného úkolu se musej tedy obrati tyto, a pro gednu neb druhau onyno. A tak budau wšecky části, z kterých se každé swaté oflicium skládá, též *dwogjho druhu*. Některé z nich budau se wzťahowati k *osobnjmu přičiněnj*, gakým spasenj Kristowo zjskati třeba; a gedna neb druhá se bude wzťahowati k *djlu Kristowu* a k welikým geho skutkům, kterými kdy spasenj lidské způsobeno, a které se práwě na ten den nebo na ten čas slawj. Ony budau četnějšj, gako i naše přičiněnj gest pro nás pracnějšj; tato ale bude wýtečnějšj, gako i djlo Kristowo gest nad wšecko naše přičiněnj daleko důležitějšj. Ony snad budau wšecky dennj časy naplňowati, gako naše přičiněnj má celý den našeho wezdegšjho žiwota zaujmati; tauto snad se hned čas předdennj zaswětj a poswátný úkol každodenně se započne, gako působenj Kristowo wšecku naši spasitelnau práci předcházeti musj. Ony — *dennj části* — budau obsahowati (mimo giné, rozdjlům dennjho času přiměřené modlenj,) takowé žalmy, které naše dlužné přičiněnj, naši každodennj a dožiwotnj powinnost na mysl přiwděgj, kde gest řeč o putowánj po Božjch cestách, o obcowánj w Božjch sprawedlnostech, o bedliwém patřenj k Božjmu zákonu, o stálém hledánj Božjho spasenj, Božjho milosrdenstwj, Božj pomoci a wěčného žiwota; tato — *giltnj část* — bude obsahowati takowé žalmy a čtenj, kde gest řeč o předmětu práwě připadgcej slawnosti, t. g. o tom, co buď w žiwotě

Kristowě důležitěho se událo, anebo co on w životě swatých welikého wykonal. Ony budau na každý den stegně, gako i naše dožiwotnj powinnost gest po wšecky dni stegná; *) tato bude na rozličné časy a dni wždy giná, gako i slawnosti Páně a swatých připadagj na každý den a čas giné. Ony budau wšedněgšj a kratšj; tato bude slawněgšj, a podlé slawnosti swého předmětu také obšjrněgšj, tak že trognásobný počet gegj žalmů a čtenj nazwjce geště gednau se ztrognásobnj, — že se k nj na konci, ke cti welebného Spasitele, snad geště zwláštňj pětižalmowý chwalozpěw připogj, kde giž dovršené swaté roznjeenj gakoby horauejm plamenem se obgewuge, — ano že se gegj hlawnj smysl we wšech dennjch částkách, alespoň w gegich předzpěwech, krátkých čtenjch, **) a w připogených odpovědech ozywati bude, — až se konečně část wečernj na

*) Tak se owšem stane, že se některé částky a modlitby w našj pokolennj pobožnosti welmi často opakowati budau. A wšak to práwě se musj pokládati za gegj welikau přednost. Ono opakowánj totiž gest powaze lidského srdce a nábožné mysli spjše přiměřené než odporné. Nebo gako horliwé milownjky pozemských statků a osob neomrzj a neunawj časté wzpomínánj na oblíbený předmět, alebrž welkau rozkoš gim působj a wždy wjce a wjce ge po něm roztauj: tak i nás neomrzj a neunawj časté wzpomínánj na nebeské osoby a dary, nýbrž weliké potěšenj a znamenitý prospěch nám způsobj, ač postaráme-li se diwj o to, abychom byli také skutečně oněch nebeských osob a statků horliwj milownjci.

**) Prosaické čtenj, co zpráva a wýklad o působenj Kristowě, může swého řádného mjsta nalezati gen w gitiňj části, která se vlastně k skutkům Kristowým wztahuge; w následngjch částech může gen w zkrácené formě, poněwadž gen co ohlas gitiňjho slawenj, přicházeti.

gegj auplrau ozwěnu proměnj, a též wýhradně k slawnosti téhož dne neb času se wztahowati anebo předzwěnu budaucj slawnosti předstawowati bude. *) — A wšak budau také gitřnj části mezi sebau rozdjlné. Nebo gako gsau slawnosti dwogj, tak musěj býti i *gitřnj části dwogjho druhu*. Gsau totiž slawnosti, které magj za předmět wětšj doby a oddjly z žiwota Kristowa, které též po delšj čas trwagj, a které dohromady wšecky časy celého roku naplňugj. **) A gsau zase slawnosti, kterým slaužj za předmět některé zwláštnj a wýtečné udalosti z žiwota a působenj Kristowa, které gen na gisté časy w roce připadagj, a gak to přirozenost wěci s sebau přinášj, déle, než geděn den nebo týden netrwagj. ***) Proto také budau gedny gitřnj části,

*) Neyposledněgšj část, gakožto doplněk wšech ostatnjch, bude moci sotwa giné modlenj obsahowati, než gakowé gest na skončenj dennjho času a dennjho poswátneho úkolu přjslušné, k. p. prosby o Božj pomoc proti wšelikému nebezpečj, nabjzenj k opatrnosti proti wšelikému pokušenj, kagcj se rozpomjnánj na spáchané poklésky, libowánj-si w pokogi a mjru Kristem nabytém, powzbuzowánj pewně w něho důwěry atd.

**) Tak se časem adventnjm slawj dlouhé očekáwánj přjchodu Kristowa, — časem powánočnjm geho na swěčě se zgewenj a saukromný ta žiwot, — časem předwelkonočnjm geho weřegný a swatý žiwot, — časem powelkonočnjm geho, co slawně wzkrjšeného, na zemi přebýwánj, — a časem swatodušnjm geho na nebi přebýwánj a za nás orodowánj.

***) Takowými slawnostmi gsau, negen wánoce, welikonoč, letnice a giné tak zwané slawnosti Páně, ale i slawnosti swatých, kterými se sice těchže welké zásluhy připomnagj, a wšak i weliká zásluha a weliké djlo Kristowo se slawj, které on na oněch, gak za gegich žiwobyťj, tak obzwláštně při gegich wystaupenj z wездеgšjho žiwota byl wykonal.

které se na ony delšj doby z žiwota Kristowa wzta-
hugj, které na wšecky dni w roce pohotowě býti a
celý ejrkewnj rok naplňowati musegj, — které ne-
budau záležeti ze žalmů dle gakosti a počtu wy-
braných, (protože se ke všem těm časům přjhodně
wybrati nedagj,) nýbrž ze žalmů w půwodnjm po-
řádku na sebe následugjejch a w takowém počtu
nakupených, aby se s nimi se všemi na gistý čas,
k. p. na celý týden, wystačilo, — které ale owšem
budau záležeti ze swého přiměřeného trogjho čtenj,
poněwadž to se na wšecky časy přjhodně wybrati a
tudy i dle počtu přjslušně určití dá. *) A pak bu-
dau gitřnj části, které se wztauhgj na zwláštňj wý-
tečné udalosti z žiwota a působenj Kristowa, které
budau připadati gen na gisté dni neb oktáwy w
roce, — které budau záležeti ze swého přiměře-
ného trogjho aneb dewatera čtenj, ale i ze swých,
dle gakosti a počtu určitých žalmů: totiž třj neb
dewjti, gak to důležitost slawnosti žádati bude. Bu-
dau tedy gedny gitřnj části, které gsau *powsěchného*
žiwota Kristowa powsěchným a wšednjm slawenj; a

*) Tak se hodj na čas adwentnj čtenj z některého proroka,
který o budancjm přjšťj Páně wýtečněgšj zpráwy podává; na čas
powánočnj se hodj čtenj z některého nowozákonnjho spisowatele,
který o tělesném se zgewenj Páně zwláštňj swědectwj wydává; na
čas postnj se hodj zpráwy ze starého zákona o půwodu a pokroku
lidské zkázy a bjdy, t. g. zpráwy o potřebě Kristowa zadostučiněnj
a spasenj; na čas powelikonočnj se hodj opět nowozákonnj swědec-
twj o slawném ŗzkřjšenj Páně, a na čas po letnicch, kde giž žádný
přjběh ze spasenj Páně tak tuze do očj nebjge, mohly se ostatek
starého zákona dočjsťi, který se až do welikonoce nedočeti.

budau giné, které gsau *zvláštnjch a wytečnjch udalostj z žiwota a působenj Kristowa zvláštnjm a gako by swátečnjm slawenj*, — kterýmžto poslednjm, gakožto wytečnějšjm musegj onyno pokaždé swého mjsta, buď na cele, aneb z wětšjho djlu postaupiti. — Konečně musegj se gitřnj části — ano, pokud se tyto i w ostatnjch částech ozywajj, musegj se celodennj poswátné úkoly od sebe wespolek ljsiti geště w giném ohledu a způsobu. Ony musegj na sebe wzjti ginau powahu o *slawnostech wětšjch a časoch radostnjch*, a opět ginau o *slawnostech menšjch a časoch kagicjch*. Tam se k. p. předzpěwy budau přednáseti vždy celé; tu někdy se gen napowj. Tam, (gako w neděli a gindy) obyčejný počet žalmu a čtenj se zmnožj; tu gich nadobyčejný počet opět se zmjrnj, — ačkoliw za času neywyššj radosti, která gako každé vysoké nadšenj gen krátký výraz připauštj, (k. p. za času welikonočnjho,) celá modlitba též se zkrátiti musj. Tam musj zawznjwati častěgi weselé „*Alleluja*“; tu na geho mjsto nastaupj skrausené „*Confiteor. Kyrie eleison*“ a giné kagicj prosby. — Z takowých asi wětšjch a menšjch částj a takowým asi způsobem musj býti naše pokolennj modlitba sestawena. — Ona se nám w tom ohledu zgewuge co poswátné hodiny, které wšeliké wětšj i menšj časowé oddjly celému swětu přewážnjm způsobem zwěstujj, — co hodiny, kde mjsto gedaozwučného bitj, rozmanité a přeutěšené melodie, brzo wesele brzo smutně, zawznjwajj, a weškeré člowěčenstwo ku kagjenosti, nábožnosti a

sprawedlnosti mocně budj, aneb raděgi geho žiwau kagjenost, nábožnost a sprawedlnost důstogně a dogjmawě ohlašugj.

Takowá gest tedy všestranuá powaha pokolennj modlitby. Ona se totiž musj na Krista, na neyswětěgšj Trogici, na wšecky swaté a wěrné služebnjky Božj wztahowati, ona se musj w pokolenj po wšecky časy odbywati; ona gest zegměna swatau powinnostj kněžj; ona ostává nieměně pobožnostj pokolennj, a co takowá se i w swé zewnitřnj formě musj gewiti; a ona musj způsobem práwě wypsanyým býti sestawena.

Tu giž gest dosti na gewě, že takowé modlitby skutečně w člowěčenstwu stáwá, a že gj gsau naše *swaté hodinky*. Nebo i gegich předmětem gest Kristus, neyswětěgšj Trogice a swatj a wěrnj služebnjci Božj; i ony se bez přestánj a po wšecky wěky w člowěčenstwu odbywagj; i ony gsau zvláštnj powinnostj kněžj; i ony proto se předce nepokládagj za modlitbu saukromnau gednotliwých kněžj, ale slugj a gsau pobožnostj cjrkewnj, pobožnostj na cjrkew poswěceného pokolenj; i ony we swé zewnitřnj formě co pokolennj modlitba se twářj; i ony gsau wyše wypsanyým způsobem sestaweny; — slowem ony magj weškeru powahu oné pokolennj modlitby do sebe, o které gsme prwé řeč učinili.

Tu giž také gest na gewě: že swaté hodinky negsau snad gen ljbowlným ustanowenjm, genžby w cjrkwí snad maně a náhodau bylo powstalo a na

zákon se powýšilo; ale že gsau čłowěčenstwu, pro geho přirozenau powahu a pro geho přirozený poměr ku Kristu, na neyweyš přiměřeny a potřebny; že gsau w čłowěčenstwu zgewem, genž se docela na lidské podstatě zakládá a z nj samoděk a nutně vyplýwá, — gináče-li tomu tak gest, gak gsme wýše dokázali: že čłowěčenstwo gest skutečnau gednostj, skutečným organismem se zvláštnjm celostnjm žiwotem; že Kristus na celý tento organism důležitě působj; a že musj na to působenj zas celý onen organism odpůsobiti dwogjm celožiwoťnjm děgem, gednau weřegnými posty, slawnostmi a swátostj přigjmánjm, a pak pokolenj modlitbau, o které gsme práwě widěli, že gj gsau swaté hodinky, —

Tu spolu na gowě gest: čjm vlastně swaté hodinky gsau, čili gaký gest gegich w pokolenj wýznam? — gak a proč ony se w pokolenj zgewugj? — nač gich tu třeba? — gak práwě kněžstwo k tomu přicházj, že ony gsau geho zvláštnj powinnostj? — zdali ono musj tuto powinnost přjsně dle předsaného způsobu odbýwati, anebo zdali gi smj také ginau pobožnostj nahraditi? — zdaliby bylo takowé náhrady třeba. — Na wšecky tyto otázky naše hořegšj řeč tak zřegmě a zřetelně odpowjdá, žebychom na ně wjce odpowjdati nepotřebowali, kdybychom toliko zřetelnosti šetřili. Odpowjme však přede na každau z nich zkrátka, poněwadž nám tak učiniti gegich důležitost welj. Owšemž že naše odpowjdánj nebude než nazwjce giž hoto-

wých odpowědj z horegška na pozděgšj mjsto pře-
nášenj.

Předně tedy: Co pak vlastně swaté hodinky w
člowěčenstwu gsau? Gaký pak gest tu gegich prawýj
wýznam? — Ony gsau: druhý celostnj děg w žiwotě
člowěčenstwa, gegž toto weliké ústrogj slrže kněze, co
přjstlušný k tomu orgán, odbýwá, — gjmžto na půso-
benj Kristowo a ostatnjch nebešťanů řádně odpůsobj,
— a gjmž prawj odpůsobcej děg swých weřegných po-
stů, swátků a swátostj přjgmánj náležitě obgewuge a
ožiwuge. Ony gsau tedy modlitbau pokolenj, čili
modlitbau celého člowěčenstwa. Ony gsau — at
totěž gináč djme — modlitbau cjrkewnj, čili modlit-
bau swaté cjrkwě, která nic giného nenj, než lid-
ské pokolenj, pokud tu Kristus přebýwá a swé spa-
senj působj. Ony tedy gsau i modlitbau, w cjrkwí
od Ducha swatého zřjzenau, gešto tu zákonnau plat-
nost magj, a w cjrkwí všeecken zákonně uwedený
žiwot od Ducha swatého pocházj. Ony gsau mod-
litbau zástupnj, kterau knězi za celé pokolenj, co
geho přirozenj zástupci, odbýwagj. Ony gsau mezi
giným také těchto za ostatnj člowěčenstwo stálým
orodovánjm, poněwadž tito, když Boha a ostatnj
nebešťany mjsto ostatnjho pokolenj o pomoc wzy-
wagj, za ně tjm samým orodugj. Ony gsau řádným
obcowánjm člowěčenstwa s Kristem, Bohem a všemi
nebešťany, kdežto ono gim za gegich blahoděgné pů-
sobenj slušně děkuge a gegich pomoc na nich
platně wymáhá. Ony gsau řádnau pokolenj úctau
a řádným pokolenjm wzywánjm všech nebešta-

ná. *) Ony gsau přede všjm nutným výrazem a potřebným podnětem pokolennj tauhy po Kristu a geho pomoci, pokolennj radosti z Krista a z geho spasenj, pokolennj ochotnosti ku Kristu a geho darům. Ony gsau přjslušnými prosbami k veřejným postům, přjslušnou chvalořečj k veřejným slavnostem, přjslušným djkůčiněnjm k veřejnému přjgmnánj a stálému požjwánj swátostnjch milostj. Ony gsau hlasitým plesem, kterým člowěčenstwo Krista za nabytý žiwot wděčně weleběj, a hlasitým vzdychánjnm, kterým ono na Kristu tentýž žiwot geště w hogněgsj mjře platně vymáhá. Ten gest prawý wýznam swatých hodinek w člowěčenstwu.

Přicházjme k otázce: *gak a proč se swaté hodinky w člowěčenstwu zgerugj? proč a gak k nim člowěčenstwo přicházj?* Ono k nim přicházj tak a proto, proč a gak přicházj gakýkoliw orgánism k některému swému podstatnjmu děgi, který geho celostnj žiwot skládati pomáhá: ono k nim přicházj, protože ony gsau skutečně podstatnjm děgem w geho

*) Žehy tento byl prawý wýznam swatých hodinek, dosvědčuje, mimo jiné, také modlitba od papeže Lwa X. ku konci této pobožnosti předepsaná. Má-li totiž tato modlitba býti tjm, k čemu gi gegj půwodce ustanowuge, má-li býti všeho toho, co se tam dobře neodbylo, naprawenjm, musj také býti krátkým opakowánjm všeho toho, co se tam odbyti mělo, musj býti celé předešlé pobožnosti stručným obsahem. Ona pak ge uctau neysw. Trojice, Krista a swatých od celého pokolenj gim wzdáwanau: (*Sacrosanctae et individuae Trinitati etc. ab omni creatura*), a ona gest gegich pomoci pro celé člowěčenstwo wzywánjm (*nobisque remissio omnium peccatorum per infinita secula seculorum*.) Bude tedy celá pobožnost swatých hodinek pokolennj uctau a pokolennjm wzywánjm wsech nebešťanů.

celostnjm čili pokolennjm žiwotě; — ono k nim přicházj, protože Kristus swým spasenjm na weške-ro ústrogj člowěčenstwa působj, a ono odpůsobiti musj weřegujmí posty, slawnostmi a swátostj přigjmánjm, a protože toto odpůsobenj si musj oswědomiti a oslawowati tjmto modlenjm. Powažme, že odenkrát, co oněch sedmkrát sedm welikých obratů w našj slunečnj saustawě, oněch 49 slunečnjch roků, po vypuzenj Adama z ráge minulo, a co w padesátém takowém roce Kristus na swět přišel — že odenkráté nastalo, a dosawáde trwá *pravé milostivé léto*, kde přebýwagjej mezi námi Spasitel nás z předešlého otroctwj hřjehu a wšeliké bjdy a potupy oswobozuge, wšecku náš předešlý dluh zaprawuge, nás w předešlé dědictwj swatého Ducha, této duchownj a wěčné sláwy, gako i tělesné nesmrtnosti a neporušitelnosti uwádj, kde on wšecky nátisky tohoto žiwota udělenjm nám swého pokoge ulehčuge a tak wšednj klopotu a hřmot wezdegšjho žiwota opravdu we swátečnj ticho a blaho přeměňuge; gak pak w tomto milostiwém létě nebude člowěčenstwo swému půwodci wěčné slawnosti slawiti, a geho dnem i nocj radostnjmí a wděčnjmí posty, na oswědčenj swé předešlé zawiněné bjdy, w prsa se bjti, a swé „*Confiteor*“ mu odrjkwáwati? Powažme, že Kristus od toho času w člowěčenstwu blahoděgnau obět swé poslušnosti wykonáwá, že tu takměř neustále na křjži puř, aby nám smilowánj nebeského otce a wšeliké geho dary zjskal; gak pak nebude člowěčenstwo — anoť gest tak dobře,

gako neyblahoslawenějšj panna Maria, geho matkau, tak dobře, gako swatý Jan, geho miláčkem, tak dobře, gako Mařj Magdaléna, od něho na milost přigatau hřjšniej — gak pak nebude pod geho křjžem státi, swé kagjej a autrpné slzy plakati, a hlasitě úpěti a lkáti? gak pak ono — gsaue tak dobře, gako tam na geho prawici puěgjej lotr, aučastujkem geho trpkého osudu — k němu se neqbrátj s wrauej probau: „*Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého.*“ Powažme, že člowěčenstwa gest skutečně matkau a rodičkau Páně, gežto swého syna negen w oné přetruchliwé době widj, alebrž si ho, swého syna a rozence, také s radostnějšjmi city připomjuá a sebe co požehnanau geho mateř s welikým plésánjm powažuge; gak pak ono nebude u radostném plesu zpjwati swé: „*Magnificat anima mea Dominum?*“ Powažme, že ono tohoto nebeského na zemi zrozence se všemi nebeskými dary w rukau držj a gako šedý Simeou stále na loktech chowá; gak pak ono nebude stále zpjwati: „*Nunc dimittis sercum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace.*“ Powažme, že gemu neustále se synowé zrozugj, kteřj předcházegj twář Páně, aby geho spasenj negen zwěstowali, ale giž hotowé i rozdávali; gak pak ono nebude s knězem Zachariášem zpjwati swé: „*Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit et fecit redemptionem plebis suae?*“ Powažme, že k němu, gako někdy do Šalomaunowa chrámu, w Kristu plnost Božj sláwy widitelně sestau-pila, a wěčně u něho přebýwá; gak pak ono nebude

zpřijwati swé: „*Quoniam bonus, quoniam in saecula misericordia ejus?*“*) Powážme, že se k němu s Kristem troggediný Bůh, všickni swatj a angelé, slowem celé nebe snižuge a k obcowánj nachyluge; gak pak ono nebude chtjti s těmi nebeskými hosty obcowati, a nebude mjtí pro Boha swůg „*Otče náš!*“ — pro nebes králownu swůg „*Zdráwas*“ — pro ostatnj swaté giné pozdrawenj, pro angele swé: „*Te Deum laudamus,*“ swé: „*Benedicite omnia opera Domini Domino,*“ a giné zpěwy, gimížby k gegich wěčnému: „*Sanctus, Sanctus, Sanctus,*“ sauhlasně přizwukowalo? Tuby se bylo skutečně čemu diwiti, aby takowému přizwukowánj a řádnému s nebeštany obcowánj člowěčenstwo Duch swatý byl nenaučil, kdyby ze swé sjly k tomuto nebeskému uměnj dostatečné nebylo. Powážme, že se mu Kristus po swém z mrtwých wstánj neustále zgewuge, ano gemu swau sláwu a nesmrtelnost sděluge, že ge takorķa do swých swatých ran sahati necháwá, aby odtud negen přeswědčenj a geho žiwotě, ale téhož žiwota samo nabylo a přigalo; gak pak ono nebude zpřijwati stále swé weselé „*Alleluja!*“ gak pak ono nebude před Kristem uctiwě na kolena padati a z plného srdce k němu wolati: „*Můg Pane a můg Bože!*“ Powážme, že u něho Kristus pořáde se swým zgednaným spasenjm přebýwá, že s njm skrze wšcecka stoletj až na konec časů kráče, swé přewzácné dary všem wěkům rozdáwage, že s njm, co weliký wjtěz

*) II. Paralipom. 7. srowney žalm 117.

se swým oswobozeným národem, u prostřed nesčíslných spolubogownjků, k nebeskému Jerusálému slavně a wjtězně táhne, aby tu se všemi, genž se geho přehognau a přeskwostnau kořjstj byli opatřili, u blaženém plesu wěčně přebýwal; gak pak ono nebude bez přestánj wolati swé: „*Hosanna!*“ gak pak ono si nebude wšeliké geho skutky, a skutky ostatnjch wjtězů radostně a wděčně připomjnati? gak pak ono si nebude w nabyté kořisti libowati? Tu zagisté platj prawdiwé slovo Páně: „*Kdyby ono nemluwilo, muselo by mluwiti kamenj.*“

Dále se potkáváme s otázkau: *sdali pak člověčenstwu toto geho „Hosanna“ také něco prospjwá? čili nač a proč gest mu swatých hodiněk třeba?* Gest mu gich třeba práwě na to a proto, nač a proč gest gakémukoliw ústrogj potřeba některého geho celožiwtijnjo děge; gest mu gich třeba, poněwadž gsau opravdu podstatnjm děgem, který w geho celostnj žiwot důležitě zasahá a geg w pořádku zachowává. Gest mu gich třeba, protože gest mu weliká potřeba působenj Kristowa, protože toto nemá mjsta bez pokolennj po něm tauhy, z něho radosti a k němu ochotnosti, a protože tato tauha, radost a ochotnost brzo wyhyne, gestliže se pobožnostj swatých hodiněk náležitě neožiwuge; — gest mu gich třeba, protože gsau hlasitým plesem Kristowa spasenj a hlasitým vzdychánjm po Kristowě pomoci, na gehožto mjsto, gestliže kdy umlkne, tudjž nechť a ošklivost ku Kristowým darům nastau-pj, a wsemu blahodegnému působenj Kristowu konec

učinj, a welikému nepořádku a zmatku, weliké bjdě a strasti přjstupu do pokolennjho žiwota otewře. Wezměme mu gen tento výraz a podnět geho pokolennj po Kristu tauhy, geho z Krista radosti a k geho darům ochotnosti; a ona tauha, radost a ochotnost za krátka zmizj a giným žádostem a snahám mjsta postaupj. Wezměme mu gen pobožnost swatých hodinek; a geho weřegné posty, slawnosti a swátostnj s Kristem obcowánj obrátj se brzo w prázdny a neplatný mechanism; ano geho posty se obrátj w nestřjdmost a w howěnj všeliké tělesnosti, při kterém se nikomu Kristowa spasenj nezachce; geho poswátné slawnosti obrátj se we swětské weselj a heyřenj, které nábožné radosti z průčelj odporuje; a geho swátostnj obcowánj s Kristem obrátj se w obcowánj s ginakými společnjky, w přizýwánj pekelných mocnostj, klenj a giné bezbožné počjnánj; — slowem geho přjslušné odpūsobenj, kterýmby na Kristowo působenj odpowjdati mělo, obrátj se w nepřátelské protipūsobenj čili we zřegmé Kristu odporowánj. Wezměme mu gen toto geho „*Hosanna*“; a ono se proměnj za krátký čas w záwistiwé Fariseistwo, a bude negináče, než oni stařj ošemetnjej a aukladnjej Páně, žádati, aby všecká úcta a chwála Kristowa na zemi umlkla. Wezměme mu gen toto geho vzdychánj k ukřižowanému Spasiteli: „*Páne, rozpomeň se na mne, když přijdeš do králowstwj swěcho*“; a ono se proměnj w rauhawého lotra, a bude negináče, než onen bjdnjk na lewici ukřižowaného Krista, všelikau hanu a gyzliwý posměch

na swého Spasitele chrliti. Wezměme mu gen toto
geho radostné přizwukowánj k chwalozpěwu nebe-
ských angelů; a ono se s pokušitelem dáblem
bude o to pokoušeti, aby djlo Kristowo na zemi
zmařilo. Wezměme mu gen toto weselé opěwo-
wánj wěčného milostiwého léta; a ono bude chtjti,
gako někdy Nazaretčané, gehu půwodce a zwěsto-
watele — ač kdyby možná bylo — násiljm zahla-
diti; a na každý způsob tolik swau bezbožnostj
dowede, že se Kristus musj od něho se swým spa-
senjm odebrati. Wezměme mu gen toto gehu netiwé
před Kristem klekánj a Kristowa božstw a swr-
chowanáho důstogenstw wyznáwánj; a ono se za
krátka proměnj w odbugného Antikrista, genž Kri-
sta s oltářů swrhnuw, sám se na ně postavj a
řekne: „Gá Bůh, gá swůg swrchowaný Pán, gásám
swůg Spasitel.“ Wezměme mu gen tuto gehu po-
božnost, a způsobme, aby ono přestalo býti „chrá-
mem Páně“ a „domem modlitby;“ a ono se nám za-
gisté proměnj w „peleš lotrowskau,“ kde nebude
žádného zřenj k Bohu a práwu, k počestnosti a k
vyššjm potřebám duchownjm, kde se wšecka snaha
bude wzťahowati k pozemským statkům a rozkošjm,
kde bude podwod, auskok, násilj, ukrutenstw a
wšeliká hnusnost a podlost gakoby žiwlem, w němž
se wčregný žiwot pohybowati a od strasti k strasti
kráčetj musj. Nebo takowá gest powaha čłowěčen-
stwa, a takowý gehu poměr ku Kristu, že se musj
buď pro Krista aneb proti Kristu rozhodnauti; o
něm platj prawdiwé slovo, gež také o nikom giném,

nežli o něm, bylo proneseno: „*Kdo není pro mne, ten gest proti mne.*“ Gest tedy swatých hodinck lidskému pokolenj na neyweyš potřebj; ony gsau s geho blahem a s geho záhubau w neyužšjm spogenj; — o čemž pochybowati nebude třeba a možná ani tenkrát, byť bychom wideli, že na některých mjstech, kde se swaté hodinky dle předeepsaného způsobu neodbywaj, geště welká účta ku Kristu panuge, že tu geho spasitelné působenj geště má swüg průchod, že tu geště všeliký řád wládne; nebo to zagisté gest pozdnj aučinek před časy tu konané oné pobožnosti, anebo gest to aučinek toho, že se tu swaté hodinky dosawáde ginau pobožnostj, — ač dosti nedostatečně a nebezpečně — nahražuj.

Magj-li ale swaté hodinky tu důležitost pro celé pokolenj, *gak pak zrowna my kněžj k tomu přicházjme, že gest gegich odbýwánj náš zvláštnj powinnostj? a gak pak může celému pokolenj býti na prospěch aneb na škodu, když my tuto powinnost plnjme anebo neplnjme?* My přicházjme k té zvláštnj powinnosti tak a proto, gak a proč k. p. přicházj u lidského těla ucho k slyšenj, oko k widěnj, pljee k oddychánj; my přicházjme k nj proto, poněwadž gsme u welikého těla lidského pokolenj skutečným orgánem k odbýwánj onoho poswátneho celožiwotnjho děge. My přicházjme k této zvláštnj powinnosti, protože na nás, gakožto kněze a posly Kristowy, skrze které on swé dary člowěčenstwu posjlá, neydrjwe přjslušj, abychom gemu wděčnost a

giné city celého člowěčenstwa wyřizowali; my přicházjme k té powinnosti, protože, co umělj wykladači a ocenitelowé Kristowa spasenj, budeme také geho neyhorliwěgšj welebitelowé a wymahatelowé; my přicházjme k té powinnosti, poněwadž co zplnomocněnj náměstnjci Kristowi, skrze které on w pokolenj přjslušné odpůsobenj na swé působenj zřizuge, neypřjhodněgi budeme onoho odpůsobenj stálj owědomitelowé, oslowowatelowé, a podněcowatelowé; — slowem my přicházjme k té powinnosti, protože gsme w té přjčině přirozenj zástupci celého člowěčenstwa. — A nenj žádné pochybnosti, že také celé člowěčeustwo má z toho swůg užitek, když my náležitě onu powinnost plnjme. Nebo nenj-li katolický článek wjry o obcowánj swatých klamem a lžj, musj Bůh naši pobožnost přičjsti celému pokolenj a naše orodowánj za ostatnj člowěčenstwo milerád wyslýchatj, zwláště anot celé pokolenj může gen skrze nás, swé zástupce onu pobožnost konati. A mimo to negsme-li my kněžj z ostatnj společnosti lidské docela wylaučeni, tedy musj swatými hodinkami žiwená nábožnost při každodennjm obcowánj i na ostatnj člowěčenstwo přecházeti; wždyť pak pauhý pohled na kněze, na gehožto zewnitřnj podobu stálé modlenj rovně tak důstogný wýraz wyléwá, gako geho mysl neljčenau pobožnostj naplňuje, musj každého k pobožnosti powzbuditi; gak pak teprw když za času nedělnjho četné zástupy okolo těchto wěčných modlitelů s dychtiwostj se shromáždj, aby od nich slowa pobožnosti slyšely — gak pak tenkrát teprw kazatelowa

lásky ku Kristu, Bohu a swatým, bywši po celý týden horliwě žiwena, co plamenný praud srdce všech posluchačů neuchwátj, a k nebi, tomuto wěčnému bydlísti kazatelowy mysli, nepowznese? — Ano, náležitě-li my dotčenau modlitbu za celé pokolenj odbýwáme, tedy lze gest očekáwati, že mu wětšj prospěch z toho pogde, než kdyby ono samo we swé weškerosti gi odbýwalo. Nebo gisté gest, že Bůh modlitbu, s wětšj wraucnostj a swětějšj myslj přednešenau, též raděgi wyslýchá; a kdo pakby mohl s takowau wraucnostj o nebeské dary Boha žádati, gako my, genž gegich cenu dokonale známe, a genž wšecken swůg žiwot službě těchto darů wěnujeme? a kdo pak by mohl swětějšjch rukau k nebi pozdwihowati, než my, gichžto weškeren auřad a weškero zaměstknánj gest swatoswaté? a gak pakby mohlo této wýtečné wraucnosti a swatosti w pokolenj býti, kdyby člověčenstwo modlenj a wšecko poswátné konánj co zvláštj a wýhradnj auřad na nás newzložilo a ostatnj práce nás nezhawilo? Gako tedy Bůh modlitbu přehorliwého a přeswatého Mogžjše raděgi wyslýchal, než kdyby byl weškeren Israel swých nečistých rukau a swých wrtkawých myslj k nebi pozdwihowal; tak též naše modlenj swatých hrodek negen může, ale i má býti člověčenstwu platnějšj, než kdyby ono samo we swé weškerosti gich odbýwalo; a gako w lidském těle gakýkoliw žiwotnj deg zdárněgi a pro celek prospěšněgi od zvláštjch orgánů se wykonáwá, než kdyby celé ústrogj gjm bylo

zaměstknáno: tak negen možné, ale i přirozené gest, aby onen poswátný děg w žiwotě celopokolennjho ústrogj od nás, co swého přjslušného orgánu, též zdárněgi a proto i pro celé člowěčenstwo prospěšněgi se odbywal. — Nezapomjuejme tedy nikdy, že gsme — negen kněžj, skrze které Kristus swé spasenj člowěčenstwu podává — negen poswátnj w lidstwu wládaři, skrze které on weřegný žiwot pro swé spasitelné působenj přjhodně zřizuge — negen nčitelowé, skrze které on lidské mysle k onomu spasenj obraej a nachyluge — ale že gsme tjm samým, negináče, než-li on sám byl na zemi a gest posawáde na nebi, také řádnj modlitelowé a orodownjci lidského pokolenj, že gsme aučastnjej také gehu orodownického auřadu na prawici Božj, práwě proto, poněwadž gsme učedlnjej gehu auřadu kněžského, a že bywše poswěceni na tento auřad Kristůw, giž gsme spolu byli poswěceni na onen druhý, gehožto powinnost tedy tak málo se dá od nás odegmanti, gako se nedá swátost kněžského pomazánj u nás wyhladiti. — A kdykoliw s tauto modlitbau před twář Páně přistupugeme, nemysleme, že gi gen za sebe wykonáwáme; ale wizme, že w tom okamženj celé pokolenj před Bohem zastupugeme a předstawugeme, a že w gehu přjčině s Bohem gednáme, na gehu mjstě a na gehu prospěch se modljme, za ně powinnau čest Bohu vzdáwáme, a za ně powinnau přjmlawu Bohu přednášjme. — Nemysleme dále, že tauto modlitbau gen nepatrnau powinnost odbywáme, kterauby lze bylo, bez welké winy a škody

zameškati; alebrž wizme, že sotwa může kdy býti plněna důležitější povinnost, nežli tato, kde nesmírná váha celopokolenního dluhu na nás dolehá, kde se naše přičinění na celé člověčenstvo ve všj jeho rozsáhlosti prostornj i časowé wztahuje, kde do našj moci odewzdáno, gemu všeliké nebeské dary a božské požehnánj buď zgednati anebo nezgednati, před všelikými nehodami ge uchrániti anebo neuchrániti, kde ge swým modlenjm můžeme buď výše k nebi a jeho blahu powznesti, aneb nemodlenjm blíž k peklu a k jeho strastem uwfhnauti. — Proto také nemysleme, že tuto přeswatau povinnost staěj gen lecgaks odbýwati; alebrž na paměti choweyme, že gaká gest gegj důležitost, takowá se u nás pohledáwati bude pobožnost a wraucnost, a že právě proto, anť z celého pokolenj na nás gest přenešena, od nás, co swých zvláštnjch orgánů, chce býti se zvláštnj bedliwostj a dokonalostj wykonávána. — A konečně i toho nezapomjneyme, — máme-li býti dosti wyspělými orgány, abychom k řádnému odbýwánj tohoto wytečného děge w celopokolennjm žiwotě stačili — že potřebujeme zvláštnjho uzpůsobenj a bedliwé přjprawy, a že k této přjprawě dosti nenj, gen bezprostředně před modlenjm mysl od giných wěcj k Bohu obrátiti, a gen tu předepsanau modlitbu: „*Aperi Domine os meum*“ atd. wraucně se pomodliti; alebrž — jako u giných orgánů weškeren gegich žiwot gest ku kouánj gegich zábywů naskrze přjhodný — tak že u nás weškeren žiwot má býti k odbýwánj oné swaté powinnosti přjprawau, a

že weškera naše snaha w tomto žiwotě má býti k swatým hodinkám takměř příprawnj pobožnostj a gakoby dotěcnau modlitbau: *Aperi Domine os meum ad benedicendum nomen sanctum tuum*“ atd.

Dále se nám naskytuge otázka: *zdali bychom swatých hodiněk w předepsaném způsobu odbýwali museli?* aneb *zdali-by se také ginau pobožnostj nahraditi daly?* — Ony se nedagj ginau pobožnostj nahraditi, gako se nedá nahraditi nižádný podstatnj děg w celostnjm žiwotě gakéhokoliw organismu; ony se nedagj nahraditi, protože gsau skutečně w žiwotě pokolennjho ústrogj podstatnjm děgem, anť se tu we swé vlastiwé powaze nutně zgewil, a gehož gest tu předuležitá potřeba. Ony se nedagj nahraditi, protože gen ony gsau náležitým pokolennjm odpůsobenjm, kterým člowěčenstwo na spasitelné působenj Kristowo odpowjdati musj. Ony se nedagj nahraditi, protože gen ony gsau řádným obcowánjm s Kristem a ostatnjmi nebešťany, bez kterého člowěčenstwo býti nemůže. Ony se nedagj nahraditi, protože gen ony gsau pokolennj po Kristu tauhy, pokolennj z Krista radosti, pokolennj ku Kristu ochotnosti nutným výrazem a potřebným podnětem. Ony se nedagj nahraditi, protože gen ony gsau w člowěčenstwu tjm hlasitým plesem, kterým ono Krista za zgednané spasenj slušně welebj, a tjm hlasitým vzdychánjm, kterým ono na Kristu geho předuležitau pomoc wymáhati musj. Ony se nedagj nahraditi, protože gen ony gsau w člowěčenstwu zákonnj pobožnostj, kterau tu Kristus skrze Ducha

swatého, sobě na sprawedliwau poctu, a člowěčenstwu na weliký prospěch, zřjdl. Ony se nedagj nahraditi ani čtenjm swatého pjsma, ani čtenjm swatých otců, ani giným nábožným rozgjmánjm, protože toto vše — ač o sobě gest welmi wzácné a pro pokolenj welmi důležité, ač w sobě obsahuge takowé části, z kterých se swaté hodinky od přjslušné wlady a moci zřjdliti dagj ano musegj — předce nenj tjm, čjm gsau a býti magj swaté hodinky. Ony se nedagj nahraditi ničjm, protožeby každá náhrada byla prawé pokolennj úcty ku Kristu a ostatnjm nebesšanům ugmau, řádného pokolennjho s nimi obcowánj zrušenjm, protožeby byla skutečným Krista, Boha a swatých zneuctěnjm, z kterého by podle známého zákonu: „*bud pro mne, anebo proti mně,*“ samým časem tak gisté zřegmý odpor proti Kristu pošel, gako by na tento zřegmý odpor neomylně všeliký nepořádek a strastný zmatek u weřegném žiwotě následowal. Oprawdu kdoby mjsto swatých hodinek člowěčenstwu chtěl ginau pobožnost dáti, tenby zrowna tak zpozdlle a opowážliwě gednal, gako ten, genžby přirozené swětlo a teplo slunečnj na zemi chtěl nahraditi teplem a swětlem strogeným; nebo gedna gako druhá náhrada bylaby naskrze nepřirozená, gedna gako druhá na neyweyš nebezpečná, onano totiž prawě tak pro wyššj žiwot w pokolenj záhubná, gako tato pro nižšj žiwot na zemi škodliwá. A podobným způsobem by ten, kdo-by — swatých hodinek ostatnjmu člowěčenstwu necháwage — gen sobě chtěl ginau pobožnost mjsto

nich uložití, na neyweyš nepravě a neprozřetelně si počínal, poněwadž by tjm, anby se z toho, co všech ostatnjch gest swatoswatau powinnostj, wyzauwal, chtěl gako sebe z lidského pokolenj wylaučiti, a poněwadž by tjm, an by swau úctu ku Kristu, Bohu a Swatým raděgi oziwowal swým modlenjm zvláštnjm a vlastnjm, nežli modlitbau celopokolennj, chtěl-by poswátné sjmě swé pobožnosti gakoby od mohút-ného a wěčného praudu k nestálé bystřině přesaditi, domnjwage se, žeby tu pro ně hogněgšj a gístěgšj potrawy bylo.

Ze všech těchto otázek a z gegich odpověďj nabyli gsme toho přeswědčenj: že gest wýznam swatých hodiniek předústogný, že se s přirozenau nutnostj w čłowěčenstwu vyskytugj, že gest gich tu předůležitá potřeba, že gsau zvláště pro nás kněze swatoswatau powinnostj, že gich nahraženj gakaukoliw pobožnostj gest naprosto nemožné, a však i docela zbytečné. Kdybychom při takowém přeswědčenj předce dost chuti k gich odbýwánj neměli, tu-by owšem musela něgaká překážka w cestě státi, ale taby nemohla býti na straně swatých hodiniek, ale muselaby býti u nás — tak gako býwá w životě giných organismů nazwjce přjčina na orgánech, když se gegich zábywy řádně newykonáwagj. Takowau překážkau mohloby býti: buď žebychom pro podlé smeyšlenj a podlý život wůbec ke všemu modlenj nechut měli; — aneb žebychom při wšj dobré vůli a nábožné horliwosti, se nesrownáwali, gako wesměs s duchem cjrkwě, tak i zvláště s tjnto wý-

tworem cirkewnjho žiwota ; že bychom si k. p. wjce w abstraktujm rozgjmánj libowali, nežli w žiwém a osobujm obcowánj s Bohem, Kristem a swatými, w kteréžto obcowánj nás cirkew swatými hodinkami uwádj ; ano že bychom ani snad nepomyslili, aby takowého obcowánj bylo ; — aneb že bychom kněžskou službu Kristowu, ku které cirkew, gak we všem swém žiwotě, tak i w této pobožnosti, hlawnj žřetel obracj, náležitě neuznáwali, a s celau swau myslj snad w učenj Kristowě uwázli ; — že bychom cirkewnj posty, slawnosti a swátostj přigjmánj, gichžto gsau swaté hodinky řádným a potřebným ztlumočněním, za wěc nepatrnu a wedlegšj pokládali ; — že bychom, pro dotčené uwáznutj w obstraktuj prawdě Kristowě, ani k myslj nepřipauštěli, aby Kristus, co náš neywyššj kněz a našeho spasenj wěčný působitel, také wěčně a osobně w pokolenj přebýwal, a aby člowěčenstwo též wěčně a osobně s njm obcowati a zwláštnj pokolenj modlitbau geg ctjti a wzywati potřebowalo. Ty a podobné překážky, gestliže gich u nás stáwá, musj se napřed odstraniti, a pak teprw nadzmjnené přesvědčenj přjstupu k našj myslj nagde a k bedliwému odbýwánj swatých hodinck nás přimůž ; — pak nenagdeme na nich nižádný nesmysl a nižádnau auhonu, ale budau se nám zdáti důstogněgšj a důležitěgšj pracj, než gakékoliw sebe wzácuněgšj powolánj we swětě, budau nám platiti za naši neywětšj čest a ehlaubu ; — pak nám nebude gegich odbýwánj obtjžným břemenem, ale bude nám neyobljbeněgšjm zaměstknánjm a neysladsj útěchau ;

pak zmizj wšecky námjtky, gaké kdy nerozum aneb zlá vůle proti swatým hodinkám činjwá, a postaupj mjsta neyhlubšj k nim uctiwosti a neywraucněgšj pro ně horliwosti; — pak umlknuw wšecky wýmluwy, gako bychom gich, pro nedostatek času a giné přjčiny, odbýwati nemohli, a ani ta neyhogněgšj práce nebude sto, nám w gich bedliwém odbýwánj překážeti.

Pak se ale také welké požehnánj dostane za podjl, negen nám, ale i celómu pokolenj — gako býwagj wýhody řádně odbýwaných zábywů w gakém-koliw ústrogj podjlem negen odbýwagjecjch orgánů, ale i celého organismu. Bedliwé totiž odbýwánj swatých hodiněk — pokud gsau tyto blahoplodným děgem w celostnjm životě člověčenstwa — na o-obecném zdrawj a zdaru tohoto welikého ústrogj podjl nám zgedná; bedliwé odbýwánj swatých hodiněk — pokud gsau tyto ejrkewnj pobožnostj, w které se ejrkewnj duch tagj a obgewuge — také w ejrkewnj smeyšlenj nás uwede, gediný to prawý směr pro duchownj život každého člověka; bedliwé odbýwánj swatých hodiněk — pokud gsau tyto modlitbau a zbožným hlasem celého pokolenj, do kteréhož my swým modlenjm sauhlasně wpadáme — k wraucněgšj pobožnosti nás powzbudj; bedliwé odbýwánj swatých hodiněk — pokud gsau tyto takměř mohútným praudem, na kterém se nábožné myšlénky a city swatých osob ze wšech wěků k nám dowážegj — silněgi nás uchwátj a k Bohu powznese; bedliwé odbýwánj swatých hodiněk — pokud gsau tyto řáduým obcowánjm s nebeštany — též k ne-

beskému smeyslenj nás pozdwihe; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto úctau a wzywánjm Krista — po geho spasenj čili po geho králowstwj nás roztaužj, abychom ge nad wšecky giné wěci wyhledáwali a owšem i našli; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto stálým pohljženjm k sprawedliwému Kristu a k geho nebeským následownjkům — též po wšeliké sprawedlnosti nás rozžjznj; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto oslawenau tauhau po Kristowě pomoci — naši bjdu nám owědomj, pokoru, kajcnost a horliwé sebe zapjránj w nás wzbudj; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto owědoměnjm stálé u nás přjtomnosti Božj a Kristowy, k wětšj neohroženosti w našem apoštolském auřadu nás posiluj, a proti duchu swět-skému nás ozbrogj; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto obcowánjm s nebeštany — negen k gich swatosti nás nawykne, ale i gegich blaženostj nás občerstwj, gešto oni se zagisté w té mjře se swým nebeským blahem a mjrem k nám nachylugj, gako my se k gegich nebeskému smeyslenj powznášjme; bedliwé odbýwánj swatých hodinek — pokud gsau tyto wěčným orodowánjm za ostatnj člowěčenstwo — k wšeobecné lásce naše srdce rozšjřj a k wraucj horliwosti o wšeobecné dobré nás rozujtj. My dále tjnto orodowánjm i ostatnjmu člowěčenstwu wšeliké dary na Bohu a Kristu wymůžeme; my w geho weliký prospěch swau wlastoj nábožnost a swatau horliwost swým

modlenjm roznjtjme, my tjnto swým zbožným hlasem, gako před časy Eliáš, negen nebeskau vláhu všelikého Božjho požehnánj na zemi přiwo-
láme; ale my týmž swým hlasem, gako onen, také způsobjme, aby horauej plamen swaté horliwosti s nebe sestaupil, a srdce všech lidj zapálil; my řádným odbýwánjm swatých hodiniek všecky nebe-
šťany a gegich nebeské dary s nebeských stanů na naši zemi takměř přesjdljme, a my tauže pobožnostj také všecky swaté s gegich swatými skutky a swa-
tým smeyšlenjm z minulosti do přjtomného času gakoby přeneseme; my tedy pluěnjm této swé po-
winnosti, pokud to na ten čas možná, a pokud na nás záležj, toto slzawé údolj skutečně w utěšený rág proměnjme, kde Bůh a všickni nebešťané se swau spanilostj a blaženostj w společnost pozem-
ského pokolenj sestaupj, a kde Bůh přede všjm s námi w gisté dennj hodiny obcowati bude, gako někdy s newinným geště Adamem pod večernj čas obcowal. — Nuže, neodechylugme se od této blaho-
dárné společnosti Páně, a neskrýweyme se, gako Adam w den spáchané winy, do hanšj všeligakých výmluw a těžkostj; alebrž w kteraukoliw hodinu nás Hospodin před swau twár k plněnj našj powin-
né služby zawolá, rcemež gako někdy nowinné a poslušné pachole Samuel: *Eyhle, Pane, tu gsem* — hotow a ochoten k slyšenj twého hlasu, k přigetj Twých rozkazů a darů a k welebenj Twého swa-
tého gména.

6. O swěcenj swátků w České cjrkwí.

Od

W. Ruffera,

kněze Wyšehradského.

Z nesmjrného milosrdenstw swóho poslal Otec nebeský swého gednorozeného Syna na tento swět, aby wzaw hřjchy naše na se, smrtj swau nás wykaupil. Z nesmjrné lásky k pokolenj lidskému neodporowal se Kristus Ježíš w ruce hřjšnjků dáti a nás swau krwj na kříži wykaupiti. Toto utrpenj Kristowo gest vždy ta neysladšj útěcha a neymocněgšj pohnutka k nábožnosti prawého křesťana. W cjrkwí gsau následownjci Kristowi gehu bratřj a sestry, gehu audowé gako ratolesti kořene winného, a magj djl na gehu lásce i wšj gehu sláwě a welebno-
sti. Oni gsau synowé Božj (Jan 1, 12.) a spoludědici s Kristem (Řjm. 8, 7.) Plné wraucj lásky ku Kristu, plné wděčnosti i radostaé naděge gest srdce křesťanské; a to se wygádřuge zwláště modlitbau. Příklad toho nacházjme w djkůčiněnj sw. Pawla k Efez. 1, 3—7.: Požehnáný Bůh, a Otec Pána našeho Ježíše Krista, kterýž nás dary swými duchownjmi a nebeskými bohatě nadal; gakož wywolil nás skrze Krista před ustanowenjm swěta, abychom byli swatj a neposkwrněnj před obličegem gehu w lásce. Kterýž předzřjdlil nás k zwolenj za syny skrze Ježíše Krista w něho, podlé uloženj wůle swé, k chwále

sláwy milosti swé; kterauž milost nám prokázal skrze milého syna swého, w němž máme wykaupenj skrze smrt geho, totiž odpuštěnj hříchů z nesmírného milosrdenstwj geho. Dobře má modljej, že zpomjná w den nedělnj, w den Páně, na stwořenj swěta, též na wzkrjšenj Páně, a na seslánj Ducha swatého. To gsau základowé prawdy, naše samospasitedlné wjry. Prwnj křesťané tau wěrau k takowé wraucnosti zbuzeni byli, že ten den k týdennj slawnosti ustanowili. Tato slawnost zpočátku hned založená a skrze osmnácte stoletj provedená gest skutek, genž všeccky pochybnosti o wraucnosti ejrkwe swaté w posměch uwádj, a gest každau neděli neysladšj rozkoš prawého křesťana. Nezegwil Pán nebes a země neskončené milosrdenstwj swé při stwořenj swěta a skrze gednorozeného Syna swého a Ducha swatého, ale i skrze zvláště wywolené swé, gimž on moci popřál, weliké věci Božj činiti. Upamatowánj na ty dni, w které, a na ta mjsta, kde se Hospodin zgewil w swatých swých, opogilo srdce křesťanské nebeskau radostj tak, že oni wše péče a starosti wezdegšj zapomněli, práce dennj odložili, wšj sjlu, wši mysl, celé srdce i duši swau k nebi obrátili a Boha w swatých geho ctili a chwálili všeccky společně a gednomyslně, t. g. swátky také swětili. K tomu přišlo přikázanj Božj: Pomni, abys den swátečnj swětíl. Toť gest základ a puwod všech swátků a slawnostj w křesťanské katolické ejrkwi nebolíž w králowstwj Božjm na zemi. Odtud také snadno usauiditi lze gest, proč slawnosti

některé vůbec všady se držj, jiné gen w některém kráľowstwj, i w některém biskupstwj; ba i gen w některém městě a řeholi, w bratrstwě neb společností; též proč památka některého swatého w jednom okršľku slawněgi držána gest než w druhém. W tom horliwost křesťanská pauze pravidla ustanowuge pod správau biskupa a dle pozděgšjeh ustanowenj s wyšetřenjm papežským w Řjmě. Kardinal Lambertini pjše w knize *de canonizatione Sanctorum*, že má biskup práwo swátek zaswěcený ustanowiti neb zrušiti; že ale nemůže chwáliti to, když biskup o swé ugmě a bez wědomj swatého otce což takého činj.

Tak se w Čechách wraucnost a nábožnost zgewowala, když swětlo učenj Kristowa w nj se zastkwělo a rozšiřowalo. Swětla česká cjrkew swátky, které od cjrkwě Řjmské gako zaswěcené byly; hned w počátku ale zwláštnj patrony si zwolila, a proto zwláště zaswěcené swátky mjwala, i města a bratrstwa swé patrony měla. Arnošt, prwnj arcibiskup Pražský r. 1344 potvrzen, w sněmownjm ustanowenj swém o swěcenj swátků takto ustanowil a nařjdl. Aby we swěcenj swátků kostelové našich kragin se srownáwali, ustanowugeme, by w njže psané dni genom duchownj i swětšťj od služebných pracj se zdrželi. Předně w hody Božj, totiž: Narozenj, obřezánj, zgewenj, a z mrtwých wstánj Páně, též we dwau následugjcjch dnech, na nebe wstaupenj a w swatodušnj neděli se dwěma následugjcjma dnima, a w Božj tělo. Na slawnost nalezenj

a powýšenj sw. křjže a po wšecky neděle. Na čtweran slawnost blažené Panny Marie ; narozenj, zwěstowánj, očištowánj a na nebewzetj. Též na den angelů, genž se gmenuge swátek sw. Michala. Na swátek narozenj sw. Jana křtitele. Pak na dni sw. apoštolů, gako : Matauše, Filippa a Jakuba, Petra a Pawla, Jakuba wětšjho, Bartoloměže, Matěže, Šimona a Judy, Ondřeže, Tomáše, a Jana ewangelisty, den smrti genom. Též na dni swatých mučedlnjků : Štěpána, Wawřince, Wjta a Wáclawa gen na den utrpenj, Wogtěcha, a pěti bratrů, t. g. Benedikta s bratry ; též wyznawačů : Martina, Mikuláše, a Prokopa. Pak Mařj Magdalény, Markéty, Ludmily, umučenj gen, a Kateřiny ; také na slawnost wšech Swatých. — Stogj biskupu swobodno, swátky patrona swého kostela we swém biskupstwj swětiti. Magj i swátky patrona každého farnjho kostela, k gehožto uctiwoti zwláště poswěcen gest, též památka poswěcenj chrámu Páně we swém farnjm okršlku swěceny býti. Též dni sw. Marka a Lukáše ewangelistů, čtyř cjrkw učitelů : Řehoře, Ambrože, Auğustina a Jeronyma, kteréž swátky nařjdil swětiti dobré paměti Papež Bonifác po weškeré cjrkwí s opakowánjm antifon a dewaterým čtenjm. Na tyto swátky s powolenjm biskupa w geho biskupstwj neb we farnjm kostele pro sebe swěcené, má nji lid dowoleno, po službách Božjch we farnjm kostele wykonaných do swé práce gjeti. W sněmu české cjrkwě, kterýž držeti papež Klément VIII. r. 1604 Zbynkowi arcibiskupu pražskému nařjdil, a Zbynko 1605 na den

sw. Wáclawa, sw. Michala a sw. Jeronyma u přjtomnosti Jana Štěpána Ferraria, biskupa Vercellenského, wyslance papežského a komissara, držely, (wynašlo se k tomu sněmu wjee než dvě stě prelátů, opatů a kněžj,) též swátky zaswěcené ustanoweny byly. Tu nenacházj se wjee mezi zaswěcenými, den sw. Wogtěcha, sw. Benedikta s bratry, sw. Ludmily a sw. Prokopa.

Po čase den sw. Wogtěcha, a také sw. Josefa zaswěcené swátky byly. Roku 1771, kde weliké změny w české ejrkwi počjnaly, byly následugcej zaswěcené swátky zrušeny, sw. Matěge, Filippa a Jakuba, Jakuba druhého, Bartoloměge, Šimona a Judy, Ondřege, Tomáše, Jana ewangelisty, sw. Josefa, Wogtěcha, Wjta, Jana křtitele, sw. Mařj Magdalény, Anny, sw. Wawřince, Michala, Martina, sw. Kateřiny — Auterek welikonočnj a swatodušnj. Od té doby žádná změna se nestala, a ostatnj gak w Arnoštowě poznamenánj gsau, až dosawáde se swěťj.

Zaswěcené swátky, na které i duchownj i swětský lid katolický od práce odpočjwati a pobožné skutky konati má, nazýwagj se *fiesta de precepto, fiesta fori*, swátky nařjzené. Neb ejrkew swatá znameňawši, že horliwost w srdcích mnohých chladne, přikázauj dala takto: Zaswěcené swátky budeš swětiti. *Fiesta fori* proto se gmenugj, že weřegně slawnost se widj, když se na trzjch, ulicjch a náměstjch práce nekonagj. Neňj ani gednoho dne do roka, aby nábožnost a wděčnost křesťanská si připamato-wati neměla wjee než gednu od Boha prokázananu

milost. Wšickni dni do roka gsau swěcenj hodni, proto má cjrkew česká každý den swátek a slawj geg tak, že služby Božj se konagj, mše swaté gsau čteny, w biskupských a kolegiálních chrámjch Páně, též w řeholjch se pjsně, žalmy, hymny ku poctiwosti a chwále Božj a swatých zpjwagj, každý nábožný kněz a jáhen i podjáhen hodinky od cjrkewe ustanowené se wraucně modlj, neb k tomu i swědomjni i cjrkewnjm zákonem zawázán gest. A nábožnj lidé přigdauce do chrámu k těm pobožnostem modlitby wykonáwagj a swé dennj práce s auplnau wěrnostj a pilnostj wykonáwagj. Proto w katolické společnosti každý den do roka poswěcen, a nazýwá se swátek kostelnj, *festum de officio*; proto že gen w kostele a od duchownjch se swětj, když oni od cjrkewe spořádané a na ten den ustanowené žalmy, antifony, čtenj a rozgjmánj čtau nebo zpjwagj a modlitby řjkagj; lid obecnj ale swé práce na poli, i doma provozuge. Ty od cjrkewe uložené a spořádané hodinky gsau trogjho způsobu. 1. Hodinky s dewaterem čtenj a antifonami mezi žalmy, a ty antifony se wšecky we swůg čas a na swém mjstě opakugj. 2. Hodinky s dewaterým čtenjm a s antifonami gako předešlé, genže se antifony neřjkagj dwakrát. 3. Hodinky gen se trogjni čtenjm, a antifony se také gen gednau celé řjkagj neb zpjwagj.

Kostelnj swátek, na který gsau uložené hodinky prwnjho způsobu, má gméno *festum duplex*; swátek, na který se řjkagj hodinky třetjho způsobu, má gméno *festum simplex*. A gestli nenj čtenj a

modlitba k *wzýwánj* zvláštnjho swatého, tak se ten den gmenuge *de feria* neb *de ea*, rozumj se *feria* — neb *Dominica*, w sobotu stogj w *Direktári de eo*, rozuměg *Sabbato*.

Ty swátky, ať zaswěcenj nebo gen kostelnj gsau, na které hodinky prwnjho způsobi řjkati uloženy gsau a *festi duplicia* se proto nazýwagj, magj rozličné stupně; gsau *festi duplicia primae classis, secundae classis*, některé *cum octava*, některé *sine octava*, jiné gsau *duplicia majora*, jiné gen pauze *duplicia*. W Řjmě se to urěj, aby wědel každý, gak ge má slawiti. W hodinkách docela žádného rozdjlů nenj, ať gest *duplex primae* neb *secundae classis* nebo gen pauhé *duplex festum*. *Cum octava* znamená, že žalmy a antifony wšecky nebo alespoň modlitba z toho swátku po wšech osm dnj se řjká. Gen při mši swaté wjce okrasy buď w kostele, neb na oltári, nebo na oděwu těch, genž služby Božj konagj, se nacházej neb nacházeti má. A to určenj takowého ozdobenj a wyznamenánj kostelnjho swátku djlem na wůli a usmyšlenj biskupa záležj, an chtěl, aby swátek ten s wětšj, onen s menšj slawnostj a ozdobau držen byl; djlem na horliwosti lidu obecného, že žádá s wětšj sláwau kostelnj swátek swětiti; djlem na tom to záležj, gestli wětšj neb menšj ostatky kterého swatého těla se w biskupstwj nebo w samém kostele nacházej. Wznešenost a důstognost památky se při tom nikdy nezapomene. Swátky hodů Božjch, Marie Panny a přednjch apoštolů, i mučedlnjků, potom, gak pjsě sněm Pražský, patronů vlastnjho mj-

sta, a posvěcenj chrámu Páně, genž negen poze-
lnání, ale w skutku posvěcení gsau, swátkowé se
swětj po 8 dnj. Den swatého, gehož tělo swaté
neb znamenitý ostatek se w chrámě nacházj, swětj
se řjkánjm hodinek prwnjho způsobu, negen památ-
ka smrti, nýbrž i geho přenešenj. Pokračuge dále
sněm: Kdyby ale od dáwna, neb pro něgaký slib
obecnj lid weškeren we farnjm okršlku na swátek
některého swatého od práce služebné a we swátky za-
swěcené zapovězené se zdržel, ať se hodinky konagj
na ten den dle prwnjho způsobu. Kdyby ale od
starodáwna neb ze slibu a z horliwosti gen něgaká
částka lidu obecného swátek některého swatého
držel, ať se držj hodinky a služby Božj dle druhého
způsobu, *fiat officium semiduplex*. Z těch a takových
příčin se nazýwagj swátkowé zasvěcenj i pauze ko-
stelnj *duplex majus, duplex etc. festum*.

Čechowé za zvláštnj patrony magj a ge ctj :
Sw. Crhu a sw. Strachotu, Wjta, Wáclawa, Lud-
milu, Wogtěcha, Prokopa, Kosma a Damiána, Nor-
berta, Sigmunda, 5 bratrů : Benedikta, Matěge, Jana,
Isáka, Christina; Josefa, Radima, a Jana Nepomu-
ckého. Co k tomu Čecha křesťana přiwedlo, ty swaté
za patrony sobě zwoliti, kdo cjrkewnj hodinky řjká,
obšjrně dosti se dowj. Crha a Strachota byli,
genž Bořiwoge a geho čeled na Morawě o učenj
Kristowu poučili a ge pokřtili, tehdy apoštolowé
Českého národu. Sw. Wjta za patrona zwolili, že
sw. Wáclaw dostaw rameno geho ku poctiwosti
geho chrám Páně wystawěl, genž po čase biskup-

ským byl. Sw. Norbert gsa zakladatel řádu přemonstratského jako otec od synů swých na Strahowě ctěn byl. Snažil se opat Questenberg, aby drahé ostatky otce swatého we swém klášteře měl. Dosáhl swé žádosti a r. 1626 tělo to swaté do Čech na Strahow přinešeno bylo; na žádost nábožné řehole přemonstratské sw. Norbert od Arcibiskupa pražského vyhlášen byl za patrona českého. Tjm způsobem se stalo, že sw. Sigmund za patrona českého vyhlášen byl; neb cjsař Karel IV. tělo geho swaté z Burgundu přiwezl do Prahy, a za patrona si ho zvolil, dle příkladu krále weškeré králowstwý sw. Sigmunda etilo. Sw. Kosmas a Damián, mučedlnjci z východnjeh kragin, od Čechů za patrony zwoleni byli. Což se takto dalo, gak kronikáři dle Legendy wyprawugj: Milada čili Mláda kněžna do Řjma putowawši, aby s otcem swatým o založenj biskupstwý pražského gednala. Nawrátiwši se do vlasti swé, knjžeti Wáclawu ochotně sláwu, giž w Řjmě spatřila, wyprawowala. Gsauc oba nábožnj a swatj, nad tjm, co nábožného bylo, neywětšj zaljbenj měli. Proto wyprawowala, že třetjho dne po swém přjchodu do Řjma welikau a slawnau poetiwost Pánu Bohu činiti widěla w kostele dwau mučedlnjků, sw. Kosmy a Damiána. Ti někdy bywše lékaři lidská těla i howádka hogili, a žádné od lidj záplaty bráti nechtěli, a množstwý pohanů duše obrátiwše ge na wjru Kristowu ku spasenj přiwedli. Pro Krista Ježjše umučeni byli, a ten den památka smrti gegich se dala. Opět třetjho

due byla gsem w kostele swatého Michala archangela, a tu toho due mnoho mšj swatých a obětj Pánu Bohu k poctiwosti a angelům geho učiněno bylo. To slyše knjže Wáclaw zaplakal řka: Deyž to milý Pán Bůh, aby můg den také mezi těmi swatými počten byl, a w tomto knjžectwj aby tak hogné služby Pánu Bohu k poctiwosti a swatým geho činěny byly, gako w Řjmě. A odšed hned kázal kostel mezi Prahau a Wyšehradem na vysoké skále (nynj slowanský wrch neb Emausi od kláštera sw. Benedikta nazwán) k poctiwosti Bohu we gměnu swatých Kosmy a Damiána postawiti. I tu příkladem knjžete lid obecny powzbuzen gsa uctiwost sw. Kosmu a Damiánu prokazowal a ge za patrony zwolil.

Kázal knjže Wáclaw i druhý kostel stawěti pod Petřjnem proti Pohořelci we gměnu sw. Michala Archangela, a tjm i uctiwost k angelům Páně w České zemi rozšjřil, ačkoli uctiwost k Archangelu Michalu wůbec se činila. Neb z počátku křestanstwa giž weliká uctiwost se angelům dávala a kostely stawěly; cjsař Konstantin w Konstantinopolia giude kostely we gměnu toho archangela postawiti kázal, a po čase až do 15 kaplj a chrámů pod gménem sw. Michala cjsařským nadánjm gen w Konstantinopoli bylo.*) (*du Cange descrip. Constp.*)

*) Ethelred král anglický w zákonu r. 1014 wydaném o swěcenj swátkn swatého Michala toto nařjdl: Každý křestan, genž určitého stáří došel, má se před sw. Michalem tři dni při chlebě a

Sw. Klément, papež, gest neyprwnejšj, pod gehož gménem w Čechách kaple stawěny byly. Toho přjčinau bylo, že sw. Crha, gak Pešina z Čechorodu pjše, přigda do Čech k nowě pokřtěnému kujžeti Bořiwogowi, ssebau tělo sw. Klémenta přiwezl, akde déle s tjm sw. Tělem se pozdržel, tu že na památku kaple wystawěna byla. To mělo býti dle udánj slawného spisowatele w Litomyšli na hoře Oliwetské, kde pozděgi klášter prémonstrátský stál; w Hradci králowé, w Sacké, w Hradci nad Wltawau nedaleko Prahy a na Vyšehradě. Že na těch mjstech kaple sw. Klémenta byly, wěc gistá, že by práwě od Bořiwoge wystawěny byly, ani legendy zpráwu nedáwagj, krom o dwau, w Hradci něgakém, a na Vyšehradě. Tuť prwnj služby Božj konány byly. Na Vyšehradě sw. Wáclaw pokřtěn byl, a duchowenstwa mnoho chowáno. Z Vyšehradu od swat. Klémenta powolal Bořiwog gistý počet kněžj ku

wodě postiti, a gen syrowých kořjnků požjwatí; má též každý bos ku zpowědi a do kostela giti. Každý kněz má po tři dni bos se swými osadnjky processj mti: každý tolik pokrmu zaopatřiti powinien gest, coby na tři dni potřebowal; pozor at ale dá, by nic masitého neb s tukem při tom nebylo, at ode všeho chudým se poskytne. Každý služebnjk má býti wšj práce na ty tři dni zbawen, aby tjm lépe tu slavnost konati mohl, nebo gen tolik práce se mu dowoluge, co k vlastnj potřebě slauží. Tito tři dni gsau: pondělek, auterek a středa před swátkem sw. Michala. Nepostil-li by se náležitě kdo služebnj: odnese to na swých zádech bitjm; přečinil-li by giný gsa potřebnj: dá pokutu 30 Sols; dopustj-li se toho kdo z králowských: dá 130 šilinků, a ty penjze přigdau chudým, (Buttler w popsání swátků). Tak byla zawěšena uzda náruživostem, a tak wjra w Krista a bázeň Božj se zmáhati mohla.

chrámu, kterýž vystawěti kázal ku poctiwesti sw. Křjže, B. Marie Panny, a Janu křtiteli na pausťi sw. Iwana r. 909. — Dewět duchownjch, t. g. dva podjáhny, dva jáhny, a pět kněžj šlo od sw. Klémenta ku sw. Giřj na hradě Pražském r. 913 — do Boleslawi, 4 na wůli Wratislawu r. 915. A sw. Wáclaw wystawiw chrám sw. Wjta, z Wyšehradu kněze, aby tu Boha ctili a chwálili, při něm usadil. Z Wyšehradu se stalo rozeslání mužů apoštolských po vlasti české.

Sw. Giřj mučedlník z východnjch kragin, w Čechách giř r. 912 chrámem uctěn byl, proto že Wratislaw kněze, gsá w Řezně, ku poctiwesti swat. Giřj tu znamenitý kostel a uctiwost spatřil. K Řezenskému biskupstwj Česká zem přiwtělena byla; nelze pochybowati, že Wratislaw biskupu Řezenskému wděk tjm přijti mnil.

Ku sw. Janu křtiteli Čechové hned zpočátku měli uctiwost welikau; přjčiny toho zagisté byly: a) že giř wůbec w ejrkwi u weliké uctiwesti byl gako předchůdce Krista Jezjše. b) Na uswitě před sw. Janem křtitelem byl Bořiwog w Morawě pokřtěn, byl tedy ten den gak Bořiwogowi, tak všemu křesťanstwu w Čechách pamětný. c) Pod skalau u sw. Jana Křtitele, kde swatý Iwan bydlel a žiwot dokonal, od Bořiwoge ku poctiwesti sw. Jana kostel postawen byl. Pozděgi klášter benediktinský založený u řeholnjků toho řádu u weliké wáznosti byl, tak že mužové horliwě taužjej po dokonalosti duchownj, za dobré uznáwagjee na pausť za něgaký

čas se odebrati a tělesným žádostem uzdu přisněgi zawěsiti, ku swat. Janu pod Skálu se ubjrali i z giných klášterů s powolenjm swého opata. d) Uctiwost ku sw. Janu zagisté welmi wzbuzena a rozsějrena byla tjm, že knjže Jaromjr a pozděgi bratr geho Oldřich ochranau sw. Jana křtitele z nebezpečenstwj žiwota wytrženi a při žiwobyť zachowáni byli. Jaromjr gsa wyzván od Wršowců na low, když do hustých lesů přišel, byl od nich přepaden, k stromu přiwázán a mučen; šjpy po zdálj gako do terče na něho střjleli. Střizka kněžna we snách od sw. Jana křtitele wnuknutj dostala, aby lid wěrný za knjžetem poslala, že zle se mu dēge. Učinila tak, gak ze sna procitla. W čas geště našli wěrnj služebujci knjžete, gak nelidsky s njm Wršowštj nakládaj, udeřili na ně, rozehnali, a knjžete zaoopatřili. Wyprawowal Jaromjr, že wida se w nebezpečenstwj a nemage žádné pomoci lidské, k Bohu a k sw. Janu swé útočiště wzal, a když Wršowcowé šjpy na něg střjleli, že widěl sw. Jana křtitele, an před njm stogj, a wšecky šjpy Wršowcůw na swůg plášť béře, tak že žádná rána gegich gemu uškoditi nemohla.

Tak Oldřich gsa náwodem a lstj Poláků od ejsaře Gindřicha do těžkého wězenj wsazen, obáwage se ukrutné smrti, newěděl žádné pomoci k swému wyswobozenj. Počal welmi snažně Boha prositi o pomoc, a sw. Jana křtitele za přjmluwu, aby gako bratr geho Jaromjr wyswobozen a při žiwotě zachowán byl. Mimo nadánj wyswobozen byl,

do Čech přišel na Dřevíč, hrad pánů Berkůw, ti poznawše kněžete swého a slyšewše podiwné wyswobozenj geho, sebrali lid wálečný ku Praze, kde Poláci zle hospodařili, přitrhli, Poláky zahnali, a tak Oldřicha k otcí Boleslawowi a Jaromjru bratrowi přiwedli. Gest se co diwiti, když Český lid w orodowánj swat. Jana křtitele se důwěřowal a toho přjtele Božjho etil?

Chrámové Páně pod gménem swat. Apolináře prwnj založení byli od Bořiwoge, syna třetjho Wratislawa prwnjho krále Českého, na poděkowánj, že z wězenj wyswobozen a při žiwobyť zachowán šťastně z Mediolánu až na Sackau do Čech se dostal. Což se takto dalo: Bořiwog byl přičiněnjm bratra swého Wladislawa r. 1110 od Gindřicha V., cjsaře Řjmského, ke dworu powolán a mimo nadánj do wězenj uwržen, až do Mediolánu, kamž cjsař wogensky táhl, přiweden a do sedmi let w okowách držen. Přitáhna opět cjsař r. 1117 do Wlach odsaudil Bořiwoge k smrti. Bořiwog dowěděw se o swém orteli, a nařizenj dostaw, aby se k smrti připravil, wraucné modlitbě se odewzda. Poslednj noc zgewil se we snách knžeti sw. Apolinář, tázage se ho, gestliby přál z wězenj i od smrti wyswobozen býti? Načež odpowěděl knže, že žádá wyswobozen býti, a wraucně prosil, aby potupnau smrtj nezašel; na to z wězenj wywázna do Čech až na Sackau se šťastně dostal. Wladislaw uslyšew o nenaďalém a zázračném přjchodu bratra swého do Čech, a hnut gsa sauženjm, kteréz bratr skrze tolik let wystál,

postaupil mu knížectwí České. Na památku swého wyswobozenj wystawěl Bořiwog kapli ku poctiivosti sw. Apolináře, gako swého ochrance, w Sacké; a drubau nedaleko Wyšehradu na Wětrowě, nynj na nowém městě Pražském. Karel IV. w listu roku 1373 na Wětrowě kostelu swat. Apolináře daném o Sackém prawj, že od předků geho na zázrak založení a wystawěni byli. Na ten způsob uctiwest k sw. Apolinári w cjrkwí České se rozmohla.

Počátek processj, kteréž z kůru chrámu Páně sw. Wjta na hradě Pražském do kaple sw. Wáclawa denně ráno se weđe, a při něm se zpjwá antifona: *Isti sunt sancti*; w čas welikonočnj: *Gaudete justi*, gest od krále Českého Wladislawa učiněn. K čemuž geg pohnulo widěnj, gež gednoho času měl. On widěl sw. Wogtěcha, au z hrobu swého wstal, i ostatnj sw. patronové šli zpjwagjce antifonu: *Isti sunt sancti*, do kaple k hrobu swat. Wáclawa. Ustanowil, aby každodenně kněži a správci tau cestau gako sw. patronové šli a antifonu zpjwali; což se až dosawad zachowáwá.

Mnohý kostelwj swátek w Řjmském poznamenánj *semiduplex* gest w Čechách *duplex*, proto že w chrámě Páně sw. Wjta neb i ginde w arcibiskupstwí Pražském buď celé tělo swatého nebo znamenitý djl ostatků se nacházj. Kdo chce ostatky Swatých a gegich historii znáti, ať čte: *Phosphorus septiformis seu Sanctae metropolitanae Divi Viti Ecc. Pragensis majestas et gloria* Tomáše Pešiny z Čechorodu p. 399 — 524.

Aby z pohanstva Český národ ku křesťanské
 wjře přiweden byl, a pohanských způsobů zanechal,
 knjže Wáclaw i toho welmi prospěšného prostředku
 užil, že cos podobného wždy w křesťanstwu před
 oči postavil. Měli Česi bůzka gménem Swianto-Wida ;
 aby tomu uctiwost vzdáwati přestali, kostel ku po-
 ctiwosti sw. Wjta wystawěl, žiwot geho za přjklad
 gim ustanowil, a tak čest a sláwu prawého Boha
 rozšjřil. Na Petřjuě w lomu swaté gakési ohně
 chowali pohanštj Čechowé, že i křesťanštj počjuali
 wjee než obyčegně k obětjm se tu nacházeti. Sw.
 Wáclaw kostel wystawěti kázal ku poctiwosti sw.
 Wawřince, genž na rošti pečen byl, a oheň pohanský
 adusiti, aby obět činěna byla tomu raděgi, kterýž
 moc a sjlu dává swým wěrným, že i oheň i wodu
 i giná muka snadno snesau, ale od něho, a od toho,
 genž na swět přišel, Krista Ježjše, se odlaučiti nedagj.

Aby den sw. Josefa pěstaua Kristowa zaswěcen
 a sw. Josef za patrona pokoge i králowstwj Českého
 wywolen byl, stalo se na žádost cjsaře Ferdinanda
 III. na sněmu w Praze r. 1654. dne 13. dubna,

Samé zgewenj, samý zázrak, a k tomu we
 snách! Ze slunce vycházegjcej papršlkowé wšady
 steguj, we východnjch i západnjch kraginách, za času
 starého i nowého zákona. Kde papršlkowé wjry w
 gednoho prawého Boha swjtiti počali, stegně aučin-
 kowali. Oswjtili mysl lidskau, pozdwišli až i zá-
 dosti člověka wzhůru; a člověk gsa w těle na zemi
 duchem mezi nebeštany bydlel. Henoch, Abraham,

Jákob, Isaiáš a všickni proroci, Zachariáš, Alžběta, Josef, Maria Panna, apoštolové, sw. Háta, sw. Doro-
 rota, sw. Martin biskup, Konstantin cjsař gsau přj-
 klady a důkazové toho, gako sw. Wáclaw, sw. Wogtěch,
 Bořiwog, Wladislaw a ginj w Čechách nábožnj a
 wěrnj audowé těla, gehožto hlawa gest Kristus Je-
 zjš, že čisté a newinné duše horliwau wjrau sesilené,
 nad tělesnost a wše pomjgegjej se wznášegjej s ne-
 beštany aužegi spogeni gsau. A to zwlastě we snách
 se wygewuge. — Že tělo proti duchu boguge; že
 tělo zbugněné ducha sobě podmaňuje, a geg w tem-
 ném žaláři a w okowách držj; to wěc wůbec zná-
 ma. Že i duch silný, duch horliwě po nebeském
 tanžjej na těle překážku má; toť dosti patrně po-
 wědjno w prűpowědi: *Duch woluj, ale tělo nemocno*
gest. Člowěk dennj pracj, ať duchownj neb tělesná,
 unawen na odpočinutj se oddá. Tělo odpočjwá,
 tedy i geho žádosti; duch ale neodpočjwá; nýbrž
 práwě nynj zprostěn odpornjků swých, tělesných
 žádostj, dle sjly a ljhosti tjm výše se wznášj, čjm
 čistšj geho po božském a nebeském žádosti a tau-
 ženj gsau. Gako když se bělmo s zřjtedlnice strhne,
 teprw oko gasně widj, tak duch wraucj zbawen gsa
 gako tělesnosti na okamženj, weliké, nebeské wěci
 widj. To widěnj také geg oswjtj, geg posilnj, že
 člowěk takowé wěci nad sjlu lidskau a nepochopi-
 telné wywede, což moci Božj gen připsati lze gest,
 a cjrkew swatá zázraky ge nazýwá. Historie nám
 znamenité příklady wykazuge, že duchownjch mužů,
 genž posty, zdrželiwostj a přjsným žiwotem tělo

duchu podmanili, prawdy swaté, prawdy nebeské, nad rozum lidský wznešené, poznal a swětu oznámil, a do budaucnosti nahlédl. Izaiáš prawil: *Ey panna počne a porodj syna, a nazwe gměno jeho Emma-nuel.* Kde tělesnost panuge, tu o tak čistém widěnj, tu o zgewenj žádna zmjuka býti nemůž, tu člověk neschopný. A proto běda pokolenj toma, kde i wjra přestává, že by takowého zgewenj duch lidský schopen byl, a že takowá zgewenj selidem dála; ta newěra důkaz gest, že to pokolenj hluboko w tělesnosti se nacházj a k zhowadilosti se bljžj. Což i letopisowé dosti patrně osvědčugj. Toto gen maličko k wyswětlenj budj, gak možné gest, aby člověk zgewenj z nebe mjtí mohl. Křesťan katolický nemá třeba takowého výkladu; on wěrij, že u Boha nic nemožnébo; on wj, že Bůh od počátku rozličným způsobem se zgewowal; on wěrij, že tělo milostj Božj očištěné gest stánek Ducha swatého; on wěrij obcowánj swatých, a proto žádný newytře ze srdce gcho wjru, že se Bůh swatým swým a skrze ně, lidu swému wěrnému zgewuge, a skrze ně weliké věci činj.

Chwalozpěw na blahoslawenau Pannu Marii.

Dle Lavatra : *Prima Virginum praeclara.*

Od

Josefa Holásky,

faráře w Blánsku, Brněnské diécěsj.

Panno ! gjžto nenjt rowné,
Předněgšj, Boha milowné ;
Okusiwši newyslowné
Hořkosti, přede neysladšj !

Tys swatá, neporušená,
Panno wěrná, wywolená ;
Gako cedr wywýšená
Na Libanu rozkošném.

Poklon božských nechceš mji,
Sotwa nám chceš powoliti
Wraueně tebe, Panno, ctjti.
Úcty neyhodněgšj Ty !

Což kdo konal šlechetného,
Což kdo miluge dobrého,
W nebi což bydlj swatého,
W tě gest, swatých swětice !

Tobě budiž čest a chwála ! —
Kýžby k tobě láska stálá
W srdech všechněch lidj plála,
Panno neylaskawěgšj !

Cherubjñũ wũkol Tebe
 Zãstup plésã ; wšeecko nebe,
 Blaženègšjm cjtje sebe,
 Swau Tè zowe Krãlownau.

Boha's w lũut swém chowala,
 Geg co syna pěstowala,
 Geho dẽwkau gen se zwala,
 Panno neydũstognègšj !

Bohem tak obdarowanó
 A tak Bohu přede poddané
 Pěgj slãwu nebeštané,
 Panno plná milosti !

Welikãt w twém utrpenj,
 Welikãt i w oslawenj ;
 Obé wyřknaut možná nenj,
 O pannenská Lilie.

Kýž mé mysli neuhasné
 Žiwot twũg co swětlo gasné,
 Wedaucj mne cesty spasné
 K twogj dokonalosti !

O z n a m o w a t e l.

A) LITERATURA.

1. *Stálá Památka pre Děti, které ulebna Svatost Oltarní poprvé prigali. Po jedném katolickém Farářovi z Německého přeložena. V Trnave 1839. Nákladem Felixa Wachtera. str. 28. Moto kn. Přísloví 4, 20.*

O tomto kratinkém a gádrném spisu bych se ani nezmjnil, kdyby mne zvláštnj okolnost k tomu newybídla. Leželť právě na stole, an tu Slovák z Trnavské stolice, gménem tuším, „Michael Petyko,“ se strážným zbožím se mi byl nahjzel. Wyprawowal o swých cestách w Rusii, prošed gi od Archangela až ku pomezj Čirkyskému, od Astrachanu až k Haliči, a zpomínal doby, an Moskwa w obět swobody západnj Ewropy byla hořela. Stana se důvěrnějším, prawil mezi jiným: „Weru Pane, wy máte moc písma a keď dobre čítám, take něco z Trnavy.“ Ano, prawil gsem, a abych wás přesvědčil, že wašemu gazyku rozumím, přečtu wám naschwal geden list. Učiniw to znamenal gsem, že poslauchal zagisté s nemenšj pobožnostj, než swého domácího farára poslaucháwá. Po čtenj prawil se mi býti katoljkem, a že swých modliteb nikdy neomeškáwá, wyňaw hned zaobalené w šatu modlitebnj knížky. Nadál gsem se opět slowácké nářečj w nich naleznauti, než byly gsau pauze české, na sw. Hoře kaupené. Wědel gsem owšem, že Slowané uherštj písenného gazyka s námi užjwali, a co se wyznawačů konfessj Augsburské týká, nepochybowal gsem, že se to děge do dnes: o katoljckch bylo ale mé zdánj jiné. An gsem tak swého podliwenj netagil, dj mi Petyko: „O my wůbec české knihy kupugeme i rádi čteme; naši tiskaři nakupugj gich a u nás ge prodáwagj; neb ge řeč naše stegná s českau, a gen toho ř nikdy newyslowjme.“ — Mělť Petyko w skutku také mezi mnohými modlitbičkami gen gedinau dwauljstkowau w Slowanském gazyku tištěnau. Geli giž tomu tak, že se každj sprostj Slovák w Uhřech do

čtenj a rozuměnj Češtiny zná; tedy se má čeština k Slowákům as gako spisownj Němčina k Baworům nebo Rakušanům, gen obecné mluvy užjwagjcjm. Našemu lidu českému by srozuměnj Slowáckého nářečj gistě nemenšj těžkosti zawalowalo, gako Sasům a Prušanům srozuměnj nářečj Rakauského a Baworského: w spisownj ale němčině si rozuměgj všickni, a gakkoliw w domácnosti Rakušan a Bawor od swého nářečj nepauštj, setrwánj swého kmenownjho rázu tak ustálugjce, přede na knize rádi ten swůg zvláštnj kmenownj ráz stjragj, aniž napadá Šweycaru, Rakušanu nebo Šwabu swůg gednotliwý dialekt — krom sbjrek národnjch pjsnj nebo powjdek, k důstognosti spisownj řeči pozdwiwnauti. A mohl by, wěru, mnohý z těch kmenů co do prostředků či mohowitosti swé, co do počtu swých saurodáků a geniálnjch spisowatelů na chrámě vlastnj kmenownj literatury tak zdárně neli zdárněgi stawěti, gako Nizozemci o swém půltřetjm milionu obywatelstwa. Než pro rychlegšj, bezpečněgšj a slawněgšj zrůst literatury při powšechné saúčastnosti ani nezpomjnná gednotliwec na chatrnau oběť, kterau byl obecenstwu přinesl. Za to ale magj Němci chrám literatury swé tak slawný, tolik swětla rozšjřugjcej a pewnostj swau wěčnosti zdorugjcej, a Rakušan ge w něm tak domowem gako Sas, aniž může Bawor Šweycara z něho vyháněti. Sláwa geho patj všem; swětlo geho padá na všechny kmeny. Magj *geden* toliko chrám; ale ge to djlo obrowské.

Gsmeli my Češi se Slowáky uherskými, gako pochybnosti nenj, gedua krew, *geden* národ, gednohosyna společné matky Sláwy — děti; proč bysme také na gednom chrámu společné literatury stawěti neměli? Wjeli nám to sláwy přinese, když cizincům na dvě budky mjsto *gednoho* slawněgšjho stawenj okážeme? Neplatj i tady, ať na bágku připomenu, gedno lwjče za mnoho kořat? Negsine dost roztrhání swými obyty, swau wěrau, a poněkud i vládu? Nedrobj nás rozmanitost dialektů? Netjsnj záwist gen na naše wykořeněnj smeyšlegjcej lidu nepokrewnjho a přede tak těsně s námi sausedugjeho? Mámeliž lehkomylně i tu wazbu společné spisownj řeči potrhati, kterau gsau nás naši dobřj otcowé zas něco taužegi spogiti se snažili, a z které by časem swým neocenitelné blaho wyplynauti mohlo? Ci gsme na počet tak hogni, abychem roztrženj takowého bez bolesti i bez strachu snesti mohli?

Nenj takowá mezi námi spisowatelůw geniálnost a plodnost, takowá mezi obecným lidem našim zámožnost a mezi šlechtou a vládkami slowanskými tolik Mecenů, že duchem a zlatem dowažíme, čeho se na počet lidu nedostává?

Gestli ale nic toho, proč a nač má se ta gediná wazba trhati? Proč té trošky olege na dwa kahánky děliti, která sotwy na jeden stačej, genž by nám gasněgi i déle swjtil, než bledé tultánj tam těch obau? „Abý, prý, se ráz kmenownjho nářečj nesetřel.“ — Setřela neb síjra spisownj Němčina Rakusanůw, Sasůw nebo Prušanůw dialekty? Nikoliw! Tedy ani zde o to strachy negsau, leč směšné. —

„Proč má zrowna Čestina spisownj řečj býti a naše, prý, Slowáctina gj ustaupiti, která i zwučněgšj i w úchytkách logičněgšj gest; nemůželiž stegným právem Slowáctina mjesto Čestiny tau spisownj wazbau býti?“ — Ale naši se — pokud wjm — ptali, která Slowáctina uherská by tau wazbau býti měla, an, prý, hnedle w každé stolici giná gest, a na to se potud neodpowědělo. A byla by to welmi potřebná odpowěd. — Proč ale Čestina zrowna swětěgšj k tomu práwo má, mysljm proto, že gj naši i waši giž přes 200 let k té wazbě užíwali; že w nj giž něco zdj na hlubokých základech *k společnému chrámu oswěty společným úsiljm* wyhnanych máme; že stawenj tak prostorně uměřeno gest, že nás wšecky pogjma, a Češi i Slowáci — gak Pětyko doswědčuge — se w něm giž zdomácněli; že ge našeho weškerého a neděleného úsilj třeba, ač chcemeli před swětem i před Bohem obstáti a zaslauženému pobrdánj cizinců ugjti — abychom na tom stawenj bez odpočinutj pracowali. Taktě gsme se, owšem ne cele vlastnj winau, opozdili! Gestliže pak při všem tom, ač Čestina giž weliké množstwj stawiwa (technických významů) k rychlegšj stawbě opatřila, přjzniwých okolnostj a celého stoletj třeba bude, abychom sausedstwo gen dostihli; cožby se stalo, gestli bychom Čestinau všem nám srozumitelnau pohrdše w Slowáctině s bauránjm wyhnanych giž zdj, s kopánjm nowých základů a s ugednávánjm nowých zásob stawiwa objrati se měli? Kolik úsilj bylo by třeba, než by český lid w Slowáctině zdomácněl, byt bychom mu sebe zřetelněgi wygadřowali, že „*Krála, mládenca, čepicu a dušu*,“ za logičněgšj formy držeti má, než swého „*krále, mládence, swau čepici a duši*!“

Kolik pohoršlivých swad by při našj nesworné, swárliwé a neustupné krwi o ty zbrusu nové počátky powstalo, o něž by se celá wystawnost rozkotati mohla; a které gsme w Čestíně giž, neywjce šťastně uložili! Nepamátno-li, gak gsme se pro mizerné y na smrtelné hněwy a boge tak vydali, žeť Alexandra třeba bylo, aby zambauřeným okem ten nowý uzel rozřal?

To gsem myslil, když poctiwý Petyko odešed, o wesměšné známosti Čestiny spisowné mezi swými kra-gany mne byl ubezpečil, a to mi na duchu také nynj, an o tom spjsku zpráwu podávám. Chowát w sobě mnoho spasilných nauk slohem srdečným wyprawo-waných, kteréž se mládeži škole odrosle dost zhusta o-pakowati nemohau, gako: „*Napomenuti k Bázni Božeg; Nap. k silneg Wjři, Náděge a Láski; Nap. k porad-nému Držánu naproti rodičom, Poručníkom i druhím Ludom; Nap. proti Luhaním a Wšetečnosti; Nap. k Čeladinom a Učňom; Nap. proti Obchodu z nemrawnými Towariši; Nap. ke každodenneg Modlitbě, k usilownému Navštíwění službe Božeg a k častějšimu Prigimaňu sw. Swátostj.*“ Na příklad slohu uweđu ze str. 14. *Kdiž už Děta milé! Stav sebe si wiwolilo, usilug sa každi Čas, i každú Příležitost na to obrátit, bi si, čo potřebné gest, a na pozatím osožné bit može, gruntow-ně sa poľučilo. Cti a wáž sebe Pánow twích, aneb Predloženích; buď jim poslušné wšeckom, co od teba žádat možú; chraň sa od Protimluweňa, a od neznesi-tedlného Lepšowedeňá.*“ atd. Nebo na str. 9. „*Ne přim-agte od cudžého Čloweka žádné Dary; obzobláštne kdiž trůfáte, že žádni dobří Ohled při tem nemá, a ništ wám darowati powinnen nenj; aneb kdiž Méno ge-ho w dobrém Chře nestogí. — Dari mnohokráte Mládež oslepujú, sposobugú welkú Laskawost, a Spolahnutí, které lehkowerící a newinnú Mládež do Nešťasta wodí, — nebo kdo ľahko werí, ľahko býwá oklamán.*“

Tak důwěrně rozprávj neznámý spisowatel i pře-kladatel we spjsku tom naskrz, uwáděge mnoho nijst z pjsma sw. ku potvrzenj. Gedno se nesrownávám s p. spisowatelem něm., když na str. 22. mládeži nedělnj a swátečnj kratochwjle na prosto zrazuge, ač hned wyklá-dá, že pod tjm slowem tance a musiky celau noc trwa-gěj rozumj. Nenjt gediného pastýře duchownjho, aby newěděl, gak zhaubně tanečnj muziky na mrawy mladé osady působj, aby tudjž i nežádal odklidu tohoto po-

horšenj. Ale co naplat? Karban a mnohého gména hry působj rovně takové škody, neli zhaubněgi. A všecky tance docela zapowjdati wywede snad geště truchliwějšj následky, ač to skoro nemožno. Přirozenost lidská trpj giž na obecna u a dědičnau zkázu, i se wjce k zlému než k dobrému nachyluge, a pokautkowanj wšeliké gest z té strany nebezpečnějšj než weřegné tance. Protož bych mládeži tance docela nezrazowal; ale gi toliko k střjdmému požíwánj té kratochwjle napomenul, předkládage gj truchliwé z nestřjdmých tanců následky pro tělo i pro duši barwau žiwau w olegi upřjmné lásky wzdělanau. — Co p. sp. při odůwodněnj této swé rady na str. 23. prawj: „*Nawstáwagú (totiž) w Čloweku nagwic w tégtó Příležitosti křišné Žádosti, které geho k zlm Učinkom najsílnějši přiwadzagú, a čo wšecho se potugemně tehdi nekoná? Haňba gest len menowat.*“ — to nerád w tom spjsku pro mládež spatřugi, saudě, že giž hanba gest na to narážeti. Obraznost mládeže ge rychle chytajcjm traudem, a ráda by sama přeswědčila se, co to býti může, genž se tak potagemně koná. —

Ač tedy spjsek ten za welmi prospěšný ano za spásitelnau rukowět pro mládež při wystaupenj ze školy uznávám -- až na poslednj prawě dotknuté mjesto, gest mně lito, že ho na rozdárky pro české školy schwáliti nemohu. Nešťastná úsměšnost našeho českého lidu by formy Slowácké bez úsměškú ejsti nemohla, kudyž by mnohá swatá wystraha gen k zneuctěnj přišla, neřku, že by se mysl našeho lidu, gežto Slowáctina u nás gen wzdělanějšjim Čechům přjstupna gest, do rozumu téhož spjsku gen s těžkeím nebo docela newprawila. An to však s Čeština u Slowákú ginák, musjm litowati, že český wzdělan nenj, an by se tak celému rodu byl stal přjstupným. Půntacj gest na mnoha mjstech chybná; papjr i zewnitřnost w směru k giným z Uberska k nám putujcjm lewnějšjim spisům, dosti slušné; černidlo výborné.

Frant. Sláma.

2. *Kniha ručnj u nawstěwowanj a zaopatřowanj nemocnyh od J. Kerneru, faráře Lužeckého, a doktorstwj pjsma swatého kandidáta. W Praze. 1841. U W. Špinky, arcibisk. knihtisk. Str. 311. za 48 kr. stř.*

Gedna z přednjch a nevdůležitějšjch powinností

pastýře dušj gest tak řečené zaopatřowánj nemocných. Duchownj pastýř má každého času a we všech přípádnostech spasenj dušj lidských horliwě vyhledáwati: neyhorliwěgi ale má sobě počjnati, když gedna z drahých oweček geho ležj w chorobě, a snad se giž k tmawým smrti branám přiblížuge. Tehdáž laskau roznjecný služebnj cirkwe rád a ochotně pospýchati má do toho mjsta pláče a nářku, kdežto se od Krista Pána swěšená mu duše s tjmto swětem lauěj. Rád a ochotně, prawjm, má tam pospýchati, aby nemocnému a snad giž smrti bljzkému odewřel poklady milosrdenstwj Božjho, wlil útěchu a důwěru w zkormaucené srdce geho, a ulehčil mu poslednj zápas geho. Nenj ale dosti na tom, by toliko gednau nemocného nawštjwil. Chce-li pastýř dušj powinnosti swé úplně dosti učiniti, má častěgi owečku chorau nawštěwowati, gi slowem Božjm krmiti, k trpěliwosti napomjnati, těšiti a vyučowati, wůbec k té velké hodině, na njžto štěstj i neštěstj wěčné ležj, náležité gi připrawowati. Wěrný a dobrý pastýř prohlédá též k zvláštnjm každého nemocného potřebám, a protož nepřestáwá nikoli na tom, by toliko wykonal všecko, což Agenda přjčinau udělowánj swátostj umjragjejch předpisuge; nýbrž po wykonánj cirkewnjejch obrádů poučuge, napomjná a těšj geště, gak každý toho potřeben gest, modlj se s nemocným, a pakli nemocný toho sehopen gest, gemu i nábožné knihy k čtenj a rozgjmánj předkládá. Působenj kněžského auřadu gest w každém ohledu na neywýš blahočinné: blahoděgnost geho ale se při smrtedlném lůžku w neygasnějšjm swětle ukazuge. Zde neypatrněgi prokazuge, že dobrý a wěrný kněz Páně prawým gest anjelem, prawým poslem Božjm. Welebný pan Kerner nepochýbně důležitost věci této měl před očima, když nadřečenau knihu počal spisowati. Šlechetný úmysl swůg šťastně též k mjstu přiwedl; neb podal nám zdárné djlo, gehož my, pastýřowé duchownj, na winici Páně pracugjej, welice gsme byli potřebni. Weliký poklad spasitedlných wěcj k nawštěwowánj a zaopatřowánj nemocných připadagjejch zde nalezáme, a zvláště mladšj bratřj naši naleznau zde bohatau látku, gakowěžto w žádném, ani w tom neyobšjrnějšjm nawedenj k uměnj pastýřskému nagjti nelze. By se o tom každý sám mohl přeswědčiti, nebude od mjsta, obsahu knihy dotknauti. W úvodu mluwj pan autor o powinnostech duchownjho pastýře k nemocným, a zde na-

wrhuge, co duchownj při nawštěwowańj a zaopatřowánj nemocných pozorowati má. Potom dělj knihu na tré částek. W prwnj částce uwozuge cirkewnj obrady. Druhá částka zawjrá w sobě rozličná naučenj a napomenutj. Částku tuto zdobj weliká rozmanitost. Naučenj a napomenutj k člověku, genž po prodlauwenj wezdegšjho žiwota nemjrně taužj. K ginochu, genž nad tjm se rmautj, že w gaře mladosti swé umřiti má. K chudému otcí, genž se nad swými djtkami rmautj, že ge w nedospělém wěku w nauzi a potřebách opustiti musj. K člověku, genž náhlými nešťěstjím wětšj částku swého gměnj ztratil, a nad tjm se přjliš rmautě w těžkau nemoc upadl. K člověku, genž trápě se nad tjm, že mnoho protiwenstwj, křiwdy a pronásledowánj od swých nepřátel utrpěl, do nemoci upadl. K člověku, genž pro nemoc dlaho trwagjej na loži se trápj. K člověku, genž w nemoci netrpěliwý a newrlý gest, tak že swé obsluhowateli týrá. K člověku, genž bolestné ranhogičské operacij podrobiti se má. K člověku, genž těžký auraz na swém těle utrpěl. K člověku, genž sobě žiwot wzjti chtěl. K ženě, genž těžce ku porodu pracuge. K člověku, genž stěžuge sobě, že ho zlá myšlenj a pokušenj napadagje, pronásledugj geho. K člověku, genž smrti se bogj. K člověku, kteréhož swědomj hněte a nepokogj, že mnoho a těžce hřešil. K člověku, genž poslednj pořádnost, neboli wygádřenj swé poslednj wůle učiniti odkládá. Toť zagisté weliká předmětů rozmanitost; nie méně pohřešugeme zde přede něco, což bychom rádi byli nalezli. Mnohý kněz musj také swátostmi posluhowati těm, nad kterýmiž práwo swětské ortel smrti wyšklo. Práce tato gest wšech ostatnjch auradu kněžského neysmutněgšj a neytěžšj. O té ale tak přetěžké powinnosti kněžské se zde ani zmjnyk nečinj. Owšem měl pan spisowatel, gakož i titul knihy nawrhuge, nemocné toliko před očima, a ne odsauzence. A však kniha mluwj o zaopatřowánj. Toho potřebugj ale wšickni, genž w nebezpečenstwj smrti gsau, nechaj giž ge nemoc aneb ortěl w ruce smrti wydává. Naučenj tedy něgaké a napomenutj k člověku k smrti odsauzenému mohlo bez překážky též zde býti položeno. Neb nemáli o této věci gednati kniha přjtomná, kteráž zagisté wšj možnau zásobau gest opatřena, kde medle wěcj podobných hledati máme? — Částka třetj obsahuge rozgjmánj a modlitby. Zde běre

welcbný pan spisowatel též zřetel na přjstogjej přjbuzné a přátele, Což owšem všech chwal gest hodno. Neb kněz při zaopatřowánj nemocných zvláště také o to péci mjtí má, by vzdělani, napraweni a potěšeni byli všickni přjtomnj. Než zdá se mi, že ta krásná slowa, kteráž pan autor mluwj k přátelům, ku pozůstalé wdowě, k sirotkům atd. neměla státi w částce této, kteráž rozgjmánj a modlitby přednášeti má; nýbrž že spjše „zřáwěsek“ měl ge w sobě zawjрати, s kterým kniha celá se končj, a kdežto pan autor položil pěkné kázanj: gak toho welice potřebj, aby se nemocnj časně zaopatřiti dali, a některé věci jiné. Z předloženého obsahu průwodnot gest, že kniha tato se netoliko pro duchownj hodj, nébrž že i nemocným, a zvláště těm, kterjž dlahau chorobau ztrudněni gsau, může býti s welikým prospěchem podávána. Ku posauzenj gednotliwých řečj, naučenj, napomenutj, modliteb a rozgjmánj nemohu pro obmezenost mjsta přikročiti. Prawjm toliko, že wšeccko welni srdečně a řečj čistau populárnj gest wygáďřeno, a že wšady a na každém mjstě proswitá ta wraucj láska, kterauž rozžžeto má býti srdce pastýřowo k owečkám Kristowým, a kteráž i srdce pana spisowatele při spisowánj rozněcowala.

J. V. Jirsjk.

3. Wýstraha od pitj páleného, kterauž dal w dewjti poučenjch o swatém postujm čase 1840 milé osadě Popowické cjrkewnj kněz J. Wotýpka. W Praze 1841. U Wáclawa Špinky, knjžecjho arcibiskupského knihtiskáře, wel. 12, str. 100, za 16 kr. str.

Stawj-li se bez základu, stawenj nepotrwa dlaho: prwnjm bauřliwým wětrem, anebo silněgšjm otřesenjm se sesype, stawj-li se tam, kde základy podmokagj; stawenj rovněž weliké stálosti mjtí nemůže; celé-li pak stawenj ginák důkladně zřjzeno gest, má-li ale při tom chatrnau střechu, tak že wšudy zatéká: kdo wypowj škodu, kterauž tjm celé stawenj trpj. Anebo což by prospělo rolnjku, kdyby sebe lépe swau roli vzděláwal, mrwil a čistým semenem zasjwal, newyplenj-li prwé pýr. Sjmě bude sic wzcházeti, bude růsti, ale spolu wzrostlým pýrem na mnoze udušeno bude. Tak též marné gest wšeccko vzděláwánj pole, neudělajj-li se brázdy,

kterýmiž by škodná voda odtékati mohla. Zahradnjk dobře sice činj, když má starost o pěkné štěpy, všecky stromky w prawý čas okopává, prosehlé větwe prořezává, atd.: ale všecka práce geho gest marná, nehledj-li spolu, aby zahradu čistil od škodného hmyzu.

Křesťanský vychowatel podobá se maudrému stawiteli; nestawj mrawnjho stawenj bez pewného dogmatického základu, aniž zakládá stawenj swého na pauze lidských domněnkách; podobá se maudrému hospodáři, kterýž má o to starost, aby ani dům ani pole gaké škody trpěly; podobá se maudrému zahradnjku, kterýž předewsjm o to pečuge, aby zahradu swau od hmyzu očistil.

Takowáto duchownj zhauba, kteraůž všecka sebe horliwějšj práce pastýře duchownjho w niwec uwedena býwá, gest beze wšj pochybnosti za našich časůw „pitj kořalky,“ zwlášť tam, kdež se gj nemjrně užjwá. Nětřeba o tom šjtiti slow, gak zle působj kořalka na člověka samého, kterýž gi pige, a zwlášť u rodičůw na gegich děti.

Že dospělý člověk pitjm kořalky na zdrawj sobě škodj, žádný rozumný pochybowati nebude; že ale djtky rodičůw kořalce oddaných i tenkrát, kdyby samy téhož gedu nepily, i tělesně i duchowně nedužiwé gsau, o tom gsem nabył sám postačitelné zkušenosti. Takowéto děti gsau gaksi oduté, bledé, a abych tak řekl syrowé. Tělesná mdloba a ospalost rovněž zle působj na gegich ducha. U takových dětj nenj žádné paměti, žádného zdrawého rozumu, žádné učeliwosti; a giž pauhý pobled takowého djtěte a negápnost w řeči postačitelným gsau důkazem, že takowé nebožátko polomrtvé gest. Běda našemu pokolenj, gestliže se pitj kořalky geště wjc rozšjřj, a wsak i běda gemu, zůstaneli požíwánj téhož nápoje w lidu w té mjře, gakž nynj widjme, geště padesáte let. A protož swatau gest powinnostj duchownjm pastýřům walčiti proti témuž zhabbnému náwyku. Sám se k tomu přiznávám, že welmi smutná to wěc, že na ugmu giného spasitelného wyučovánj o pitj kořalky kázáno býti má; wsak co platno kázati o gaké koliwěk, sebe spasitelnějšj věci, an pitjm kořalky u weliké částky lidu opět vše w niwec uwedeno býwá?

Chystám se sám, aspoň w gednom kázanj wystrahu dáti lidu od pitj téhož prawého gedu: a protož tjm

snaze uznawam welikau zásluhu páně spisowatelowu, kterýž sobě uložil, w dewateru řeči duchownjch wystřihati lid od pitj kořalky, a slawně tuto nesnadnau úlohu vykonal. Gsau to genom řeči krátké, bez wýslowného rozdělenj, a však gádrné, důkladné, a — ačkoli p. spisowatel za přjčinau téhož njzkého předmětu newjce gednoduchého slohu šetřiti musel, — všech neslušných wygádřenj prázdne, a protož křesťanského kazatele důstogné, a při tom při všem, pokud wěc dowolowala, řečnickými okrasami přiozdobené. Že pan spisowatel mnoho ze swatých Pjsem a cjrkewnjch Otcůw ke swé práci wážiti nemohl, samo sebau se rozumj, an ani swaté Pjsmo, ani cjrkewnj učitelowé přjmo o kořalce negednají, gesto byla tenkrát lidu^o zhola nepowědoma; nic ale méně však užito gest všeho, což se w těchto gnák newywážitelajch pramenech k dotčené věci obrátiiti může. Tjm wje se zakládá p. spisowatel na úsudek lékařský a na očitau zkušenost, kteráž gest postačitelným důkazem, gak se newčasné užjwánj kořalky protiwj swaté wůli Páně. Neb o čem wjme ze zkušenosti, že tělesnému zdawj škodné gest, že ukračuje žiwot, že člověka zawádj k giným hřjchům, o tom wyznati musjme, že hřjsné gest w sobě samo, byt se i o tom we swatém Pjsmě žádné nečinilo zmjnkj.

W prwnj řeči gedná p. spisowatel o nalezenj, o prwnjm užjwánj, a o rozšjřenj kořalky, a o gegjm zhaubném účinku wůbec. W druhé řeči gedná, že w giných kraginách zwláštnj gednoty se spogily, aby mezi kragany swými bogowaly proti zwyku, páleného nápoje užjwati; čjajž k následowánj powzbuzuge. W třetj řeči gedná; že nestřjdné netoliko, nébrž i střjdné požjwánj kořalky zdawj tělesnému škodj a tjm wěku ukračuje. We čtwté a páté řeči dowozuge, že pitj kořalky zawádj člověka k sedmeru hlawnjch hřjchů. W šesté řeči ukazuge, gak pitjm kořalky hyne manželská láska, swornost, wychowánj djtek, a celé domácj hospodářstw. W sedmé řeči ukazuge, w gak newykupitelné otroctwj kořalka každého pogjmá, kdož gj přiwjknul; že gj člověk welmi lehko přiwjká, když gj ale gednau přiwjknul a k mnohým hřjchům byl zaweden, že pro swůg nešťastný náwyk welmi nesnadno se odhodlá na cestu polepšenj, že negedná ani podle wůle Božj, ani tak skoro podle swé wlastnj wůle, nébrž toliko podle wůle hřjchu, kterýz celého člověka pitjm kořalky opanowal. W osmé

řeči obšjrně powzbuzuge, aby se každý pitj kořalky odřekl. A w dewáté zawazuge každého, aby danému slibu dostál,

Přednešeny gsau tyto řeči na neděle postnj, na den zwěstowánj Panny Marie, na weliký pátek a na den wzkrjšenj Páně. Právě ale u té příležitosti ukázal p. spisowatel, gak wýborným gest řečnjkem, an se u wolenj textu od předepsaných perikop neuchýlil, a předce obraného textu k věci swé welmi nenuceně a přirozeně použil. U p. poučenj páté na neděli družebnau, text: *Tedy Ježíš, když poznal, žeby měli přijti, aby geg chytili a učinili králem, utekl opět na horu sám gediný.* (Jan 6, 15.) Použitj téhož textu: *Lid chtěl tjm dekowati Pánu za ono zázračné nasycenj.* Nynj dále uwádj, gak se gindy Božu děkowáwalo za geho požehnánj, nynj pak že se děkuge ožjránjm se kořalkau.

Wjmť, že všickni weleb. pp. bratřj na winici Páně p. spisowateli děkowati budau, gimž se dotčená kniha do ruky dostane, negenom ti, kteřjž gj k stegnému aumyslu použigj, nébrž i ti, gimž o té věci kázati netřeba, an uwidj, že w rukau mistrného kazatele žádná wěc nenj tak suchá ani nezpůsobná, aby se o nj s užitkem a spolu krásně mluwiti nedalo.

Gakkoli tato kázanj chwały hodna gsau, předceť nebyl pan spisowatel o gedné věci náležitě zprawen. Na str. 24. připisuge škodný účinek kořalky — gak se populárně wygádlil: „*tak řečené pljsni*“ (Grünspan). Owšem gest měděná rez prawý ged, ale té tak lehkou w kořalce nenj. Ged kořalkowý gest vlastně ljh (spiritus), kteréhož člověk stráwiti nemůže. On se wmjšj mezi krew, ale s krwj se nikdy nespogj, a ni žádným způsobem se neproměňj w podstatu lidského těla. Neodogde-li mestráwený z těla, welmi zle působj na zdrawj geho, zwlášť an zatwřzowánjm pokrmů žaludek k wětšjmu namáhánj nutj, a právě tjm ho oslabuge, čehož následek býwá nezáziwnost. Že ale skutečně lih nezažitý w těle zůstáwá, důkazem gest, že když se kořalečnjkům žilau pustilo, že wodnj částky ustálé krwe zapáliti se daly, a tak hořely gako sama kořalka. A že kořalka zažjwánj pokrmů překážj, dosti patrno gest, an w silné kořalce, anebo ljhbu kořalkowém měkké věci twrdnau a před porušenjm se na dlahé časy zachowáwagj. Ten omyl ale nepřipisugi pánu spisowateli, — neboť nenj to naše wěc, zanášeti se zkauskami lékárnickými,

— nébrž buď pramenu, z kteréhož vědomosti své vážil anebo rádci, kterýž geg chybně zprawil. Tauto malíčkostj se ale věci dobré nic neugjmá.

Frant. Hawránek.

4. Christkatholische Liturgik, zunächst zur Ausübung für Pfarrer und Kapläne des Weltpriesterstandes in der abendländischen Kirche, mit Berücksichtigung der in den österreichischen Staaten, dem Königreiche Böhmen und der leitmeritzer Diöcese insbesondere über die kathol. Liturgie bestehenden Verordnungen. Von Ant. Hnógek, emeritirten Professor der Pastoral am theol. Instít. zu Leitmeritz, nunmehrigen Dechante in Melnik. Dritter Theil. Prag 1838—39. In der fürsterzbischöfl. Buchdruckerei bei W. Špinka, gr. 8. Bogen 65. Pränumerationspreis 4 fl. C. M.

Prwnj a druhý djl téhož velikého djla w přjtomném časopisu r. 1836 sw. II. str. 339—344 od zemřelého, o tento časopis welmi zaslaužilého, nynj bolestně pohřešeného weleb. p. faráře Vinc. Zahradnjka, a r. 1837. sw. IV. str. 643. od njže psaného welebnému duchowenstwu ohlášen, a gak dlužno, welmi přjzniwě posauzen, schwálen a duchowenstwu poručen byl. Gak se zwěcněly, welewážený p. f. Zahradnjk o I. djlu, a njže psaný o II. djlu prohlásil, tentýž chwalný úsudek platj též o III. djlu, kterýž gedná o liturgii, kteréž užjwá swatá katolická Cjrkew při udělowánj swátostj. Auplnau recensj odkládám až po wygij celého djla, aby saustawa nebyla roztržena, aby mnohá věc nemusela se opakowati, a přehled celého djla aby každému tjm gasnějš byl. Zde genom tolik djm, že weleučení p. spisowatel wšecko, což k věci náležj, zcela wywázil, mistrně sestawil, a tak přjgemným způsobem podal, že čtaucjmu netoliko zdrawé naučení, nébrž i utěšenau zábawu poskytuje. *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.* Třetj djl geho liturgie, kterýž prwnějšjch mnohem obšjrnějš gest, a z dwau oddělenj záležj, wykládá netoliko ceremonie při udělowánj swátostj, a děgepisný gich půwod neb proměnu, a rozdjlnau gegich formu, gak se dle rozdjlu cjrkewnjho *ritu*, neb i křesťanského wyznánj užjwá; nébrž i gak potřeba ukazuge, wykládá spolu stránku dogmatickau a předpisy cjrkewnjho práwa; posléze i wýznam gednotliwých ceremonij, kterýž daleko od mystického,

nechutného vytáčenj, spasitelné naučenj w sobě obsa-
hugé. Tjmtó uspořádánjm gest tato liturgie w rukau
duchownjch správčůw na winici Páně netoliko užitečná,
nébrž i velmi potřebná; neboť ukazuge, gak by du-
chownj pastýř podle cirkewnjo nařizenj weškeré po-
swatné ceremonie vykládal, a, na čemž geště mnohem
wjce záležj, tolik látky poskytuje, že duchownj pastýř i
liturgická kázanj držeti může. Liturgická kázanj gsau
velmi pořjdku, a předeť náležegj gako celek ku kře-
stánskému vyučowánj, a když náležitě vzdělána gsau,
dogjmawostj se docela rownagj dogmatickým i morálnjm.

Fr. Hawránek.

B) ROZLIČNOSTI.

Žiwot Doktora Josefa Flece,

ejs. kr. dwornjho faráře we Wjdni,

sepsán ucdlé Doktora Vincence Sebáka

od

Fr. Wěnc. Nowotného.

(Na požádánj redakce časopisu, aby redaktor redaktoru památnjk uctiwé swé
šetrnosti postavil.)

Plec, pošlý z kmene Českého, gakože to giž přjgmj
geho ponadokazuje, narodil se dne 3. Ledna 1788 we Wj-
dni, a byl na to dne druhého tamně w kostele Panny Marie
Šotenské pokřtěn a *Josefem* nazwán. Geho kolébkau ne-
hýčkaly rozkoš a bohatstw, aniž gi oswěcował gaký blesk swět-
ský; gelikož rodičowé gehu *Ondřeg Plec*, početwedancj gi-
stého kupckého domu we Wjdni, a *Cecilie* rodem *Büttnero-
wá*, náleželi magetnostj swau ledwa k prostřednjmu druhu
zámožnosti lidské, takže, chtělili w občanském žiwotě pocti-
wě wygiti, velmi skrowně tráwiti museli, a i při této opatr-
nosti se gím gen přjliš často nedostáwalo prostředků k wyš-
šjmu zvláště vzdělánj gegich djetek, přede wšjm pak gegich
syna Josefa, gehožto wtip záhy giž s potěšenjm pozorowali.
Nebylotě tu také nižádné přjzně vysokých osob aniž ga-
kých zvláštnejch zásluh od předků gehu druhdy zjskaných,
gežto potomkům na walnau pomoc býwagj, a ne zjřdka i
cestu prokletstwj, rownagj a šjřj k hodnostem, — pod ge-
gichžto perutj by byl mladý *Plec* na sebe došel ohledu, a
protož musel ubohý děkowati, a děkowal welkodušně wše
wzdělánj a pak i powýšenj swé gen swé wtipnosti a pilnosti,
a spolu vlastně tomu, genž wtip rozdává a osud lidský
otcowsky sám snowe — Bohu.

Gsa pak giž co pachole powahy na wysost žiwé, a pro

wše, což krásného a dobrého, planaucj, gewil záhy také neobyčejnau náchyllost ku knihám a stawu kněžskému. Což widauce s potěšenjm rodičowé geho, gak mile to antlý geho wěk dowolil, uwedli geg do wzornj školy u swaté Anny we Wjdui, kdež výbornými učiteli, zvláště pak katechety, Antonjnem Hyem a Augustinem Grubrem, napotomujm arcibiskupem Solnohradským, tato geho zbožnost a pilnost pečliwě žiwena gsau, tak se usadila a zmocnila, že gegj plamen po celý geho žiwot neuhasl. —

Když však w dewátém roku wěku swého z třetj giž třjdy wzornjho učenj wykročiti měl, udata se připadnost, která na geho budaucj žiwobyťj lehkou mohla mjeti takowý následek, žeby geho žiwot byl docela giný směr i obor obdržel. Napadlotě gednomu z geho světských učitelů, že, ač dosti příležitosti a příčiny měl geho schopnosti a prospěchy pozorowati a uznati, geho rodičům předce namluwil, žeby syn gegieh k wyššjmu studowánj dosti schopen nebyl, a tudy žeby lépe bylo, kdyby geg, dokawáde čas gest, na něgaké řemeslnické učenj, zvláště pak ke kupectwj oddali. Starostliwj rodičowé zarmautili se sice nemálo, ale uwažugjce radu a spolu vlastnj nemagjenost uposlechlí oné, a zaslali syna swého k ejli tomu do čtwrté geště třjdy u swaté Anny, kde tento ne pro nepilnost a neprospěch, ale djtem pro wětšj utwrzenj, djtem zvláště pro antlost swého wěku po tři leta, a sice od roku 1798 až do roku 1801 se pozdržel. I něil se welmi pilně tomu, „o gemu ted' geho rodičowé weleli a za záměr geho budaucjho žiwota odhodlali a wykázali; nie méně geho náchyllost k duchownjmu stawu nedala se ničjm uchlácholiti. Bylotě mu wždy mile a radostno kostely nawštěwowati, a tam pobožným srdcem bud' cirkewnjm obřadům přítomnu býti, aneb docela, což welmi rád činil, při mši swaté přisluhowati. Tak se stalo, že se s mnohými duchownjmi hlawnjho přede wšjm chrámu Páně Swatoštěpánského, zvláště pak s tamnjmi faráři Herbstem a Šmideu seznámil. A ti to slyšjce negednau tuto žádost geho, spolu pak pozorugjce geho přjwětíwost a otewřenost mysli a srdce, tak geg sobě zamilowali, že geg gak za ohledem počestné a lehčegšj wýžiwy geho, tak též i za tjmto geho aumyslem nemálo podporowaly.

Když se však takto antlá duše Plecowa zamejšlela, hle tu l. P. 1801 nowě wyswěcený kněz Josef Theyer, pozděgšj arcibiskup, konsistornj rada a farář na předměstj Swatomarkétském u Wjduě slawil w hlawnjm chrámu Páně Swatoštěpánském swé prwotiny. Mladý Plec nemohl s to býti, aby

nebyl přítomen, a tu geg toto swaté geduánj tak dogmalo, že mu welikánský obor prostrannosti chrámowé počal auzek býti, a on s pládem domů se wrátiw swých rodičů co neysnažněgi prosil, by geg do latinských škol poslali, že chce knězem Páně býti, aby mohl též někdy tu předrahou oběť mše swaté za ně, za sebe i za potreby lidstwa Bohu při oltář konati a slaužiti. — Rodičowé nemohauce gehu prosbám a slibům odolati; ano w srdci swém gsance welmi powděni těmto, an se takto i gegich tagná žádost sama zaprádala a naplňowala, mile rádi swolili. —

I wstoupil hned toho geště roku Plec do Gymnasium u swaté Anny, a mage zde výborné muže, gako Weimara, Spana, Hanké, Plehana, Höflicha a Raimana, — za učitele, čím výše stějdami školnjmi postupowal, tjm wjce nabytými wědomostmi a dušewnjm wzdelánjm oplýwal, tak že se wždy wjce šjřil obzor gehu mysl i srdce, a těchto utěšenosti, gelikož mu nie wěšjho nepūsobilo potěsenj, gako w knihách wždy wězeti, a z nich bráti swětlo a obžiwu pro duši. A tato gehu pilnost a radost wždy wyššjho dostala i tjm podnětu, že při každém wěregném skaumánj za prwujho z celé školy co do nměnj a mrawů, a tudy i co do zásluh obyčegně uznán a wyznamenán byl.

A však i na obzor této gehu newinné a šlechtné blaženosti wystaupil pogeďnau a nenadále mrak, který gasnost gehu utěšené mysl i spolu blaženého srdce nemáo zate-mnil a ztenčil. Potkalať srdce gehu dne 7. Prosince 1805 rána nenadalá, rána welebolestná, ztráta totiž gehu milowaného otce, posawádnjho gehu i ostatnj rodiny wěrného žiwitele, rádce, přjtele, wůdce i ochránce. Gak tu srdce gehu hořem a bolestj krwácelo, nelze popsati, zwlášť když zesnulý djlem pro chatrnost swého služebnjho platu, djlem pro šlechtnost swého swědomj ničeho uhospodariti nemoha, swým pozůstawil za wše gměnj čisté swědomj a šlechtnau gen chudobu. Onen kupecký dům, genuž wěrně a s praspěchem slaužil, snadby rád byl gehu zásluhy aspoň gehu pozůstalým odměnil něgakau wyžiwan; ale gehu vlastnj přjpadnosti tomu nedowolowaly, a tak ubozj osiřelci zůstaweni byli swým dalšjm žiwobytjm gen na Boha a na sebe. I ejtltě náš mladý Plec ztrátu otcowu tjm wjce, čím wjce sám při tom spolu na slowo wzat gest; gelikož starage se dřjwe gen o ducha, musel se teď starati spolu i o žaludek negen swůg, ale i těch, genž mu zůstali po otcí. Gako však matka a sestra gehu každá ráda ač bolestným srdcem podjl wzala a nesla tohoto swého osudu w Bohu a w práci ži-

wobytyj swého hledagje: tak též neméně náš mladý Plec učinil. Studowaltě tjm bedliwěgi, a wšecky uspořené hodiny, kterých mu dříwe užiti dowoleno bylo k vlastnjmu oddechu, wynaložil teď na domácj z platu giných učenj. A co takto pracně wytěžil, přinesl matce do společné výživy.

Že pak se Bůh co prawý otec o swé wěrné wždy stará; wzbudiltě i Plecowi w ctihodném knězi panu Františku Šmidowi, kanownjku hlawnjho chrámu Páně Swatoštěpánského a rytíři řádu Leopoldowa, přjzniwce a dobrodince zwláštnjho, který pozorowaw Plecowu hodnost i schopnost, spolu pak gehu i gehu rodiny osud těžký a bolesný, nemeškal geg gednak wyššjm domům poraučeti, gednak i sám podporowati potagmo. A tak Plec sám se wždy pilněgi studijm zaswěcuje, spolu giné k wědomostem wěda, wstanpil pod perutj swého přjzniwce l. P. 1806 do filosofie. Gako wšak na Gymnasium prospjwal, prospjwal i tuto, magge zde w náboženstwj Jakoba Frinta, w početniectwj a přjrodoskumstwj Remigia Döttlera, w libomudretwj Františka Hammera, w slowozpytu a krasowědě Antonjna Šteina a w děgepisu Martina Wykoše, wšecky muže za wybórné učitele. Brzo se i takto stalo, že geg gehu dobrodince, naddotčený pan František Šmid, i panu Frintowi poraučil. Tento geg sice z počátku twrde těmito slowy odhyl: Gestliže hodný gest, okáže se, ano on se sám poraučeti bude; nieméně co zde powrchně od sebe gako odložil, neodložil přece u wnitř sám u sebe, gelikož tjm pozorněgšj byl na Plece. I nedlauho to trwalo, a giž si tento k Plecowi náchylněgi počjnage swau přjeň tjm progewil, že geg gednak welewjdně k sobě potáhl, gednak geg často, zwlášť o prázdninách k sobě do města Laa, kde sám práwě farařowati započal, na datšj čas powyzwal, gednak gemu i k stipendium z důchodů Wjdeňských škol dopomohl.

Nynj když Plec dokonáwal běh filosofických swých studií, nastala proň nowá péče a starost, k gakému totiž stawu se rozhodnauti a přistaupií má. A hle! tu se w něm opět mocným hlasem choť a žádost ku kněžskému stawu ozwala. Měltě sice při swých schopnostech mnoho wyhljdek swého zaopatřenj; gelikož se mu giž tenkrát mezi mnohým přidělenstwj při Wjdenské hwězdárně podáwalo s gistau naděgj brzkého postaupenj a platu zvýšenj, a wšak tato gehu wěrná žádost swjtězila nade wšjm, čehož swět mu slihowal, takže s dobrým anmyslem l. P. 1808 wstau-pil do bohoslowj.

Wida se giž takto Plec na bližšj cestě powolánj swé-

ho, poslauchať swých professorů, genž byli w cirkewnj historii Čeněk Darnaut, w biblickém studium starého zákona Petr Ackermann, we východnjch gazycjch Maronita Antonju Aryda, w biblickém studium nowého zákona a výkladnictwj Altmann Arigler, w cirkewnjm práwu Tomáš Dolliner, w dogmatice Augustin Braig, w morálce Ondřeg Reichenberger, w pastorálce pak Čeněk Edward Milde, napotomnj biskup Litoměřický a ted' knjže arcibiskup Wjdeňský, — skrze wšecku leta s takowým pozorem i prospěchem, že opěť negen ta nejčestnějšj wyswědčenj obdržel, ale i hned po swém wyswěcenj, které se dne 30. Srpna 1812 k geho newýslovné radosti na něm wykonalo, od tehdejšjho Wjdeňského knjžete arcibiskupa Sigmunda, hraběte z Hohenwartu, dne 28. Řjgna t. r. za dozorce a ředitele domácjch studií w arcibiskupském semeništi ustanowen gest byl. Mezi tjm časem přistaupil w kostele sw. Petra po boku swého přjtele Tomáše Powondry, pozdějšjho pastorálnjho professora a pak probošta Trientské Kapitoly, k oltáři, a gakau myslj, a gakým srdcem zde swé prwotiny slawil a konal, nelze peru wypsati, ba ledwa si mysliti. Že pak ono dozorstwj seminárnjch studií na vysokých školách Wjdeňských obyčegně spogeno gest s přidělenstwjm (adjunktstwjm) bohoslownjm, tedy i Plec brzee na to od zemského řjzenj gakožto přidělenec bohoslownj potvrzenj obdržel. I počal se swým spolupřidělcem Josefem Žizkau, s njmžto dáwno giž byl w přátelské srozuměnj wešel, mladistwau horliwostj a ze wšj sjly swé na wzdělánj swých swěřených chowanců pracowati, rozněcuge w nich negen lásku k liternjmu zdokonalowánj se, ale i prawau zbožnost ducha a to negen slowem, ale i vlastnjm příkladem. Takowěto požehnané počjnánj geho bylo také i přjčínau, že sobě Plec záhy důwěrnost knjžete arcibiskupa a spolu i auřad ceremonárský wyzjskal, ano, když tehdejšj seminárský rektor František Bugl dne 1. Zářj 1813 na wěčnost se odebral, na geho mjsto prozatjm byl dosazen.

Pracowal-li gest dřjwe wěrně a neunaweně, pracowal njnj geště s wětšj chutj a sílau na duchownjm prospěchu swých chowanců. A tak se stalo, že se wždy wjce a wjce oko wěregné pozornosti a důwěry naň obracelo a upjralo, a když doktor Braig ze swé dogmatické professury wystaupil, gmu geho uprázdněná stolice gakožto přiděleneci bohoslownjmu skrze celý školnj běh od 1814 — 1815 swěřena gest byla. A wšak i zde sobě nowé sláwy a zásluhy dobyl. —

Právě w těchto letech doktorem Jakubem Frintem, po-
tehďáž již ejs. kr. dwornjm farářem, zamyšlený a nawržený
zřízen byl od Jeho ejs. kr. Gasnosti b. p. Františka I. ú-
staw vyššjho vzdělánj duchowenstwa světského pro učitel-
ské stolice na vyššjch a hlawnějšjch přede všjm školách.
Tuť hle zásluhy, powěst a weleslawná Plecowa swědectwj i
od samé knížecj arcibiskupské konsistoře zvlášťe mysl páně
Frintowu na sebe upamatowaly, a tak i přjčinau byly, že
nás Plec od ejsaře pána dne 6. Zářj 1816 za skutečného
ejs. kr. dwornjho kaplana prohlášen byl. Bylatě tohoto geho
powyšenj i ta čestná přjčina a sice: Do tohoto ústawu, genž
se Frintaneum nazýwá, přjgjmajj se pro vyššj zdokonalenj
gen schopnějšj wyewičené již hlavy; protož žádá tento ú-
staw a potřebuge za učitele muže takowé, gakowé wýtečným
rozumem a vzdělaným srdcem tyto swé chowance všjm o-
hledem přewyšugj, siceby ginák sám swého cjele nedošel. —

Toto vše přemjtagé Frint namysli, wzpomměl si i hned
na Plece, o gehož schopnostech ducha a powahách srdce dā-
wno již byl přeswědčen. Sotwa tedy Plec za ejs. kr.
dwornjho kaplana dosazen byl, již i k tomuto ústawu na
slovo gest potažen.

Bylo pak hned z počátku zřízenj ústawu tohoto toto :
Trj zástupcowé co předstawenj wedli a řjdili wšechen wniř-
nj i zewniřnj pořádek i auřad, a sice geden co wrechj
ředitel wšeho wedl powšechný dohled, pořádek i aučet, a
tjmtó byl právě tehdegšj ejs. král. dwornj farář sám pan
Frint, co spolupůwodce; druhý byl ředitelem domácjho po-
řádku a studium, a tohoto auřadu se Plecowi dostalo; třetj
pak byl duchownjm wůdcem a rádcem swědomj čili zpowě-
dlnjkem, kterýžto weledůležitý též auřad tenkrát ejs. král.
dwornj kaplan, pan Jan Michael Leonhard, nynějšj biskup
Dioklecianopolský a spolu apoštolský polnj wikář, zastáwal.
Uwázal se sice každý z těchto zagisté wěrně w auřad swůg,
a však wětšj a hlawnějšj část práce zůstala patrně Plecowi,
který negen co gemu gako dozorcj studij přjslušelo horliwě
konat, ale i nadto gešťe sám opakowánj a zvláštnějšj wy-
swětlowánj wšeho držel. — Než brzo se i u něho okázalo,
že gest duch sice mocen, ale tělo oddechu potřebuge, a
přjlišným namáhánjm klesá. Uznáno to i od Frinta, a pak
skrže tohoto i od zeměpána samého. Z té přjčiny přidělen
gest gakožto dwornj spolukaplan a druhý řjditel domácjch
studij pan Michal Jan Wagner, tenkrát učitel boboslawj w
Linci, nynj pak biskup u sw. Hipolita w Rakausech. Odle-
hlo sice takto nemálo Plecowi, a však on sám sobě oddechu

neppure, obracel swá prázdnejši okamženi na wypracowani důkladných kázání, které milerád lidu s kazatelný přednášel, aby i zde, by možno bylo, prawau zbožnost a k této wedaucí poznání pozasel; a k ejli tomu mluwjal se wšj srdečnau horliwostí a protož i s požehnáním, gelikož se negen innozj slabj we wjře sešlili, ale i odpadli opět nawrátili, ba mnozj se i ze židowstwa k wjře Kristowě přihlásili.

Taktě pracowal wěrně i w tomto poli swého powolání zdejšího až do roku 1823, kde mn 12. Března geho zásluhy a gegich spolu uznání a dosvědčení i od pana Frinta, přisného to saúdce, proklestily cestu až na stolicí dogmatiky na vysokých školách Wjdeckých. Nynj se Plec sám sobě zdál a giným widel na swém prawém mjestě býti; nebo nic mn nebylo radostnějši než přednáseti prawdy náboženství Kristowa, a kdykoli ge přednášel, přednášel ge wždy s takowau rozjunceností mysli i srdce, že oheň geho wjry i přesvědčenosti na geho posluchače přecházel a ge podgjmál.

Čině pak takowýmto způsobem wždy wětšj duchownj prospěch w žákowstwu, dobyl sobě nowých zásluh, nowé i sláwy, tak sice, že když aumrtjím pana kanownjka Antónjua Špa cjsarské kanownictw při hlawnjím chrámu Páně swatého Štěpána nprázdněno bylo, Geho cjs. král. Gasnost h. p. František I. geg nejwyšším swým uřawřenjm od 15. Února 1827. na toto téměř sám od sebe dosaditi ráčil. A tak se nynj pro geho bratrské a synowské srdce weliká vyplnila žádost, že mohl totiž swau matku a sestru, které dřjwe, gak mohl, podporowal, k sobě wzjti, a gim gegich dny uléhciti a ošladiti. A tu srdce geho samo tjm nemálo okřálo.

Ožjwage pak takto blahotnan domácností swau oddával se tjm utěšenějšj myslj na skatmánj bohoslowných zvláště wěd. A aby negen we swé posluchárně žiwým slowem swým prospěl, ale i také všude ginde a sice tenkrátě geště, když ho giž wjce nebylo; na ošwjeení rozumu a wzdělánj srdce lidského působil, a tak zde i onde swětlo a blaho, wědomost a etnost wšlěpowal a šjřil, umjnil si wydawati časopis; podobný páně Frintowu, který také l. P. 1828 skutečně, tučen gsa nazwjce geho vlastnjimi pracemi, wycházeti počal, a vycházel řádně skrze 13 let pořáde běžjcejch, až totiž do smrti swého půwodece a wydawatele.

Mezi tjm wywolen gest také Plec od Wjdeckého knjžete arcibiskupa Leopolda Maxmilianu hraběte z Firmiánů dne 27. Března 1828 za konsistornjho radu a spolu za skaumatele farnjeh čekaneů z biblického studium a z dogmatiky. A

asi přes rok na to dne 18. Zářj 1829 swěřen gestřf gemu prozatjm referát filosofických studij při ejs. kr. dwornj komissj nad studiemi, gakož i také ředitelstw nadřečených studij. Zastával sice geho wěroučnou stolicí prozatjm doktor Josef Buchinger, a však množily a nahrnowaly se takto předce práce a péče geho, časem tak těsně, že gakkoli obratný a hbitý byl w péře a w prohledu wěcj, gemu ani chwjlčinky k oddechnutj nezbylo. Ba on, aby všemu náležitěgi odolal, nastawował welmi často den nocj, owšem že, čeho si ani newšjmal, gen na autraty swěho zdrawj tělesného.

Wyznamenáwage se pak takto stále we swé schopnosti i ochotě, dokázal také wždy a všude při každé příležitosti a příčině, gak walně mu práwo a blaho cizj na srdci ležj. Blahotný následek takowěhoto počjnánj geho bylť ten, že se naň pozornost a dbalost i ejsarského dwora z nowa ohlédla a obrátila, a tedy aby geho zásluha i zawděčnost swé odměny poněkud došly, ustanowil geg zesnulý zeměpán neywyššjm swým progádřenjm od 27. Čerwna 1830 za kapitolnjho děkana při hlawnjm chrámu Páně u sw. Štěpána. A hle! zde na geho počjnánj sobě zdařenj a požehnánj Božj spořjwalo. Oprawiltě spráwu i hospodárstw kapitolnjch poplužj, zwelebil kanownjků důchody, spořádal a ugistil nábožné základy a úpisy, aby gegich powinnost a wýspěch do žiwota wkročily. Ano on se postaral i o oprawy a obnowenj sešlegšjch kapitolnjch stawenj. Mnoho se za geho vlády wykonalo a zdařilo; mnoho také od něho započato, a od giného, nástupce totiž geho, poněwadž giž započato bylo, gako na příklad kanownický dům we Wjdni, se šťastně dohotowilo.

Když se však l. P. 1836 ejs. kr. dwornj fara we Wjdni powýšenjm pana Jana Mich. Wagnera za biskupa Swatohypolitského po druhé uprázdnila: hle tu nyněgšj náš welegasný mocnář Ferdinand I., gemuž Bůh dey mandrost, sjlu a zdrawj, aby břjmě koruny dlanu nesl k swému i swých národů štěstj a prospěchu, pozoren gsa zwláště na Plece, tohoto kabinetnjm dopisem od 20. Unora 1836 pogmenował ejs. kr. dwornjm farářem. Že pak toto mjsto wždy spogeno býwá s opatstwjm Panny Marie Pagranské w Uhrjch, bylť Plec dne 19. Března t. r. na den swých gmenowin w ejs. kr. dwornj kapli na toto důstogenstw požehnán, spolu pak se mu i wrchnj řizenj ústawu Frintowa pro wyššj wzdělánj duchowenstwa swětského odewzdalo a swěřilo.

I bylť Plec nynj opět na tom mjstě, kde dřjwe běh swých zásluh vlastně započal, a však ne giž gako podřj-

zenec, nýbrž jako hlava řídjej. A tu sobě swým waudrým, a prozřetelným gednáním i působením na nowo takowé važnosti a důvěry získal, že i welegasné hlavy, jako náš neygasněgšj cjsař a král Ferdinand I. geg sobě za wůdce a růdce swého swědomj, jakožto zpovědlujka, geho pan bratr, arcikujže Karel František, tato weliká naděge naše, za wychowatele swých weleoswjceujých djtek zwolili. A abych wrech sláwy a zásluh geho gen poněkud doplnil, podotýkám gen to, že byl za těmito nadotčeenými příčinami co rada i do cjs. král. řjzenj powýšen a přitažen. Mezi geho pozděgšjmi a welečctnými zásluhami, gichžto sobě na tomto stanowišti dobyl, abych giných pomínul, wynika přede wšjm ta, kterážto i na neywzdáleněgšj okršlek země bla- hočinně doléhá a doléhati nepřestane, že byl totiž spolu hlawním půwodem základu a gednoty Leopoldinské.

I stkwěltě se a oplýwal duch geho přednostmi, zásluhami, sláwau i odměnou; a však tělo geho podlehaje tak mnohonásobným namáháním počalo skrze mnohá léta giž churawěti. K čemuž giž dřjwe smrt geho drabé a welemilé matky, která se dne 7. Března 1833 s tauto časností, by lepšjho žiwota požjwala, rozžehnala, nemálo přispěla, tak že welmi často na náramné třesenj srdce a chwěnj žilen swých trpjwal. I raděno i powoleno mu, aby pro nabytj lepšjho zdrawj láznj užjwal, a cesty konal. Uposlechna pak této rady u příležitosti korunowánj swého milowaného mocnáře Ferdinanda za krále Lombardsko - Benátského wydal se spolu též na cestu do Wlach. Nic méně geho duch zwědawý mage zde pastwy přehogné, nedal swému tělu oddechu, a tak se stalo, že náš Plec se skoro tak churawý, neli churawěgšj, nawrátil, jako byl z Wjdně odešel.

Zastáwal však předce neunaweně i ted' auřad swého powolanj na churawost swau nedbaje, až pak dne 18. Března 1840 hera se domů z cjs. kr. dwornj komissj nad studiemi, kde geště se swými spoludruhy wesele a laskawě rozmlauwal, a w sněmu swé nálezy s přepodiwnau horliwostj a gasností přednášel, když na Mjěnj prostraniště bljž cjs. kr. dwornjho a státujho kancelláře byl přišel, počal se nenadále a neobyčejně na celém těle třásti a chwěti, že by byl, kdyby geg byli okolo gdauej nezachytili, giště mdlobau k zemi klesl. Přišel sice zase k sobě, a však w tom okamženj ranila geg opět mrtwice, a on se k zemi schljstna geště zwolal: Deyte mne dowezti do mého přjbytku we dworě Šweycarském, — A to byla geho poslednj slova: nebo bezdušný přiwzen gest do přjbytku swého. Swolání gsau

hned na rychlost lékářowé, nžjwáno k ožiwenj geho všech možných prostředků, nie platno; duch geho zdál se býti ještě w těle, ale toto nemělo giž ni vlády ni žiwota do sebe. Rozkřikla se powěst o geho aupadu a nebezpečenstwj po celé Wjdni; běžely k němu i neyoswjceněgšj hlawy, gako i sám neyoswjceněgšj arciknjže Karel František, ale všeccky přišli pro wětšj swůg zármutek k poslednjmu geho wzdechnotj. Dokonaltě dne 30. Března 1840 w 53. roce wěku swěho běh zaslůh swých pozemských. Odměniž geg Bože, gakože geg giž odměňuješ, genž hledal zde upřjmně sláwy twé!

Tomáš More.

O d

Wáclawa Geljńka,

duchownjho správce w Chotěši, králowéhradecké diéciesj.

(Pokračowánj.)

Stálost w dobrém.

Mocj papežské dispensacj pogan Gindřich VIII. wdowu swěho, w autlé mladosti zemřelého staršjho bratra, *Kateřinu*, deeru *Ferdinanda* Katolického, krále Španielského za manželku. Tato mu porodila tři syny a dvě dcery, kteréžto djtky, wygmauc Kateřinu, hned w dětinstwj zemřely. Osobnj přjgemnost, milowánj hodné vlastnosti a weliké čnosti králowny zagjmaly gen na krátký čas krále, w manželské wěrnosti geg udržugjee, který však brzy tělesnosti swé žadných mezej nekladl, swaté powinnosti stawu manželského bez osteychánj přestupuge. Byw dřjwe s mnohými osobami důwěrně žiw, podařilo se pak aulisné, schytralé a etizadostiwé *Anně Boleynowé*, kteráž při dvoře francauzském we škole dworujho se twořenj weliký prospěch učiniwši, nynj se při dvoře anglickém nacházela, že geg krásau tělesnau, rozmarným způsobem w společném obcowánj a schopnostmi přirozenými opautala. Lstiwa tato, we všech auskokách dobře wycwičená osoba, nežádala nic giného, než ruku králowu, gakožto cenu swé náklonnosti, předstjragjc, žeby gen gakožto geho pořádná manželka lásce geho lásku swau obětowati mo-

hla. Pewným, dlouhotrvajícím odporem, gegž auliskostj swau osladiti znala, by králowu naděgi nezmarila, plápol gehu až na stupeň neywětšj náružiwosti roznitila, kterážto k tomu geg přiwedla, že *rozwedenj* se swau ctnostnau manželkau pod tau zámjnkau obmeyšlel, gakoby spogenj s nj, gakkoli se i s papežskau dispensacj stalo, nepravé, a krowesprzněnj se rownalo a tudy se rušilo. Ministr *Wolsey*, gemužto swau wůli, že se s Kateřinau rozwěstí, a Annu Boleynowau za manželku wzíti mjjnj, oznámil, podal se po newelikém odporu gehu žádostem. Neypředněgšj učitelowé práw ejrkewných byli o swé mjjněnj tázáni, w té naděgi, žeť odpovědi gegich o předstjrané nedowolenosti sňatku s Kateřinau přjzniwě znjti budau. Všickni se však gednosworně proti námjtkám a žádostem králowým rozhodli, radjce, by tu wěc před stolicí papežskau wznesl, a odtud rozsudek očekáwal. Swatý Otec Klemens VII. poslal k skaumánj té důležitosti zwláštnjho wyslance do Angličan. Že se ale s rozhodnutjm, poněwadž žádosti králowě whod býti nemohlo, takměř z aumysla prodléwalo, uzawřel král, naneyweyš gsa giž nad tjm netrpěliw, že si schwálenj swého aumyslu giných učených mužě, sobě přjzniwé, opatřj, rozwedenj skrze duchownj pastýřský anřad swé země wymuže, a konečnjm rozsudkem parlamentnjm potwrditi dá.

Poněwadž More ne pauze w Anglicku a u lidu, nýbrž i w celé Ewropě pro swé weliké zásluhy wysoce wážen byl, záleželo králi na tom, aby geg k swé „tagné a weliké důležitosti,“ gak se prawilo, naklonil. More však králowu náružiwanu a ukrutnau powahu giž dáwno naskrz sezna, hleděl se této obtěžné wěci s welikau opatrnostj a chytrostj wždy wyhnauti, dobře i nahljžege, že by morskau ostrau skalau, o kterau by se gehu spogenost s králem a s lidem ztroskotala, býti mohla. Král však nepřestal dotjratí a něho, by swé mjjněnj pronechl. Nemohl tedy dle slušnosti a bez urážky pána swého děle odporowati, prosil tedy gen o prodlauženj postačitedlné lhůty, by si mohl tuto nemalau důležitost dosti rozwážiti. Král gsa s tjm spokojen, poukázal geg na učené muže swé tagné rady, s kterými by o tom rokował. More wěc tu dle základnjch prawidel ejrkewnjho práwa zrale powážiw, dal králi austně tuto odpověd: „Abych upřjmně s Wašj Milostj mluwil, ani ony mně wykázané osoby, ani gá, ani kdo giný z tagné rady, protože my všickni *Waši služebnjci a Wašj dobrotiwosti tuze mnoho powinnowáni gsme*, negsme dle mého nahljženj schopnj a patričnj rádcowé w této důležitosti. Gestli však

Wám na tom záležj, čístau prawdu zwěděti, tedy Wás na *tahowé rádce* odkazugi, kteřj Wás ani z ohledu na swůg vlastnj pozemský zisk, ani z bázně před Wašj knjžecj důstognostj oklamati nemjnj.“ Gmenowal pak swatého *Augustina*, *Jaroljma* a giné swaté cjrkwenj Otce, gegich wyřčenj uwáděge, gichž sobě o této wěci nashromáždil. Z důwodů těchto patrně se ukázalo, že pogmutj manželky druhé za žiwohytj manželky prwněgšj, gak tito swatj Otcowé, tak pjsmo swaté zawrhugj.

Mjněnj tak pronešené, neučinilo owšem žádostem králowým zadost, a protož ge nikterak nepřigal. Z ohledu pak opatrného a chytrého způsobu, kterým ge More přednášel, newzal to král, alespoň na oko, za zlé, a radil se o tom s Morem častěgi. A práwě proto More swůg staw za nebezpečný držel. Wěděl dobře, že náruživosti králowy, vypuknauli gedenkráté násilně, wšecker k wůli Anně porazj. Protož se i obáwal o katolickau wjru, neboť se Anna i se swým Otcem, genž gegjm přičiněnjm weliké přednosti nabył, bez toho k nowě znikagjejmu učenj nakłonowala. Cjrkew pak ta, gegjžto opravdowý, swátost a nezrušitedlnost manželstwa hágjej zákon, gegjm a králowým žádostem tak přjmo na odpor stál, měla se wšeho co obáwati, neupokogili se náruživost vypuklá gináče, a nenagdeli se k dosaženj cjele giného prostředku, nežli toho, od cjrkwse se odtrhnauti, a nowé učenj přigmauti, kteréž zrušiwši staré prikázanj o swátosti stawu manželského, náruživosti králowě lahodilo, a gemu gako láwku k přegitj přes prohlubeň wšech těžkostj w cestě se mu naskytagjejch, kladlo. Gak dobře to More předzwjdal, dokazuge geho rozmławuwanj, které o tom se swým zetěm Roperem wedl. Zet tento wychwalowal nad mjru gednoho dne šťastný staw anělické země; kterak pod ochranau tak dobře katolického knjžete žádný kacjř tu přjstupu a prospěchu mji nemůže; duchowenstwo že gest učené a ctnostné, šlechta usedlá a maudrá, poddanj králi wěrně oddanj, krátce, wšude že gest gako *gedno* srdce a *gedna* duše, w *gedné* wjře a w *gedné* powinnosti spogené. Toto wšecker připustil sice More, nic wšak méně doložil: „Gá při wšem tom Boha prosjm, aby na nás, gakkoli vysoko a pewně státi se zdáme, ano kacjře pod nobama máme, nedopustil, bychom se dočkali oněch dnů, w kterých bychom si přáli, s nimi žjtí, a kdežto bychom gegich kostelů gim popřáli, gen aby nás w našich s pokogem nechali.“

Gak prorockým duchem tato slowa byla wyslowena, zaú každý w historii anělické zbhělv. A bohužel; slowa ta se

anpluě vyplnila; neboť rádiby byli katoljci pozděgi bludářům kostely podlé swých dowolili, kdyžby gen sami byli směli w zemi, vlasti swé zůstati, s nimi a podlé nich bydleti. Tak hluboce progalo, co přigjti mělo, giž ted, čeho se málo kdo — a to s tjžj — w tuto dobu nadál, gemnan a citedlnau duši Morowu, a tak žeby rád byl i swůg žiwot za to dal, by gen pozdněgšj ohawnosti od swé milowané vlasti a od celého křesťanstwa byl mohl odwrátiti. Gednoho dne se zetěm swým na břehu řeky Temže se procházege, prawil mezi giným: „Čhtělbých, synu Roperte! bylalbý w tom i Božj wůle, pod tau wýminkau, aby tři věci w křesťanstwu dobře uspořádaný byly, abych do pytle zašit, a hned nynj do Temže uwržen, byl.“ Na otázku, kteréby to tři věci byly, odpověděl: „Předně, aby většj částka křesťanských knjžat, kterj nynj w krwežjzniwých a wraždlných wálkách wespolek zapleteni gsau, we všeobecném pokogi žiwi byli. — Za druhé, aby křesťanská cirkew, mnohými bludy a kacjrstwjm bolesně zarmaucená, auplnau gednotau wjry mohla býti upokogena. — Za třej, když se o rozepři kráľowského snatku otázka stala, aby se tato důležitá wěc ke eti Božj a k upokogenj všech stran skončila.“ —

Králi opět wšecko na tom záleželo, aby si Morowo mjněnj na swau stranu zjskal. Protož poznowu naň dotjral, aby tu wěc geště gedemkrátě skaumal. More i to učinil. Wšak úsudek geho wypadl tak, že ničeho nenalezl, coby geho prwněgšj mjněnj mohlo změnití, a řekl, že se sice na neywejš wynasnažil, by mohl Pánu swému w této wěci k geho spokogenosti slaužití, předoe však že se až posawad nemůže rozhodnauti, aby stegného mjněnj s kráľem byl. Nic to však nebylo naplat. Od swého mjněnj upustiti nechtěge, co neučinil král, aby si Mora zjskal? Kardinál Wolsey, byw spolu Neywyššjm kancelěrem, wypadl z kráľowské milosti, a tak uprázdněnj auřad Neywyššjho Kancelěstwj wložil nynj na Tomáše Mora. Sám Wolsey, ačkoli Tomáše Mora nikdy nemilowal, musel wyznati, žeby w celém Anglicku žádný nebyl k tomuto auřadu tak schopný, gako on. Lid progewowal welikan radost nad tjmto k neywyššj důstognosti w celé zemi Tomáše Mora powýšenjm. Stalo se to 25. Řigna 1529. Když na to druhý den Mora od Wěwody z Norfolku, Kabinetnjho přésidenta w auřad uweden byl, držel tento řeč, w které weliké Morowy zásluhy wypočítawal, pro které král pohnut gsa neywyššj stupeň důstognosti w celé řjši muži gen swětskému (před njm Kardinál a Arcibiskup w důstognosti té brli) awěřil; kterýž k tomu geště ze žádného zna-

menitého rodu nepocházel. Neboť před tím a gindy gen učeným prelátům aneb mužům z vyšších urozených rodů bývala udělována. Na tuto velmi poehlehnau řeč odpowjdal More s welikau pokorau a opatrnostj, řekl pak i to, že giž nerád ke dworu a do služby královske wstaupil, tuto pak neyvyššj důstognost že docela a na neyweyš proti swé wůli přigjmá. W nj že widj gen *obljžnost*, ne *důstognost*, *utlučugcej starost*, ne powýšenj. Mlowil pak s welikau wýmlownostj a chwalau o schopnostech swého předchůdce, gehožto příklad k neysnažněgšjmu wykonáwanj powinnostj geg powzbuzowati bude, a gehožto pád geg poučuge, by se bleskem nowé té důstognosti nedal zaslepit. W nowém královske kabinetu, gak tento nynj uspořádán byl, byla *Anna Boleynová* vlastně Ministrem, gežto skrze streyce a otce swého tam všeecko wedla, a mocj swé půwabné tělesné krásy nad srdeem i dušj králowau neobmezeně wládla.

Práwem lze se čemu diwiti, že More takowý pro sebe nebezpečný auřad přigal. Autlým swědomjm a přjsným wáženjm si powinnosti welice se lišil od ostatnjch spoluauřadugcejeh osob, a proto se pro ně nehodil. Obljžnosti, s kterými zápasiti měl, gistě swětle poznáwal, neboť žádný nepronikl tak králowu powahu, všeecky záležitosti a propletenosti dworské, pak ta weliká nebezpečenstwj, které wjře a zemi hrozila, gak on. Zdálo se sice, gakoby to geště w geho moci bylo, hrozjej bauři odwrátiti, zajm však i pochybno, zdali bauři té odolá. Negasut však ty přjčiny powědomé, které geg pohnuly, že předce auřad ten přigal. Gest ale wjře podobné, žeť, bytby i nynj byl dwůr opustil, se obáwal, tjm králůw hněw a pronásledowánj na neyweyš proti sobě popuditi, když práwě ted' král tak welikau naděgi na něho kladl.

Měla však geho stálost w dobrém, u wyznánj swé wjry, zastáwanj práw ejrkwe, a hágenj nerozwjžitelnosti stawu manželského býti patrněgšj, a ctnost tato státi se příkladem k obdiwu budaucjeh wěků.

Wysoký swůg auřad zastáwal s takowau swědomitostj, žeť gedenkrátě w rozepři swého vlastnjho zetě, na gehožto straně práwo nebylo, *proti* němu rozhodl, a horliwost geho w auřadě tom byla tak weliká, žeť všeecky od mnoha let nashromážděné a neodbyté práce po swém předchůdci dokonale do pořádku a ku konci přiwedl.

W této vysoké důstognosti prokazowal swému *Otc*i wždy geště dělnskau uctiwost. Bylť gest otec geho geden z neystaršjeh sandeů při královske saudu, dočekaw se we

swém vysokém stáří té radosti, widěti syna swého tak powýšeného. Tento powýšený syn neopomenul každodenně, dřív nežli k auřadujm pracjím přistaupit, k otcí gji, a geg přede wšjm na kolena kleče pokorně o geho požehnánj prositi. Důvěrně pak nazýwal otec nevyššího kanceléře wždy geště „swým hochem neb synáčkem.“ Co wděčný syn ošetrowal swého nemocného a na smrtelné posteli ležejho otee s neyanlegšj láskou a pečlivosťj, ljbál geg, když umřel, uplakanýma očima, do rukau Wšemocného geg poraučege.

Brzy po nastaupenj auřadu kancelérského dotřal král poznou na More, by „welikau geho důležitost“ dále skau-
mal, naděge se, žeť si geg powýšenjm w důstognost ney-
předněgšj powinowaným a nakloněným učinil, doložil wšak :
„Aby w té věci nikoli *proti swému swědomj* nemluwil a
negednal, nýbrž by si práwě hlas swědomj za prawidlo
wzal.“ More spisowal poznou, gednal o tom s ginými
rádci, které mu král k tomu wykázal. Ale we swém prw-
njm smeyšlenj se geště wjce posilnil, když w gednánj o
tom patřau slabost gegich pro rozwedenj uwedených důwo-
dů znáti se naučil. Na opětowanau žádost bylo mu nynj
dowoleno, z rady wystaupiti a se vzdáliti, když se o tomto
předmětu gednalo. Král o wšem w radě rokowanj dobře
zprawen, dal More k sobě powolati. Ku králi se dostawiw,
před králem na kolena padna, a dle tehdegšjho obyčege na
kolenách kleče prosil, by král milosti swé mu neodlňmal,
wyznáwage, že mu nic w celém swětě nepřicházj tak těž-
kého, gako ta myšlénka, že w slawnu nenj w oné kráľowské
důležitosti čeho wynalezti, čjmbý bez *wchony swého swě-
domj* k spokogenosti Geho Magestátnosti přispěti mohl. Že
má ona tuze bohobogná slowa na paměti, která král k němu
při wstaupenj do geho služby mluwil, onen neyctnostněgšj
předpis, gegžby kdy gaké knjže služebnjku swému dáti
mohlo, když muě poručil : „*Zřetel bráti předně na Bohu
a po Bohu na swého krále.*“ To že w prawdě činil, a to
že chce wždy činiti; ginak aby geg král k neynehodněgšjm
sluhům swým připočetl. Na to odpověděl král dle zdánj
zdwořile a milostiwě : „Že když mu nemůže More bez porušenj
swého swědomj w tom slaužití, tedy že gest spokogen, a
geho službu w giných věcech že přigjmá. Že w té swé
důležitosti rady giných swých rad užige, *gegichžto swědo-
mj se postačitedlně s geho žádostmi srownáwá.* Nic
wšak méně, že mu zůstáwá i budaucně nakloněn, a že giž
nikdy wjce geho swědomj tauto wěej nebude obtěžowati.“

Owšem že giž wjce w té věci na More otázku neuci-

nil; ale podetknutím a vytýkáním jiných rádčů nelibost a nespokojenost s Morowau pewnostj dosti na gewo dal. Giž by geg byl snad ted' swé náruživosti obětował, kdyby si byl naděgi nečinil, že se More po rozwedenj we wšecky následky rozwedenj toho poddá, a kdyby wystaupenj Morowo z auřadu královského kabinetu, důležitosti králowě w oěch lidu tak welice neuškodilo.

Zawedený saud neb rokowánj o rozwedenj králowo, ku kterémuž swatost papežská Ležáta *Compeggio* poslala, dlouhý čas se nepředsawzal, by se gen čas zjskal, a konečně se audowé saudu toho rozešli. Tu hleděl král ginau cestau ejle swého dosáhnauti. Anna hágila horliwě učenj Lutherowo. Dotýkánj se práw cjrkwě chtěli ted' swatost papežskau nutiti k swolenj k rozwedenj, a k sňatku s Annau. Když wšak *Klemens VII.* zůstal nepohnutý, dotjral *Cromwell*, gehožto ministr *Wolsey* při rušenj klášterů potřebowal, na krále, a radil k rozwedenj a skrze to k odpadnutí od řjmské cjrkwě. Neyprwé muselo anglické duchowenstwo krále „za ochrance a gedinau hlawnu anglické Cjrkwe“ uznati. Když i tu geště papež neustaupil, dal král parlamentem Annaty (t. gisté kostelnj ročnj přjgmy řjmské stolice) wyzdwihnauti, a obmezil práwomocnost duchowenstwa. Konečně se dal oddati s Annau Boleynowau 25. ledna 1533. — Téhož roku 23. kwětna byl sňatek s Kateřinau skrze biskupa *Kranmera* gako neplatný, a gakoby nikdy byl nebýwal, zrušen, a Anna 1. čerwna s neobyčejnau sláwau korunowána. Když při wšech těchto udalostech swatost papežská předce nebyla k pohnutj, bylo uzavřeno, zwláštnj, od cjrkwě řjmské oddělenau, anglickau Cjrkew zřjdiť: kterýž nález i wyweden byl.

Při začátku těchto znamenitých změn byl More geště w auřadě. Ale gak mile král přjprawy činil, od cjrkwě se odděliti, a řjm dál sobě w tom smělegi a smělegi počjnal, tak že se održce od Swatosti papežské wyhnauti možná nebylo, saudil More, žeť swůg wysoký auřad wjce zastáwati nemůže. Nesrownáwalo se to s geho přeswědčenjím a základnjmi prawidly we wjře, aniž s geho swědomjím. I uznal tedy za potřebné, auřadu tohoto se odrjci, kterýž přewráceným si počjnaním králowým spasenj duše nebezpečenstwjm hrozil. Žádal tedy o propuštěnj z té přjčiny: Žeť stárj geho a churawost mu připomjnjagi, by celau swau pozornost na spasenj duše swé obrátil.“ Na neyweyš nerad, a gen po kolikerém a neustálém prozenj a předstawowánj propustil geg konečně král 16. kwětna 1533. Wy-

staupenj to ze služby kralowé způsobilo důležitosti Gindrichowě u weřegném smeyšlenj welikau škodu. Každý wěděl, že se More proti rozwedenj wygádlil, a hlas geho se i w giných zemjch ctil. Lidu bylo rozwedenj prwnjho manželstwa s etnostnau Kateřinau bez toho tuze nemilé; protiwnjci pak gegj weřegně se vychlaubali, „žeť gen znamenitějšjch příkladů we swém smeyšlenj následnj.“ Wšem, i králi a Anně, bralo se wystaupenj Morowo a vzdálenj se od dwora za potupowánj kroků králowých a celého dwora. A to wolalo o pomstu. Předce však uznával král za dobré, by se geště přemohl a přetwáril. Propustil tedy geg s ugištowanjm o swé wáznosti, kterau pro něho má, a příslibowanjm i budaucj přízně. A udělil auřad neyvyššího kanclěře *Tomášowi Audeleyowi*, práwnjku méně autlého swědomj, nařidiw mu, aby při swém nastaupenj w auřad zásluhám předchůdcowým chwalorec učinil, a w nj řekl, gak nerád král vzdálenj se geho od auřadu powolil.

More si zwolil za obydlj dům swůg w Chelseye, kdež se všeho mjchánj do záležitostí politických wystřihal, a od všelikého wygádlenj se o nešťastných žádostech králowých se zdržowal. Tráwil celý čas studowanjm a modlitbau, žiwgsa zde pokogně; ač okoličnosti geho takměř nuzné byly, protože swůg ročnj plat ztratil a gen nepatrnau polnost měl. Wsak tento přjgemný pokog měl gen krátkého trwánj. Báziwost před lidem a naděge, že snad předce geště bude moci Tomáše Mora pro rozwedenj manželstwa zjskati, krále gedině zdržowaly, by hněw swůg na něm newylil. Zároveň ale w té mjře, w které náružiwost geho s odporem z mnohých stran se vyskytugjejm, a s náružiwostí smělost a malichernost rádců pochlebujků rostla, rostlo vlastnomocné a násilné řizenj, a vlastnomocnj rozkazowé, — až se konečně docela obyčejnými staly. Beze všeho ohledu prorazil nynj král všecky meze spravedlnosti, kterau nobama šlapal. Bez odporu, který nie platný nebyl, kráčel od ukrutnosti k ukrutnosti, tak že se na něm opět prawda stwrdila, žeť tělesná rozkoš s ukrutností gsau neybližší přjtelkyně. Ted' si předsewzal, Morowo odporowanj na každý způsob buď přelomiti, aneb krwawě potrestati. Dřjwe však předce geště nucenau dobroťau o to se pokaušel, a když tato neprosněla, k výhrůžkám přikročil. More zůstal nepohnutedlný a bez přestánj nezrušitedlnost stawu manželského a práwa katolické cirkwe zastával. Předzwjdal však nynj, co přigjti musí, a tak se připravowal ke všemu — připravowal se k smrti!

(Dokoučeni.)

Ondřej z Brodu.

Od

Antonjna Huberta Kaila,

duchownjho správce Kosohorského.

Psanj faráře Mělnického *Ondřege z Brodu* na Husa, wyňaté ze spisů pana Jana Zlatoústého Pfognera, opata řádu Prémonstratského w Teplé, doktora libomudretw a bohoslwj, c. k. ředitele Karloferdinandské university w Praze, wydánj roku 1805 pod názvem: „Einführung in die christliche Religions- und Kirchengeschichte Böhmens insbesondere, erster Theil, neue verbesserte Ausgabe“ — strana 151. Poněwadž dle mé skrowné wědomosti, wýtisků tohoto auplného psanj nemnoho gest k nalezenj, pro tu příčinu z latiny w češtinu uwedené, a citacemi, genž w latinském textu, se nacházegj, opatřeně, se zde podává :

Psanj napravugjej na mistra Husa w Betlémě w Praze.

Welechwalný Bůh a zbožný Syn geho Ježíš, nenecheyž nás zde chytj wjce smysliti, než slušj smysliti na ty, kterjž w prawé wjře chytj prospjwati, a po tomto pak žiwotě uděliz nám wěčné sláwy swé. Psanj waše, ctihodný mistrě, které gste mi zaslal, bedliwě a pozorně gsem četl ; mnoho ale, křiwého však obwiňowánj w něm nalezna, přemeyšlel gsem, co bych měl činiti, wámli na wječjtky waše odpowědjti ; a neboli wše mlčenjm opominauti ? až mě konečně láska k této odpowědi na waše wječjtky powzbudila. Tak i wy we wašem psanj podotkl gste, že z lásky pjšete mně, i deyž to všemohaucej Pán, abychom se všickni wespolek milowali ; neboť Bůh láska gest, a kdož zůstává w lásce, w Bohu zůstává, a Bůh w něm. *) A dle swědectwj swatého Řehoře, láska rozdwogené sgednotuge, různé pořádá, nestegně srownává. A sama láska prawj : Kdož neshromážďuge se mnau, rozptylugeť : **) Což wykládage Hugo takto dj : Djlo ďáblowo gest, shromážďené rozptylowati, djlo ale Kristowo gest, rozptýlené shromážďowati.

Eyhle ctihodný mistrě, kterak láska taužj po gednotě ! Co tedy my tomu řekneme, genžto mezi námi takowéto rozdwogenj a rozepře panugj, tak že gedem Joanitau, druhý

*) I. Joann. 4. 17. **) Luk. 11. 23.

Wiklefitau, ostatnj pak Mahomedány se nazýwagj? a tak rozdělen gest Kristus. Nikdý Wiklef nebyl ukřižowán pro nás, aniž we gměnu geho gsme pokřtěni.

Djky vzdávám Bohu mému, že Wiklefůw blud nikdý newstaupil do srdce mého! A wy nazýwáte mě we psanj vašem, swým neymilegšjm bratrem; ó! deyž mi to Kristus Ježjš, a za weliký dar echi to sobě pokládati, abyste byl w Kristu mým bratrem, neboť gediná srdce mého žádost, abyste w lano té gediné swaté matky Cjrkwe se opět nawrátil, w kteréž a skrze kterauž křesťané wespolek gsau prawj bratřj, od které, což s bolestj připomjnam, gste se wy skrze swé neposlašenstwj vzdálil. Umřjti raděgi chcete, nežli se nawrátiti; kterak tedy bratřj budeme, gimž nenj gedné matky, a dle důslednosti ani gednoho otce? a kterak mě w psanj swém nazýwati můžete neymilegšjm, kdežto přede ten ohled máte, mě u všech snjžiti a do oškliwosti uwesti? Neboť wy pjšete mému milému towaryšowi panu Petru (ze Znoyma), že gsem ze společenstwj vašeho wywržen, zneswěcen, a k dalšjmu úřadu kněžskému neschopným učiněn. Owšem že často pjwal a gjdal gsem s wámi, ano i w gednom s wámi loži ljháwal; ale od té doby, co pře vaše u weřegnost přišly, ani gá gsem wás newiděl, ani wy mě: nuže tedy wizte a sudte, zdali to z lásky anebo z nenáwisti pocházj (co gste o mně psal.)

Wy prawjte, že čekáte na mučedlnictwj; gak pak chcete býti mučedlnjkem, když se i onomu mjstu, kde se prawda poznává, wyhybáte? Zákon giným předstjráte wy i wašincowé; ale žádný z wás nezachowává zákona. Na zdjch prikázanj malujete, ale kýžby gste ge raděgi w srdcech chowali! Nenjli prawda, že dj zákon: Neutrhog na cti Bohu? A všickni wašincowé kolikkoli gest gich, gsau utrhanj a neprawostj plni. Zákon welj: Nepožádáš; a wy i s uředlnjky swými odcizowati kázete. Mě káráte z toho, z čeho byste mě w prawdě neměl káráti.

Wšak běda tobě, který giného uče sám sebe neučjš, dj Apoštol. *)

Proč wy o papeži, kardináljch, biskupech, prělátjch a o všech bez rozdjlů duchownjch, necťně, a to křiwe saudjte, a ge z takowých wěcj winjte, gakých snad, co žiw budete, byste nemohl dokázati? Proč nepokračujete wedlé prikázanj Kristowa řkaucjho: Zhřešilliby bratr twůg, potresci ho mezi sebau a gjm samým atd. **)

*) Rem. 2, 21. **) Matth. 18, 15.

Wy prawjte, že gá cedjm komára, welblauda pak pozjráu. *) Wětšjm práwem to o wás a o wašich řjci mohu, neboť ti, genž se nepřiznawagj k druhu Wiklefitú, w maličkostech nerázně tepete: s wašimi staupenci ale, i s křiwopřjsežnjky, rauhaři, wražedlnjky, zloděgi, cizoložnjky mjrně nakládáte. — Wy w psanj vašem gednu znamenitau osobu welmi tupjte, což byste ani mnohem menšj osobě na žádný způsob neměl uťiniti.

Že se některj připaušj k swátosti těla Páně, a některým pak zase swátost ta se odeprjá, nenj nic nowého, neboť hned za drahných časů zpowědnjci, mnoho, welmi mnoho kagjcech od stolu Páně odlučowali. W tom neberu ohled na osobu, gak mě winjte, alebrž na zásluhy osob. Zpowědi nesměgj se otwjrati. Nedotýkeyte se tohoto zámku, neboť: Tagnost má mne, dj pjsmo. **) Taktěž prawjte mně w psanj vašem: Mám za to, že wám powědomo gest, kterak gediné proto pronásledowán, a z Cjrkwe wylaučen gsem, že kárám neprawosti, kterým Bohužel! duchowenstwo gest oddané.

O! gak rád bych byl, abych tomu mohl wěřiti! Ale gak wyřčenj vaše můž byti prawdiwé? kdežto wůbec známo gest, že gste w přjsném wyšetřowánj ze strany bludůw Wiklefa Angličana, a weyslowně z ohledu welebné swátosti těla a krwe Páně, z kteréžto strany gste winen.

A kdy byste snad řekl, že se wám křiwda děge, byla by to weliká od wás opowážliwost; neboť spisy onoho Angličana weřegně zastáwáte, a k tomu geště sobě žádáte, aby duše vaše tam přišla, kde geho duše gest. Prálťbych wám gá maličký, by duše vaše tam se dostala, kde gest Kristus, sedě na prawiei Božj, ale ne kde gest Wiklef, gehožto články zgewně hlásáte, we školách weřegně hágjte. K tomu geště ke konci pagednánj vašeho, gežto gste psal o Cjrkwi, zdáte se 45 článkům Wiklefowým, kterjž we wšobecném Sněmu Řjmském a Pařjžském, a w Praze byli zawrženi, přjliš přjzniwým býti.

O mistře! ale ne w Israeli, že se nebogjte řjci, že genom skrze dotjránj na neprawosti duchowenstwa pronásledowánj trpjte, a z Cjrkwe wypowězen gste; kdo, táži se, nesnáze vyhledáwá, kdo giným pronásledowánj působj, kdo odjrá, kdo w twář hige, kdo tupj, kdo kláštery, aneb kostely laupj? Zdali ne wy, a uřednjci waši? Neprawosti duchowenstwa předstjráte, ale o bludech a knihách Wiklefowých, které podporujete, žádné zmjnký nečinjte?

*) Matth. 23. 24. **) Isai. 24, 16.

Gá řlowjček sprostičký prawjm, že kdyby nebylo giné přjčiny nežli té, že kážete proti duchownjm, žádný by wás, mám za to, byl newypowěděl z Cjrkwe; neboť i w dřewnjch časech, Milič a Konrad Štěkna, a giných wjce, kázali proti duchownjm, a žádný přede proto wyhoštěnjm z Cjrkwe trestán nebyl.

Odhalte rozestřenau záclonu, udeyťe přjpadnosti, strhuňte příkrjwadlo, aby lidé widěli tu prawau nepřetwořenau přjčinu, pro kterau gste wyobcowán, — ležj zde had skrytý w tráwě; a gestli že sprostý lid takto klamete, Boha předce nikoli nezklamete. Kde gest, prosjm, waše autrpnost s sauzenými? neboť hle waši gsau to, genž mocně se derau na (farnj?) mjsta giných, a gak se prawj, wy gste toho půwodcem a podporowatelem.

Kde gest kázanj waše? ano kde weystraha waše: Nepožádáš? Kde gest láska waše, která nezáwidj, nešlechetně nečinj, nenadýmá se, nenj cti žádostiwa, nehledá což gest gegjho, nezpausz se, nemyslj zlého? *) Wy ale mysljte zlé, když wy sám z Cjrkwe wyobcowaný, auřad swůg konati zápor magjej, služby Božj u prostřed lidu mého držeti chcete. Kdyby gste i giž napřed nebyl swázán pautami, předce negsa k tomu opráwněn, neměl byste nikoli se opowážiti, na cizjm poli chytj žjti.

Těž podotkl gste w psanj swém: Nemusel bys wjce učiniti neymilegšj, pokud wyobcowánj mé od přelátůw za prawé uznáwáš, nežli genom oznámiti lidu twému, že genom tito (přeláti) mě wyobcowali, aby si lid nemyslj, že by mě snad w něčem zlém utwřzowal, aneb, kdyby to i zlé býti mělo, na mém břjchu podjł měl.

Zde widjm ged, a poznáwám, že řlánek Wiklefůw w těchto slowech gest skrytý, kterým se snažj dowozowati, že žádný nenj z Cjrkwe wyobcowán, gehož sám Bůh newyobcuge. Táži se ale, kdo wás medle ubezpečil o tom, kdo wám dal gistotu o předřjzenj wašem od Boha, wás učinil swětěgšjho nad swatého Pawla, kterýžto prawj: Nic sobě powědom negsem, ale w tom osprawedlněn negsem. *) Když tedy negste o swém předřjženém wywolenj od Boha ugistěn, proč se opowážugete řjci, že negste od Boha wyobcowán?

Těž když prawjte, gestli že mi Swatj a Swětice (Božj) we vlasti nebeské přjzniwi gsau: dle twého úsudku gsau od společnosti Swatých, a následowně od blaženosti odlaučeni,

*) I. ad Cor. 13, 15.

přalbých, byste byl méně uštěpačně psal, an vyje zagisté, že wyobcowán pronešené od člověka nepotahuge se na ty, genž gsau we vlasti, ale že gen toliko na pohostiny (wezdegšj pautnjky) padá:

Prawjte také, ejhle! gá weřegně chodjm pò městě, a widj mě obecný lid i duchownj, a všickni wědj, že gsem w Betlémě, a přede nepřestáwagj od služeb Božjch.

Ctihodný mistře! newěřjm tomu, že wás všickni widěli weřegně po městě ehoditi; welmi kwapně a lehkowážně takowéto množstwj odsuzujete. Nesud'te a nebudete sauzen. *) Powědomo gest, že práwě na opak se stalo, neboť gak mile se dowěděli, že gste w Praze, hned od služeb Božjch přestali.

Ó ctihodného kazatele! an š swa bezbožnostj a nebezpečenstwjm swých bližnjch se vychlaubá. Kde pak zůstala, táži se, ona sw. Pawla přpověd: Pohoršugeli pòkrm bratra mého, nebudu gjsti maša na wěky? **)

Ó trpěliwého to a dobrotiwého kazatele! Wy brozjte: „Nepřestanešli teyrati wěřjch, přigda budu kázati w obci twé, a pak přestaneš od služeb Božjch, od kterých bys neměl přestati, kdyby i všickni ďablowé z pekla do Mělnjka přišli. Přiznávám se, že kdyby i mnoho zlých duchůw do Mělnjka přišlo, což zachoweyž Bůh, nepřestanu od služeb Božjch, když wy ale přigdete, přestanu; neboť gim nenj wjce naděge k spasenj, poněwadž gsau giž odsauzeni; wám ale a wašim by byla geště naděge, kdy byste chtěli uposlechnauti.

A dále prawjte: „Ale prawidla wynalezená od duchowenstwa nadherného“ atd. Kdo wás učinil skanmatelem srdej? a zdali newjte, že někdy pod sprostau kápj, wětšj sjdlj pýcha, než pod hedbáwným welmi štkwostným oděwem? Proč činjte, z čeho mě káráte? widjte mrwu w oku mém, a břewna we vlastnjm neznamenate? ***) a prawjte: Snad třesa se strachem, kde strachu nenj zapotřebj a t. d. Wjm, že (słowjřko) snad, gest přjslowce pochybowánj, ale w pochybnosti gistěgšj strana má se wywoliti: gistěgšj a prospěšněgšj gest, představeným swým poslušným býti, nežli twrdošjgně se gim protiwiiti.

Ono waše hlawnj prawidlo, že Papež zamezuge dobré, zapowjdage kázati, chce řjci, že w tom nemáme ho býti poslušni; ale kdybyste gen chtěl powážiti, a ode mne, ačkoli tak nepatrného, mile to přigmauti, že prawj Pán: Poslušenstwj chei wjce nežli oběti. ****)

Dobrý gest zápal, dobré gsau oběti, ale lépe by byl

*) Luk. 6, 37. **) 1. ad Cor. 8, 13. ***) Luk. 6 41.

****) 1. Regu. 14, 12.

činil Saul, kdyby byl poslechl, nežli že obětował. Mohl tjei Samuelowi: O! Samueli, wjee slušj poslauchati Hospodina, nežli lidj. Hospodin prikazuje: Nezabigeš; ty ale nad Agagem (králem Amalekitským) prawjš: Zabigeš a neušetřjš: přikaz twůg odporuge přikazu Božjmu. A předeč byl Saul zawržen, proto že neuposlechl hlasu Hospodina mluwjeho skrze Samuela. A odpusťte mně, a wolně to přigměte ode mne, tak a nápodobně by všickni kacjři wymluweni býti mohli; neboť kdyby Papež neb Sněm něco prikazował, gakž se ale nikdy newygádrj, řekl by kacjř: Bůh gináč prikazuje, geho gsem wjee powinen poslauchati; tak též i wy, Pane, činjte, a mnoho s sebau w záhubu wedete nadchnutých, opowážliwých mudrcůw, a co wjee k želenj gest, i ubohý sprostý lid a neumělece.

A psanj swěkonečně tjmto zawjráte, že si žádáte, mě na cestu prawdy přiwesti. Po cestě prawdy kráčetí sobě z celého srdce žádám, ale daufám w Boha všemohaucejho, že, co žiw budu, na cestu Wiklefowu mě nikdy nepřiwedete.

Bych pak vše předešlé málo zawřel slowy, alespoň na to se ohledněte, co gešě sedáwage w prsti (pjsku) gste se uďjwal: Usudek lidstwa nikdy nezawrhug ty gedem. A ať wjee gich hanj to, co tobě gednomu se neljbj.

Carlo Odescalchi.

následownjk cjsaře Karlu V.

Od

A. A. Řeháka,

kaplana Daubrawického, Litom. diéc. A. D. S. J.

Strjzliwý děgepis, pěstowán od duchůw nestranných a předsudky neposkwrněných udjly welikau chwálu Karlu V. a w krásném swětle stkwj se tam obraz geho. Léta Paně 1500. 24ho února zrozen, wstoupil giž w roce 1536 na trůn Dolanský. a w tomtěž roce dosáhl králowstwj Španielského po úmrtj swého děda, Ferdinanda. W roce pak 1520. 27ho řjgna byl w Cáchách korunau cjsarskau ozdoben. Po slawném, ač welmi nepokogném a bauřeplném panowánj složil vládu w roce 1555. Málo který panowjnk byl ducha tak podnikawého, málo který pánem zemj tak rozsáhlých, a hle! tento od weškerého swěta obdiwowaný a ctěný mocnár běře se do kláštera, St. Just nazwaného, w rági země Španielské ležjejho; a geho weliký duch oblíben ge sobě w sprosté klášternj komnatě (w chyšce, Zelle).

Wrelá tauha po swém spasenji, wraucej žádost, obírati se předměty vyššjmi byly zagisté neypřednějšj pohnútkau gednánj takého, ačkoli se zapřjti nedá, že vypuklé a vždy hroznějšj podoba na se beraucej bauře w řjši Německé (reformacj, gen by sazeť mjsto r nepředsadil d!) spoluaučinkowaly. Rozgjmánj a hodinárstwj byly wznešeného klášternjka milau oblíben. O swé rakwi pracowal sám, gak se wygádřil, w dobách, kdež wášně bauřiti zamýšlely. Dohotowiw lůžko pro spánek stoletý, neustal doléhati na swého předstaweného, by swůg pohřeb za žiwa slawiti bylo mu dowoleno. Wšecky činěné námjtky wywrátil, prawě mezi giným: „W plné mjře gsem okusil, co lidé pokládaj za stupeň neyvyššj wezdegšj blaženosti, slušno, bych i to neyhroznějšj zakusil, co ge potkati může, a to při dobrém wědomj a z lásky k Spasiteli mému, genž w neykrásnějšjm wěku wypustil ducha swého na twrdém kříži.“ Zemřel 23ho Zářj 1558 w 58tém roce wěku swého. To však toliko *per transennam*. Nynj několik slow o geho následownjku, gakožto nepatrný přjdatek k ejrkewnjmu dějepisu našich dnůw.

Týkáť se to owšem záležitosti, giž dávno wúbec známé; než etnost tak šlechtná, přjklad tak zárjčj zasluhuje w prawdě, by we wšech weřegných listech, tedy i w Našem časopisu obdržel mjsta.

Celé křesťanstwo žáslo podiwenjm, uslyšewši zpráwu o řjdkém kroku, gegž učinil proslulý aud swatého Collegium, Carlo Odescalchi. A wěru, kdo dobře neuwážil slow Kristowých: „*Qui non renuntiat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus,*“ (Luk. 14, 33. srow. téže Kapitoly w. 26. gakož i Mat. 10, 37.) kdo sám na sobě nezkusil mocnost tohoto „*na obogj straně břitkého meče:*“ tenť owšem nenj s to a schopen pochopiti, tjm pak méně posauditi krok podobný; neboť se ho až dotud nedotkla láska k Božskému Spasiteli, které gediné s radostj i s ochotnostj přinášj wšelikau oběť. Tato láska slawila zase krásného wjězstwj w kragině oné, kamž s uctiwostj pohljžj každé katolické oko, a odkud taužebně očekáwá pomoc, kdykoliw bauřej wlny wztekle dorážeti počnan na „*lodičku Petrowu;*“ neboť tam se nalezá „*střed gednoty a widitelná hlawa našj duchownj mateře, ejrkwe swaté.*“ Zisku chtiwest, baženj po slávě tohoto swěta wytýkaj ejrkwi, t. g. gegj zemské hlawě a přednějšjm audům, nenawenj i newywážitelnj tupitelowé wšeho, co gim „*katolic-twjm*“ zapáchá, a gegich čich prokazuje se w ohledu tom nad mjru gemným, wšeka popisowánj daleko přesáhajcjm;

an často i taková knuť w katolictwu pozoruge, o niekž se nám ani nesnilo! Prede wšjm pak býwá Řjm neyobljbenějšjm ejlem wtipných šjpů wšelikého utrhanj. Nuže, magj ted' opěť o gedn důwod wjee, gak prawdiwé býwagj hany gegich!

Carlo, ušlechtilá ratolest rodu knjžat Odescalchi, stál na stupni sláwy, gehož destihnauti skrownému toliko popráno počtu. On však opaušj dobrowolně stupeň ten, a měnj purpur se sprostým habitem, gakýmž se odjwagj audowé „towaryšstwa Ježjšowa.“ Pewně se w swém welikodušném aumyslu ustanowiw, přemohl statně wšecy námjtky, swjtězil nade wšjm, cokoliw geho předsewzetj zwrátiti usilowalo. W Modeně čekal na auplné a posledaj rozhodnutj konsistornj až do 30ho listopadu 1838. Odtud se bral do Verony, k ejli swému, kamž geg wedla nábožná odhodlanost a péče o blaho wěčné. O 6té hodině wěčernj 6ho prosince nalezl se giž w domě Jesuitů, byw u fortny nowiciátu uwjtán od superiora řádu, Giuseppe Ferrari. Gednoduchý kněžský talár kryl wznešenau Eminencj. — Krásný to asi byl pohled na tuto wtělenau pokoru! Z rána nawštjwil kardinál zdegšjho neydůstognějšjho p. biskupa, který byl nemálo překwapen neočekáwanau návštjwau tauto. To tjm wjee, an práwě hodlal učiniti tež a uwjtati knjžete; oba prelátowé wyšli sobě w ústrety. — W slawnost „početj blahoslawené Matky Božj, Marie Panny,“ 8ho prosince přigal Odescalchi řádowé raucho, a w chrámě sw. Antonjau Paduanskému zaswěceném konal prwnj nowozákonnj obět cónowie a sprostý kněz! Chci geště uwěsti odtěho swědka, genž o nynějšjm přjbytku a kroku, knjžetem z Odescalchi učiněném, asi w tato, djlem wyprawuge djlem rozumuge slowa:*) „Opusti w Německo, wydal gsem se na cestu skrz Lombardy. Prwnj zastawenj z Tridentu byla Verona. Nemohlť gsem odolati mocnému pokušenj, duchownjho spatriti knjžete, gehož nedáwné wkročenj do kláštera wškeru Ewropu naplnilo úžasem: žádal gsem promluwiti s kardinálem Odescalchi, gsaucejm w nowiciátě Jesuitském. Přičiněnjm přjtele mého, u vysoké hodnosti stogjčjho ejrkewnjho preláta, bylo mi snadné, ukogiti žádost swau.

S neywětšj laskawostj uwjtal mne nábožný kardinál, ted' pater Odescalchi, a dosti dlahau rozmlowau mohlť gsem se osobně přeswědčiti o welikých přednostech tohoto wytěčného a wěru newšednjho muže. Stupeň sláwy plný,

*) Gest to wšnětek z listů, gegž p. Axinger, kanownjk z Eyreux od 5ho ledna 1839 ze Řjma na redakcej časopisu „Univers religieux“ zaslal.

po němžby ctižádost we světě a w hierarchii úsilně bažila, opustil rád, odebral se do njzké, sprosté komnaty a stal se skromným nowáčkem (nowicem), bera před tjm přeweliké aučastestwj na pracech a zaměstnánjch při dworě papežském. Gak hluboce byl gsem dogat při wkročenj do chudobné chyšky, kterauž obýwá knjže, gsa před nedáwnnem geště gedna z neystkwělegšjch okras Řjma! — Chatrné lůžko, hrubě ze dřewa zhotowené umýwadlo, hliněný děbánek, několik slamených sedadel, k psaný stolek a klekátko — to gest wšec-
 eken nábytek chyšky, paterem Odescalchi obýwané; zcela ničjm nelišj se od ostatnjch nowáčků. — Ach! proč nebylo možné, by všickni nerozumnj a zlomyslnj tupitelowé, genž nám „towaryšstwo Ježjšowo“ wždy tak hnusnými barwami ljčegj, by se mnau byli patřili na tuto angelskau postavu: se mnau byli pozorowali tuto pokoru, toto křesťanské zapřenj sebe samého, tuto ewangelickau chudobu! Wěru wšec-
 ky nesprawedliwé předsudky rozpadnau se w nie u přjtom-
 nosti této swaté skutečnosti! Ano, zcela nic se neštjju twrditi, že tento kardinálůw krok překrásné gest wjtězstwj, gehož (opět) dosáhlo náboženstwj a „společnost“ ona, genž gest neustále wystawena autokům neyprudšjm, gakož Bož-
 ský Učitel sám, gehož gménem gest pokřtěna. Při spatřenj knjžete, který hognostmi a naděgmi této časnosti tak bohatě oplywá; knjžete, který byl miláčkem Řjmského lidu; rodi-
 lého knjžete, který wšecku pomjgegjej sláwu i welikost swýma šlape nohama; samotu si wolj, by se tam k neyau-
 plněgšjmu zapjranj sebe samého připrawowal a w dokonalé poslušnosti cwičil: při takowém pohledu prawjm, tázal gsem se w srdeci swém, kdež pak gest ona ctižádost, která se au-
 dům towaryšstwa Ježjšowa wytýká?“ — — Tak se w opravdiwém podiwenj táže muž onen, gegž za šťastného pokládám, že mu patřiti bylo twářj w twář na osobu, od weškeré Ewropy práwem obdiwowanau. A kdož, gsa všech předsudků prázdén a mage schopnosti dosti k pochopenj „lásky čisté, lásky křesťanské,“ kdož se newidj nucena w nábožném roznjcenj tázati se podobně? A kdož nezahoťj láskau a uctiwostj welikan k muži, genž tam n prostřed klášternjch zdj we Veroně přebýwá, prawé pokory gest wzor-
 em a swému Bohu a Spasiteli tak powšechnau a proto gistě i ljbeznan přinášj oběť? Takto smeyšlegjej, takto ged-
 nagjej duch, nezwołá on gednau s důwěrnostj, gako onen, na němž wzdlána gest cirkew wěkowitá: „*Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te, quid ergo erit nobis?*“ (Mat. 19, 28.)

Swatý Otec Řehoř XVI. ráčil Kardinálským, od patera Odescalchi odloženým klobaukem poctiti a ozdobiti arcibiskupa z Fermo, Ferretti, rozeného hraběte z Ferretti. Asi před 15 lety dokonál svá studia v Římě. Od Leona XII. byl učiněn kanovníkem Lateránským, později biskupem v Rieti. Pro veliké zásluhy byl napotom co papežský vyslanec do Neapole poslán; kdež v zhaubné a strašlivé choleře ani zdravj ani gměnj nešetřil, tak že geg swatost papežská w konsistorium „*Virum egregium*“ pogmenowati se neostýchala.

Společnost francouzská katolických missionářůw.

Mezi blahotinnými ústawy katolictwa, zpanilomyslnými oběťmi se udržujcimi a šlechetně směřujícími ku rozšíření našeho světla našeho swatého náboženstw mezi oněmi národy, kterýž posud „we stínu bludůw sedj“, velmi vážné mjsto zaujímá francouzská „*Katolická missionářská společnost*“, kterážto w Paříži své saustřednj sjdlo magje, blahoplnau účinnostj po všech djelech swěta se rozsahuje. Letošnj výročnj zpráva od spolku wydaná, a dle nj i Augspurské Wšeroecné nowiny poskytnj nám obraz působenj této společnosti, z něhožto váženému čtenářstw našeho Časopisu sdělugeme, cožby ku poznánj gegjho blahoděgného směru slaužití mohlo.

Katolická missionářská společnost tato za poslednjeh let velké došla důležitosti, a zdá se, že gj gisté mnohem znamenitějšj budaucnost nastává. Gegj přjgmy za poslednjho roku obnášely 1,895,682 franků, *) tedy skorem o půl milionu wjee, nežli roku předešlého. K tomu poskytlo Francouzsko samo dvě třetiny; Savoyско 154,459 franků; Baworsko 111,285; Belgie 100,664; Anglicko 93,270; Papežská říše 47,776; Šweycary 28,747; Toskana 25,598; Prusko 25,167; ostatek w menších částkách z giných katolických zemj se sešel. **) Gest to w skutku náramný penjz, powážjme-li nadto, že celá tato sbjрка *skrownými* pauze týdenňmi přjspěwky se scházj, a gestť to w skutku gedem ze četných potěšitelných důkazůw, swědějcej o zmáhánj se wjry mezi katoljky.

*) Francouzský frank ne zaplna 24 kr. stříbra.

**) Rakauské mocnárstw zde gmenowáno není, poněwadž i ono o sobě podobným ústawem, totiž gednotau Leopoldinskau, se honosj.

Austrogem (Organ) společnosti této gest vydávaný od nj „*Ročník rozšíření wjry*,” kterýž nyní w 90,000 wýtiskůw, to w sedmi řečích, na světlo vychází. Na každý wýtisk se nejméně deset čtenářůw počítá, poněwadž se gedna knížka ginák leč spolku desíti osob newydává, kterýžto způsob prodage missionářským společenstvem gisté prospěšnějš gest, než prodávánj osobám gednotliwým. Odtud i onen podiwu hodný úkaz, že tento časopis, ze všech newětšj počet čtenářůw magjej, žádných předplatitelůw nepřigjmá, a že gen welkau těžkostj si geg opatřiti může, kdož k gednomu oněch malých spolkůw desíti osob nenáležj. Útraty časopisu toho minulý rok obnášely 117,395 franků.

Hlawnj ústawy této společnosti missionářské gsau w *Čjně, w Indii a na poloostrowu za Gangem, w Oceanii, Malo-Asii, pak w sewernj Americe.*

Pro missionářstw w *Čjně* na letošnj rok 195,000 franků wyměřeno gest, z nichž 18,500 na Koreu padne. Spory, wzniklé za přjčinau opium, na missionářstwo tamnějš mnoho těžkostj uwalily, a welmi nebezpečnými ba zkázyplnými se pro ně staly, gelikož ku stálému udávánj a prožalovánj gsau přjčinu daly, a úradnjci pátránjm po podlúdujejch a kuřácjch opium swau horliwost prokazowati ehtěgje spolu při té přjležitosti na tagné wyznawače křesťanského náboženstw napadawagj. Na skloněk lonského roku w kragině Hupé nowé pronásledovánj křesťanů wupuklo, w němžto ewropegský missionář Perboyre zemským úradnjkům do moci upadnul; ostatnjm se podařilo, w kraginu Kiangsi se utéci, a všickni úzkostně předwdagj pronásledovánj geště rozsáhlegšj. Missionářstw w Siamu, Kočin-Čjně a w Tonkingu dostáwagj 110,000 franků. W Siamu gest pokog na obstánj, za to však pronásledovánj křesťanů w Kočin-Čjně a Tonkingu neustále trwá.

Indické missionářstwo obdržuge na útraty 136,000 franků; w poslednjch těchto letech se patrně rozšjřilo, ač s menšjm, nežli ginde prospěchem! neboť missj w *sewernj Indii* od té doby, co Begum Somru, zakladatel biskupstw w Sindhaně, skonall, welmi hyne; w *gižnj* pak *Indii* čili w missj Madurské stává sice obej katolických, gich zdar však menšj gest, než kdekoli ginde.

Missj *Gižnjho Moře* we tři apoštolská střjdniectwj čili vikariáty poddělena gest, totiž: střjdniectwj *Australie*, kdež Irčan, gménem Polding, biskupem gest; w střjdniectwj *Wýchodnj Oceanie*, kdež biskupstw držj Roucheuse, rodilý Francauz; a w střjdniectwj *Oceanie Západnj*, nad njmžto

wládne biskup Pompalier, magjej sjdlo w Nowém-Seelandu, na střeďnictwj tato wypadá 200,000 franků, a gieh účinnost se na wýspách Gambierských a giných ostrowech, na nichž Papuowé přebýwaj, welmi platně rozšřila.

Missionářstwj w *Malo-Asii* z přispěwkůw se sešlých dostává 260,000 frankůw, ono w sebe pogjmá Turecko, Persko, Egypt a Habešinii, kdež se před dvěma lety Towaryšstwo Ježíšowo opět usadilo. Hlawnj záměr oné missj gest obrácenj křesťanůw nestoriánských, chaldegských a řeckých ku ejrkwi katolické, a při hjdném stawu, w gakémž hluhoko kleslé a všeho žiwota takorčka zbawené různé ejrkvice na Wýchodě, od nás odtržené, se nalezagj, gegj účinnost blaženě působj.

Neyrozáhlegšj však účinnost spolku gest w missj *Sewernj Ameriky*, zvláště w úwalu řeky Mississippi, w *kterémž gediném* šestnácte biskupůw stáwá. Missj tato 360,000 franků na zaprawenj útrat všech gednotliwých okřšlkůw dostává. Ona we všech osadách semináře pro duchownj a kláštery pro řeholnice zakládá, rozesjlá duchownj wyslance k Indiánům, a zvláště staupence nesčetných sekt protestantských, kteréž celau takorčko Ameriku protkáwaj, katolictwu nawracege. Wýsledky gegjho úsilj gsau patrné, a nenj co pochybowati, že rozlehlé řjše, genž w údolj Mississipském wznikajj, w nedlaném čase zcela katolickými se stanau. Missj Sewernj Ameriky pewnau chowá naděgi, že okřšlek gegj účinnostj geště wjce se rozšřej; gak blaze však giž nynj účinkuge, možná sobě předstawiť i z toho, že mezi swým duchowenstem wjce *šedesáti* biskupůw čjtá. — Tak blahoděgně působj *francouzský katolický spolek missionářůw*, rozkládage swjzj swé wětwe po neywětšj části ohoru zemského; a powážjme-li, že *dvě třetiny* welkých geho přjgmůw, určených ku zaprawenj náramných útrat *pauze we Francouzsku*, sbirkami se scházegj, možná w tom sledati důkaz zmáhajjeho se ducha katolického w zemi této, kteráž druhdy o podwřacenj náboženstwj tak úsilowně se zasazewala. „Takowých však důkazůw,“ prawj dopisowatel parjžský, „geště wjce stáwá, a účinek gegich patrně se dáwá na gewo. Za doby restauracj tagili mnozj prawowěrnj katoljei swá smýšlenj; mnohý, kdo na mši swatau žel, učinil to potagmo, a každého roku wycházelo wydánj „spisůw Voltairowých.“ Nynj *newěrci* swé zásady tagj, tak že zhusta napadati býwá na náboženské pokrytce, kteříž swau newěru před lidem gewiť se ostýehajj; a Voltairowých spisůw od roku

1830, tušjm ani gediný swazek znova newydán, ba o geho gménu zjídka kde zmjuka se stává.“— — Gest srdečně přáti, aby duch tento w úrodné půdě se wzegmuw, netoliko pewně se wkořenil, nýbrž aby plod geho i w hugarých, owocenosných ratolestech powždy wje se širil a rozkládal, neboť dosti zgewně nás poučuge děgepis dob i nowěgšjch, že nikoliw přewratem a (gakž se tomu chtělo) vyhubenjm náboženstwjm spása zemj a obcej zgednati se nedá, nýbrž žádaného blaha se těmto dostane pauze tjm, pakliže w občanském žiwotě opět *hlawnjm základem bude ožiwujcej duch wjry křestanské*, a že swět, wymknutjm se ze swých stežegj posud se koljsagcej, gen tehďáz otekáwaného poklidu a blaha dogde, až se *zúplna* nawrátj opět k Tomu, od něhož gediného wšeliká mornost pocházj. (Srowney Jan 19, 11. k Řjm. 13, 1.) Z rozličných wšak zpráv swrchu podaných i ono utěšené přeswědčenj lze nabyti, že byt by i gasný obzor cjrkw zde neb onde na čas se zakalil, ona nieméně tjm krásněgi wjtězný swůg prapor, swatým křížem ozářený, rozwinuge po swěta končinách šjrodálných, a že, byt by *krátkozrakosti lidské* tu neb tam zapadati se widělo welehné slunce wjry swaté, ginde tjm gasněgi wystkwjwagj zlatolesklé, nebeské paprsky gegj, anoť odstjn zde onde na čas gi zatemňugcej gen k tomu slaužj, by gegj záře mnohem krásněgšj skwělosti nabýwala ginde. U prostřed bauřj neykrutěgšjch postawená, i během wěkůw mnoho i trpce zkaušená, neklesla *ona škola, na nž Kristus wzdělal Cjrkew swau*; stogjť ona posud a státi bude po wěky nezowratná, a ti, kteříž mdlau silau lidskau na podwřacenj a ztroskotánj onoho Božjho dila zpozdlie se odwažugj, slaužití budau potomstwu za přjklad i důkaz i wýstrahu, kterak ti, genž na wědnau gegj pewnost dorážeti se osmělugj, gen swé lehky si o ni rozrážegj.

Frant. Daucha,

kněz cjrkwnej Pražské Arcidiéc.

Wjtězstwj biskupa Cincinátského nad brdým odpůrcem katolické cjrkw.

Sewernj Amerika gest reydiště nowých plánů; kdo lesy w úrodné kraginy proměnití, nové osady založití, kdo z chudého muže se ehce státi boháčem, tam se uhjrá. Do Filadellie pluge, kdo nový žiwot počnauti zamejšlj, a kdo se puzena cjtj, vlastnj, od sebe samého sporádané náboženské wyznánj plniti aueb učiti, tamtéž úločiště swé bére.

We swobodné, oswjcené obei Washingtonu každé nábožen-
stwj se trpj, a dosti přiležitosti nalezá, by sjlu swau doká-
zalo. A proto také welká gest snažnost, s kterau se roz-
ličným wyznáním přjstup zgednává. Někeré protestantské
sektý horliwosti swau tjm zwláště dokazuj, že austně i pj-
semně zachowati hledj ony nepřátelské předsudky, za které
se poctiwý protestant stydj, které ale nieméně w rukau bez-
staudných fanaticů záhubnau zbranj se stáwaj. Takowýto
spolek před několik lety i w Cincinátě se usadil a katolj-
ky všemožně sujžiti a potopiti hleděl. Neypřičinliwějšjím
audem spolku toho byl nowokřtěnec Alexander Campbell,
muž znamenité powěsti w Americe, dobrých schopností a
neunawený w práci. Před něgakým časem we weřegných nowi-
nách oznámil, že rozličné protestantské sektý w jeden spolek
spogiti zameysj. Znamenité podniknutj toto Campbell s
neunawenau horliwostí wywěsti hleděl. Ale snažnost geho
špatného prospěchu zjškala. Negen, že všechny protestanty
nesgednotil, nýbrž i vlastnj swau sektu, nowokřtěnců to-
liž, roztrhl, a tak se stalo, že nowá powstala sekta, gegjž
zakladatelem a hlawau on se stal. Tjm však nikoliw ne-
pozbyl mysli. Mnozj ale počali býti nespokogennými. A
tjm se stalo, že skoro všickni maudřejšj a znamenitějšj
protestanté geg znepábla opustili, ačkoli někerj zwláštj
ctitelowé geho plánu wěrní zůstali. An takowé byly okol-
nosti Campbellowy a podniknutj geho, držela společnost u-
čených (College of Teachers) w řjggu 1836 shromážděnj,
na kterém on a katolický biskup *Burcell* co audowé djl
měli. W tomto shromážděnj Campbell několik sad o blu-
dech a přewrácenosti Řjmské cjrkwě předložil.

Weřegné ztwrzwánj takowých wěcj musilo newyhnu-
telně dále wěsti. Campbell byl wyzwán, by se lépe wy-
gáďil. Na to postavil do Nowin hogně čjtaných prudký
článek, w němž se směle k hágenj sad swých nahjdl, a
biskupa newljdně wyzwal. Biskup důstogným mjrným způ-
sohem odpověďel. Konečně nastala weřegná disputacj, ku
které biskup nerád a tak řka nucen přistanpil. Osm duj
trwala hádka, které tolik posluchačů přítomno bylo, že se
mnozj obáwali, aby se nezhořilo stawenj, w kterém hádka
držána byla. Po osmi dnech se skončila s auplnau poráž-
kau Campbellowau dne 21. Ledna 1837. Mnohé, nazwjce
protestantské Nowiny, se o tom zřetedně wygáďuj. Do-
kládaj, žeby Protestantismus byl klesl, kdyby w tomto
hagiteli základ swůg měl.

Protestantské Nowiny Whig prawj, že o oné nábožen-

ské hádce od mnohých posluchačů, a sice od samých protestantů zprávy obdržely, z nichž seznaly, že Campbell zauplna přemožen gest. „Ne dosti na tom, prawj tyto Nowiny, nýbrž biskupowi se i to zauplna podařilo, že předsudky proti katolíkům zničil, ano že i mnohá protestantských posluchačů swých skoro na wjru ohrátil.“

Když katoličej obywatelé w Cincinnati, radugjee se z wjtězstw swého wrelnjho pastýře, neholi raděgi swého náboženstw, k biskupowi deputacij wyprawili, která mu zageho hágenj děkowala a znamenité dary podala, wyložil gim sady, o nichž se w hádce gednalo. Gsaui to djlem obyčegně námjtky nowotárů, djlem nowe. Důstogné a mjrné sobě počjnánj biskupowa gemu i wěci gego gisti k nemalé cti slaužilo. Tuto následuge na důkaz několik článků oné disputacij:

Campbell se podwolil dokázati, že ústaw, zde onde swatau, apoštolskau, katolickau ejrkwj nazwaný, nikdy swatým, apoštolským a katolickým nebyl, a posud nenj; že prý gest *sektau* w prawém smyslu tohoto slowa, která gest staršj, než gakakoliw posud stáwagiej sekta, nikoliw ale matka wšech ejrkwj, nýbrž odpadlice od gediné prawé ejrkwe Kristowy. Udáwal také *čas*, w který, a *mjsto*, na kterém odpadla. Památnau udalost tuto z počátku na 15. Čerwen-ce 1051. ustanowil; byw ale tážán, kteráby byla ta prawá ejrkwe Kristowa, od které se řjmsko-katolická w onu zmj-něnou dobu odtrhla, gediné tjm sobě pomoci hleděl, že od tohoto swého mjuňej odstaučil, a udáwal, že se ono odpadnutí okolo roku 250 stalo. Když ale opět wyzwan byl, aby prawau ejrkwe, od které řjmsko-katolická tehdaž odpadla, poznamenal, nemohl ničeho odpowědjtí, a skutečně také ničeho neodpowěděl.“

4. „Honosil se, že se může wykázati s biblj z rukopisu, která od žádného mnicha poskwrněna nebyla. By tuto sadu dokázal, odwoláwal se na Codex Alexadrinský, který starý zákon podle sedmdesáti i s Apokryfy od protestantů nemanuře zawrženými, a nový zákon obsahuge, a w britickém Museum se přechowáwá. K welikému nešťestj a wlastnjmu zahanbenj swému však shledal w úwodu k pjsmu swatému od Horne, w kterém o půwodu onoho rukopisu četl, že z *gednoho mezi 22 klášterj na hoře Athos pocházj*. Tam byl Codex sepsán s připogeným žaltářem gednoho mnicha. Takowými důwody Campbell swau sadu dokázati hleděl.

10. „Twrdil, že w katolické ejrkwi nižádná prawda se

naložati nemohla, poněwadž o poslaupnosti apoštolské w Rímě několik zlých papežů bylo; zahanbil gsem geg ale, dokázaw, že ani rod králowský Dawidůw, z něhož Spasitel náš co člověk pocházal, čistý nebyl, že wrahowé, cizoložníci a opilci w oné rodině a mezi patriarchy byli, které Bůh swědky a hlasately prawdy učinil, a že námjtku geho spjše biblj a křesťanstwj vůbec, než katolické náboženstwj wywracuge, že božský půwod geho se w ničem nezgewil wjee, nežli w tom, že počet těchto zlých papežů welmi nepatrný byl, a že *ani jeden z nich bludné učenj nepřednášel*, že swětlo ewangelické prawdy w pohanských kraginách rozširowali, atd.

16. „Wyřjtal katolíkům, že gsmo nepřátelé občanské i náboženské swobody. Gá ale gsem mu dokázal, že to katoljci byli, kteřj neyprwé duchownj swobodn na západnj polokauli ugistili, katolická osada w Marylandu totiž, *kde protestanté o protestantů pronásledowanj útočiště hledali i našli*. Uwedl gsem mu na mysl republiku Benátskau, San Marino, Wiléma Tella, Kosziuszka a Šweycarské kantony.“

18. „Campbell welmi důležitau pokládal býti wýčjtku, že gest papež antichrist, o kterém sw. Jan w swém zgewenj mluwil. Dostl na tom, že to gen vůbec připomjáme.“

21. „Prawil, že sw. Kljment, Ignatius a Irenéus, a všickni ostatnj Swatj Řjmského kalendáře (mijnil-li i apoštoly?) přjliš pozdě žili, tak že nemohli žádný člonek wjry neb prawidlo mrawu potwrditi.

„A předeš gediné *gegich hlasem* můžeme neydůležitějšj všech otázek u protestantů rozhodnauti — otázku totiž: Co gest pjsmo swaté?“

Farnj chrám Páně sw. Hawla w Poříčj nad Sázawau,

Od

Wáclawa Alexandra Pohana,

faráře Poříčského a biskupského notára Buděgowského.

Důstojnj p. Josef Horčice, kanownjk Staro-Boleslawský, wýtečný spisowatel starobylostj cjrkewnjch a děgoslawné vlasti naši, pronesl w poslaupnosti proboštů při neystarožitnějšjm kollegiálnjm kostele SS. Kosmy a Damiana w Staré Boleslawi, w bohoslawnjm časopise ročn. 1838 sw. 1. str. 637. o témže chrámu Páně ásudek tento:

„Gestli kostel sw. Gířj na Hradčanech od téhož Wra-
tislawa založený, dle neynowějšich našich děgepisců kol-
legiátnjm byl: proě bychom za prawdu přigíti neměli, že i
kostel Staroboleslawský gméno kolegiátnjho dosáhl, gešto
po celé české zemi kostela nenalezáme, genžby taký způ-
sob starožitnosti až po dnešnj dobu zachowal, gako ti dva
památnj chrámowé, totiž sw. Gířj na hradě Pražském, a
kostel Boleslawský swatých Kosmy a Damiána.“

By děgepisná mezera ta se ducelila, dlužno se mi
widj s třetjm chrámem *Swato-Hawelským w Poříčj nad
Sázawau*, genž tentýž ráz starožitnosti nese, se přihlásiti.

Kdy a od koho božnice ta založena byla, z dáwnowě-
kých pramenů nedá se dosauditi. *Jaroslav Schaler* down-
zuge w swé *Topografii ex libris erect.*, že Pořícký
Swato-Hawelský chrám Páně giž r. 1384 vlastnjm farářem
opařen byl. P. farář *Hynek Raffius z Kleefeldu* uwádj w in-
wentári swém od r. 1750, že dotčený chrám Páně dle powěsti
dřewnějšj gakýmsi geptiskám přináležeti měl, weřegná prý
kaple *SS. Apoštolů Petra a Pawla* nad Poříčj, dřjw než
husitům se dostala, k farnjm službám Božjm určena byla;
wšak ani naši děgepisowé, aniž mjsnj které památky uda-
lost tu neoswědčuj.

Strmj kostel ten na polo-ostrůwko ku straně východnj
nádherně z twrdého tesaného kamene wystawěný, gegž se-
werně řeka Sázawa, západně pak potok Jarkowský neboli
Bystra omezuj. Škoda! že takéž, mže gednu wěž ne-
dostawěnu, a druhau neauhledně a chudě gen krytau, roku
1745, an štedrostj nábožnu a nákladem nesmjrným wysore
urozeného Pána pana *Františka Wáclawa hraběte z Wrt-
by*, Geho cjs. král. Milosti komořjho a neywyššjho poklad-
njka, z kořene oprawen, a wnitř z hrusu nowě wystkwostěn
byl, celku slawná koruna se newsadila.

Hned nad hlawnjm wchodem chrámowým se wzuešeně
rozprostjrá kamenný znak welkodušného hraběejho dobro-
dince; u wnitř pak ohromnost klenutj a welebnost oltářů
swatau hrúzau obrážj cizince. Z loďky přjmo proti hlawn-
njm dweřjm weđe 13. dubowých stupňů dolů pod presby-
terium do kaple Swato-Wáclawské na čtyřech slaupjch
sklenuté, tamž nynj hrob Božj zaražen, oltář wšak *swat.
Wáclawa* řezhowaný 1) do hřbitownjho kosteljčka swatých
Apoštolů Petra a Pawla, kde Poříčstj osadnjci českých pa-
tronů *sw. Wogtěcha, sw. Prokopa a sw. Jana Nep.* ná-
božně cij, přenežen byl.

1) Tušjm od Fezbáře Dnespeckého *Ferdinanda Zelenky* twořený.

Ode hrobu Božjho přicházj se z obau stran točitými, z 9 stupňů sestávajícími schody wzhůru do presbyterium, jakowěz i s polokružím schodovým železná mříž uměleckého díla hradj. Zde trprw zwědawé oko přjgemně bawj hlawnj oltář ěoticky sestawený, nesa obraz *sw. Hawla*, opata, ²⁾ zázračně uzdrawenj wéwodowny *Kunzowy* wyznačujcej w čele swém. Dwě mistrně řezané sochy dosti wysoké, gedna *sw. Jana Nep.* co královského almužnjka, an zedraného podělugе žebračka, a druhá *sw. Liboria* w pontifikálním ornátě, u gehož nohau hřjšnj, očekáwage biskupowa rozhřešenj, hluboce se kořj, gsautě zvláštnj ozdoba welikého oltáře. Tyto podobizny na slowo wzaté patřj bez zporu mezi ty neyušlechtilegšj a neywýborněgšj práce wěhlasného řezbáře³⁾, w kteréž wšecek swůg wtip i pilnost byl uměle usgednotil; neho i ty neyútlegšj swaly, wrásky a žilky, wyduté oheby rauchowé, ano každá obraubka a djrka zdá přirozenosti wzdorowati. Co neyzvláštněgšjho sochy ty do sebe magj, gestiť, že w obrazu hřjšnjka řezbář sebe sám, w žebraku pak swého truhlářského pomocnjka⁴⁾ wyznačil.

Opodál hlawnjho oltáře se dorážj ke dwěma stegným postranným, *Ježjškowi* a *sw. Anně* zaswěceným oltářům, gsau též stwůry wýborné wýtečného Lazarowa dlátka. W prawo mistrné sochy *SS. Kajetána a Augustina*, w lewo zas *SS. Donáta a Těodora* ozdobuj tyto oltáře. Sošky *Ježjška Karmelského* a *sw. Anny* w skleněných skřijnkách wzácně chowané nestogj w žádném poměru k swým, tjm méně k hlawnjmu oltáři, gelikož gen maličké, rázu staršjho i také hrubšjho, s Lazarovým djlem se nigakž neshoduj. Sauměrnost požaduge pro oba oltáře obrazy gen na plátně, o něž bohda! se časem takéž postaráme.

O řezbě *sw. Anny* dcerušku swau na lewé ruce přstugjej swěděj zdegšj kniha pamětnj, že o weliké powodni na řece stogje, až k mostu doplaula, tam však mezi dwěma lipama nwázla. Z té udalosti dowozowaly Pořičtj osadnjci, že matka matky Páně pod tjmže obrazem w swatyni zdegšj sjdliti si obljbila.

2) Zdařilé dílo *Julia Františka Luxa*, maljře Plzešského. Stált toho času 120 zl. stř.

3) Powěstný *Lazar Wideman* z Plzně, po celých Čechách dobre známý.

4) *Daniel Pilát*, wýborný mistr truhlářský z Pořičj, který wšudy druha swého wěrně prowázel. Dokonal běh swého počasného žitj w Pořičj dne 5. lipna r. 1771. w 70 roce wěku swého, mrtwicj byw raněn.

W prawo mezi welkým a postranným oltářem wedau-
tagné schody do hrobu Božjho, druhdy kaple Swato-Wá-
clawské.

Kazatelna, podlé lewého schodokružj z lodky do pres-
byterium wedaucejho k sakristii, odkud do nj se weláží, u-
piatá, gest djlo přemistrné. Spodek krygj obrazowé bibličtj,
oko umělce pro lepost řezby zaujmagjej; obraz rozséwače
gest z nich neykrásněgšj. Klobauk kazatelny kráslj samá
řezba ěoticky wtipně sestawená, nad njž Spasitel swěta s
wjtězným kijžem vyniká. Proti kazatelně se nacháží wrch-
nostenské oratorium do kostela wyduté, a řezbau anhledně
wylččené. Klobauk nese w swém čele znaky hraběcjh man-
želů *Františka Wáclawa z Wrtby, a Anny Marie* rozené
hraběny z *Klenau*.

Hlawnj oltář s kazatelnau se stawěl r. 1740—47, po-
strannj pak oltáře s oratorium a se zábradljmi 1748—51.
Mnoholi prwnj práce stála, nelze bylo wypátrati, za druhau
wšak bylo auřtowáno, a z wrchnostenského důchodu w mě-
sji prosinci 1751. wyplaceno 595 zl. stř. Ze wšeho toho
se posud nic nešťastjrowalo, že prý by ta neyněžněgšj řez-
bářowa práce barwami se zanesla.

W božnici Swato-Hawelské odpořjwá panská rodina
Tožičinů z Tožetic a Kambergů, Raffiusů z Klecfeldu,
Lhotáků z Lhoty a w. g. — Též mnoho kněžstwa a
řřednictwa.

Wně na zdi chrámowé ku straně polednj následugjej
nápisj přehrozně dvě powodně osvědčugj.

„30 Maji mane feria secunda Paracleti tam alte
ascendit hic aqua.“

„Posteritati pro notitia qVoD tertla Maji poten-
ter noXia seXVLnIs aLtIVs eXCreverIt aqVa.“

O těchto powodnjeh kniha pamětj zewrubněgšj podává
zpráwu tuto:

„Hoc parochiale Templum Ao. 1757. die 30 Maji
magnum damnum passum est ex exundatione aquae non
fluvii Sazawa, sed parvi rivuli ad fluvium decurrentis;
tanta enim fuit aqua, ut ad 5 orgias in muros Eccle-
siae ascenderit; muros coemeterii subruit, et multa
corpora mortuorum una cum terra coemeterii abstulit.
Item scholam ligneam, molam et gazam. Hinc post
pons ex peculio Ecclesiae lapideus novus factus fuit,
accessus pateret ut ad Templum, ut inscriptio designat:
30 Maji (ut supra).“

„Altera exundatio Ao. 1765 die 3. Maji noctu inter

mediam noctem orta, quae major priori sex ulnis altius ipsa aqua priori ascendit, magnum denuo damnum Templo causavit, ut altera inscriptio testis est.“

Při kostele sw. Hawla se tři nacházegj zwony :

Prwuj sw. *Hawla* s ģmto nápisem :

Campana haec S. Galli nomine insignita incenso a Polonis igne Anno MDCXX templo passa damnum, liberalitate Excellentissimi Dni. Dni. Bernardi Ignatii S. R. Imp. c Comitibus a Martinicz. Gubern. domus Smectznae et Dni in Smectzna, et Equitis Aur. Vell. Sac. Caes. Reg. Maj. Intim. Actual. Consil. Primat. locamt. et Suprem. in Regno Bohemiae Burggr. refusa, et denuo S. Galli nomine donata fuit. Anno MDCLXXIII.“

Druhý sw. *Wáclawa* s nápisem ģmtěz :

„Campana haec S. Wenceslai nomine insignita, incenso a Polonis igne (ut supra)“

Tretj, umjráček, litý „W Praze léta Páně 1673.“

Roku 1749, dne 6. listopadu byl chrám Páně Swato-Hawelský tak olaupen, že ani mše sw. se slaužiti nemohla, pokudž nádobj a raucha potřebná z Hradištské kaple se nepřinesla. Za to Báh tolik nábožných a štědrých dobrodinců mu wzbudil, že mnohem bohatěgi než prw chrám Páně nadán byl. Neyznamenítěgšj dobrodince gmenugekniha pamětnj tyto : pana *Františka Wáclawa* hraběte z *Wrtby* ; panj *Annu Marii* rozenau hraběnkou z *Klenau*, hraběj choť geho ; pannu *Barboru* z *Janowic*, zasnaubenau hraběnkou z *Wrtby* ; panj *Teresii* hraběnkou z *Wrtby*, rozenau hraběnkou z *Kuttensteinu* ; panj *Barboru Ernsfeldowau*, rozenau *Nessowau*, panj na *Lojowicjch* ; a pana *Jane Josefa* hraběte z *Wrtby*, býwalého neywyššjho purkrabjho w Čechách, atd.

W starých zdegšjch matrikách se následugcj uchowały památky : že dne 3. listopadu 1664, kteréhožto dne se právě konala památnj slawnost za wěrné zemřelé, *Geho Eminencj* (P. T.) p. *Arnošt Wogtěch*, hrabě z *Harrachu*, knjže *Arcibiskup Pražský*, w Poříčj u hlawnjho oltáře sw. Hawla oběť neyswětěgšj za mrtvé přinesl sám Boho ; dne 15. lipna 1703. knjže *Arcibiskup Rábský* w Poříčském kostele mši sw. byl přjtomen ; a dne 6. listopadu 1703. wčerem knjže *Arcibiskup Neapolský*, přjbuzný *Geho Sita-tosti* Papeže *Innocencia XII.* co Apoštolský Nuncius w Polsku, wracege se do Řjma, zde swau pohožnost wykonal.

Obsah swazku třetjho.

Pogednánj.

1. O cjrkwí. Řeč swatodušuj sw. Jana Zlatoústého	387
2. O změněnj gména papežů	397
3. Spis o padlých, sw. Cypriána biskupa Karthaginského	403
4. O perikopách liturgických	444
5. Slovo o swatých hodinkách	451
6. O swěcenj Swátků w České cjrkwí	507
7. Chwalozpěw na blahoslawenau Pannu Marii	525

Oznamowatel.

A. Literatura.

1. Stálá památka pre Děti	527
2. Kniha ručnj u nawštěwow. a zaopatřow. nemocných	531
3. Výstraha od pitj páleného	534
4. Hnogeks Christkatholische Liturgik 3. Theil	538

B. Rozličnosti.

a) Žiwot Doktora Josefa Plece	539
b) Tomáš More (Pokračowánj.)	548
c) Ondřej z Brodu	556
d) Carlo Odescalchi, následownjk cjsaře Karla V.	561
e) Společnost francauzská katolických missionářůw	565
f) Wjtězstwj bisk. Cincinátského nad odpůrcem kat.cjrkwe	568
g) Farnj Chrám Páně sw. Hawla w Poříčj nad Sázawau	571